

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
ΕΦΗΒΩΝ

**ΚΙΝΗΤΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ**

ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021 - ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	1
Εισαγωγή	4
Το πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής παρέμβασης	8
Το Κέντρο Ημέρας Εφήβων	9
Επίπεδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης	10
Επίπεδο Α Έφηβοι-ες που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Εφήβων του Προγράμματος	10
Επίπεδο Β Έφηβοι-ες που βρίσκονται σε διαδικασία μεταπαρακολούθησης	10
Επίπεδο Γ Έφηβοι-ες που διαμένουν σε άλλες στεγαστικές δομές ή στην κοινότητα	11
Επίπεδο Δ Επανάταξη	11
Άξονες Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης	12
Άξονας 1 Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	12
Άξονας 2 Πολιτισμικά Εργαστήρια	12
Άξονας 3 Κοινοτικές Παρεμβάσεις	13
Άξονας 4 Ανοικτός χώρος	13
Πλάνο Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης	14
Γενικά δεδομένα για τη συμμετοχή των εφήβων στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων	15
Εισαγωγικά Στοιχεία	15
Φορείς Παραπομπής	15
Προφίλ συμμετεχόντων-ουσών εφήβων	18
Γεωγραφική κατανομή κατοικίας - δομής φιλοξενίας σε ΤΟΨΥΠΕ και καταγωγή	21
Παρεμβάσεις Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης και ενέργειες του Κέντρου Ημέρας Εφήβων	25
Άξονας 1 Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	25
Συναντήσεις συμβουλευτικής	25
Παιδοψυχιατρική Παρακολούθηση	27
Προγράμματα Αγωγής Υγείας	27
Άξονας 2 Πολιτισμικά Εργαστήρια Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης	28
Μαθησιακό πρόγραμμα	31
Άξονας 3 Κοινοτικές Παρεμβάσεις	33
Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη	34
Νομική Υποστήριξη	34

Συνολικά Δεδομένα Κοινοτικών Παρεμβάσεων	35
Άξονας 4 Ανοικτός χώρος	36
Συνολική αποτίμηση παρεμβάσεων ψυχοκοινωνικής παρέμβασης	36
Ανάλυση δεδομένων	38
Συνολική εμπλοκή σε σχέση με το προφίλ των εφήβων	39
Προβλεπτικοί παράγοντες νομικής εμπλοκής και ψυχιατρικής διάγνωσης	39
Συνολική εμπλοκή σε σχέση με την αποτίμησης λειτουργικών και αποκαταστασιακών στόχων	40
Πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες	41
Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης στο Κατάστημα Κράτησης Ανηλίκων Κορίνθου	41
Γενική Περιγραφή	41
Προφίλ πληθυσμού στόχου - Ανάγκες	42
Προβλήματα - Ζητήματα	43
Προτάσεις	43
Υπηρεσία Αυξημένης Κοινοτικής Υποστήριξης (ΥΑΚΥ)	44
Γενική Περιγραφή - Πληθυσμός Στόχος	44
Ζητήματα - Προβλήματα	45
Δράση καταγραφής παρουσίας ανηλίκων στο κέντρο της Αθήνας (streetwork)	45
Σχέδιο πολιτισμικής ένταξης εφήβων με προσφυγικό προφίλ	46
Λοιπά δεδομένα	48
Ομάδες επαγγελματιών	48
Συνεργασίες - Δικτύωση	49
Εξωτερικές Συνεργασίες και Εθελοντές	52
Οι Ξενώνες Εφήβων (A & B)	53
Προφίλ φιλοξενούμενων εφήβων	53
Παρεμβάσεις Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης και ενέργειες των Ξενώνων Εφήβων	56
Ατομικές και Ομαδικές Συναντήσεις με εφήβους και το οικογενειακό - υποστηρικτικό περιβάλλον	56
Παιδοψυχιατρική Παρακολούθηση	58
Υποστήριξη από Εξωτερικούς Συνεργάτες, Φορείς και Προγράμματα	59
Μαθησιακό Πρόγραμμα	61
Παρεμβάσεις για ιατρικά ζητήματα	64
Προγράμματα Αγωγής Υγείας	65
Έφηβοι: “Μεγαλώνοντας αλλάζω, τι μου συμβαίνει”;; “Be a health champion” (Διατροφή), “Διατροφή και ύπνος”.	65
Πολιτισμικό Πρόγραμμα Ξενώνων	65
Εξωτερικές Δράσεις - Εκδρομές - Διακοπές	66

Στοχοθεσία για τη μετάβαση των εφήβων σε πλαίσιο οικογενειακής ή εξω-οικογενειακής φροντίδας - Μεταπαρακολούθηση	67
Πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες	69
Δράσεις αυτονόμησης εφήβων (ΔΑΕ)	69
Εργαστήρια κοινωνικών θεμάτων	70
Λοιπά Δεδομένα	71
Ομάδες επαγγελματιών	71
Δικτύωση - Συνεργασίες	71
Εκπαίδευση - Έρευνα Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης	77
Διασφάλιση δικαιωμάτων και συμμετοχής των εφήβων στις αποφάσεις που τους αφορούν	79
Κέντρο Ημέρας Εφήβων	79
Ξενώνες Εφήβων	79
Κώδικας Δεοντολογίας Προγράμματος	80
Προβλήματα - Δυσκολίες - Ελλείψεις του Δικτύου Υπηρεσιών Εφήβων	82
Γενική Περιγραφή Ζητήματος	82
Τυπολογία Δομών Υποστήριξης	83
Ζητήματα υποστήριξης εφήβων με παραβατική συμπεριφορά	84
Πρόληψη του ζητήματος και προτάσεις	85
1. Συνεργασία ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών με την εκπαιδευτική κοινότητα για την έγκαιρη υποστήριξη ανηλίκων σε κίνδυνο να εκδηλώσουν παραβατική συμπεριφορά και στις οικογένειές τους	85
2. Λειτουργία κοινοτικών δομών ψυχοκοινωνικής παρέμβασης με κινητά κλιμάκια επαγγελματιών και υπηρεσίες αυξημένης υποστήριξης	86
3. Δημιουργία και λειτουργία κεντρικών συστημάτων διαχείρισης μετάβασης για την πρόληψη του αποκλεισμού	87
Συμπερασματικά	88
Παράρτημα	90
Α. Συνολική εμπλοκή σε σχέση με το προφίλ των εφήβων	90
Β. Προβλεπτικοί παράγοντες νομικής εμπλοκής και ψυχιατρικής διάγνωσης	93
Γ. Συνολική εμπλοκή σε σχέση με την αποτίμησης λειτουργικών και αποκαταστασιακών στόχων	95

Εισαγωγή

Η ετήσια έκθεση αποτίμησης έργου έχει ως σκοπό την παρουσίαση των πεπραγμένων των τριών μονάδων ψυχικής υγείας που αποτελούν το **Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης Εφήβων** του φορέα **“Πλόες” Εταιρεία Ψυχοκοινωνικών Μελετών**, για την περίοδο **Σεπτέμβριος 2021 - Ιούλιος 2022**. Συγκεκριμένα, στην έκθεση αυτή περιλαμβάνονται:

1. Γενικά στοιχεία για τη λειτουργία των μονάδων του Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης Εφήβων, του Κέντρου Ημέρας και των Ξενώνων Εφήβων.
2. Γενικά δεδομένα για τη συμμετοχή των εφήβων στο πρόγραμμα.
3. Ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα των παρεχόμενων υπηρεσιών του προγράμματος.
4. Συσχετίσεις δεδομένων και συμπεράσματα.
5. Πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες.
6. Συνεργασίες με άλλους φορείς και υπηρεσίες.
7. Ζητήματα σχετικά με τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των εφήβων.
8. Ζητήματα που αφορούν σε ελλείψεις και δυσκολίες του συστήματος παιδικής προστασίας.

Για την περίοδο αυτή, στο Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης συνεργάστηκαν οι παρακάτω επαγγελματίες:

Για το Κέντρο Ημέρας Εφήβων:

- Φωτεινή Αβδελλή, διοικητικός - εκπαιδευτικός
- Αλεξάνδρα Αφουξενίδου, κοινωνική λειτουργός
- Παρασκευή Βόντα, επισκέπτρια υγείας
- Αντρέας Γανίμας, εκπαιδευτικός
- Ελεονώρα Γκουσιάρη, ψυχολόγος (υπεύθυνη λειτουργικής διασύνδεσης εκ μέρους των Ξενώνων Εφήβων)
- Τατιάνα Ζαχαράκη, ψυχολόγος
- Μαριάννα Ιορδάνου, κοινωνική λειτουργός
- Ισμήνη Κλείδωνα, ψυχολόγος
- Εύα Κτενά, επισκέπτρια υγείας
- Μαρία Λαύκα, κοινωνική λειτουργός
- Κατερίνα Παπανδρέου, ψυχολόγος
- Μιχάλης Παπαντωνόπουλος, ψυχολόγος, επ. υπεύθυνος Κέντρου Ημέρας Εφήβων
- Γιώργος Τριαντάφυλλος, κοινωνικός λειτουργός

- Παναγιώτης Βουτυράκος, επιστημονικά υπεύθυνος Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης, ψυχίατρος παιδιών και εφήβων
- Σοφία Γρεασίδου, πρόεδρος ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη” (ανάληψη από εργαζόμενο του ΚΟΙ.Σ.Π.Ε της καθαριότητας του Κέντρου Ημέρας)
- Σιμέλα Δυναμίδη, Πρόεδρος Δ.Σ., Υπεύθυνη κατά το νόμο - Οικονομικά υπεύθυνη του Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης
- Φλώρα Σαρτζετάκη, διοικητικά υπεύθυνη Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης

Εξωτερικοί Συνεργάτες

- Εύη Αγγελοπούλου, εξ. συνεργάτης, νομικός
- Ευδοκία Δαβίλλα, εξ. συνεργάτης, ψυχίατρος παιδιών και εφήβων
- Μίνα Παλαιολόγου, εξ. συνεργάτης, επόπτρια μονάδας, ψυχίατρος παιδιών και εφήβων
- Μαρία Σγούρδα, εξ. συνεργάτης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη”), υπεύθυνη καθαριότητας
- Κώστας Φαρμακίδης, εξ. συνεργάτης, νομικός

Πολιτισμικοί Εκπαιδευτές

- Δημήτρης Βασιλάκης, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτής φωνητικής
- Νεφέλη Φασούλη, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια μουσικής, χορωδίας
- Ελένη Ποζατζίδου, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια χορωδίας
- Σμαράγδα Γκογκολάκη, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια γεωπονίας
- Κωνσταντίνος Δαλαμάγκας, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτής θεάτρου
- Νίκος Δροσόπουλος, εξ. Συνεργάτης, εκπαιδευτής θεάτρου
- Θωμαΐς Μυτακίδου, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια χορού
- Κατερίνα Παπανδρέου-Χάρου, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια εικαστικών
- Όλγα Σουρή, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια εικαστικών
- Παναγιώτης Στρούμπος, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτής graphic design
- Ναταλία Τζάνη, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια graphic design
- Αγγελική Φιλιππή, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια εικαστικών
- Τζοβάννα Χασίμι, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια φωτογραφίας

Εθελοντές

- Γιώργος Γκερλές, εθελοντής, φιλόλογος
- Χισάμ Ομάρ, εθελοντής, διαπολιτισμικός μεσολαβητής, αραβικά
- Βάνια Νεντέλτσεβα, εθελόντρια, διαπολιτισμική μεσολαβήτρια, βουλγάρικα
- Βασίλης Ράμμος, εθελοντής, εκπαιδευτής πολεμικών τεχνών
- Ελένη Αφουξενίδου, εθελόντρια, μαθήματα αγγλικών
- Χριστίνα Κατσαμπούκα, εθελοντρια, μαθήματα γερμανικών

Για τους Ξενώνες Εφήβων:

- Σοφία Αθανασάκη, φροντίστρια Ξενώνα Β'
 - Κατερίνα Βαρδουλάκη, ψυχολόγος, συντονίστρια Ξενώνα Α
 - Ελεονώρα Γκουσιάρη, ψυχολόγος, επ. υπεύθυνη Ξενώνων Εφήβων
 - Μάνος Γραμμός, φροντιστής Ξενώνα Β'
 - Ιφιγένεια Ζήκου, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Στέλλα Ζιγκόλη, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Ξένια Θεοδώρου, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Μαρία - Γεωργία Θεοδωροπούλου, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Μαρίνα Ιωαννίδου, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Ελευθερία Καλαμάτα - Μαυρίκα, φροντίστρια Ξενώνα Β'
 - Μαρία - Ελβίρα Καμίδου, κοινωνική λειτουργός Ξενώνα Α'
 - Έλενα Καφούρου, επισκέπτρια υγείας
 - Αθανασία (Νάνσυ) Κουλπαλίδη, φροντίστρια Ξενώνα Β'
 - Μυρσίνη Κουφίδη, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Δήμητρα Μαυριδόγλου, διοικητικός
 - Νίκος Μακράκης, φροντιστής Ξενώνα Β'
 - Άγγελος Μακρής, κοινωνικός λειτουργός Ξενώνα Β'
 - Αγγελική Νάκου, ειδική παιδαγωγός Ξενώνα Α'
 - Ζαχαρώ Παναγοπούλου, ψυχολόγος, συντονίστρια Ξενώνα Β'
 - Χριστίνα Παναγοπούλου, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Παναγιώτα (Πένυ) Πλατανίτη, ψυχολόγος, συντονίστρια Ξενώνα Α'
 - Ανδριανή (Αντα) Προβατάκη, φροντίστρια Ξενώνα Β'
 - Σοφία Ρωμανού, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Λία Σαλωνίκη, φροντίστρια Ξενώνα Α'
 - Μιχάλης Παπαντωνόπουλος, ψυχολόγος, (υπεύθυνος λειτουργικής διασύνδεσης μονάδων εκ μέρους του Κέντρου Ημέρας)
 - Στέλλα Παναγιωτίδου, φροντίστρια Ξενώνα Β'
 - Νίκος Σαπουνάς, διοικητικός
 - Θάνος Σαρρής, διοικητικός
 - Μαρία Σιώζου, ειδική παιδαγωγός Ξενώνα Β'
 - Κατερίνα Τόλια, φροντίστρια Ξενώνα Β'
 - Χάρης Τσόντζος, οδηγός
 - Στέλλα Χριστοφίλη, φροντίστρια - υπεύθυνη κουζίνας
 - Ελένη Χρυσάντζα, φροντίστρια - υπεύθυνη κουζίνας
-
- Παναγιώτης Βουτυράκος, επιστημονικά υπεύθυνος Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης, ψυχίατρος παιδιών και εφήβων
 - Σοφία Γρεασίδου, πρόεδρος ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. "Πλώρη" (ανάληψη από εργαζόμενο του ΚΟΙ.Σ.Π.Ε της καθαριότητας των ξενώνων)

- Σιμέλα Δυναμίδη, Πρόεδρος Δ.Σ., Υπεύθυνη κατά το νόμο - Οικονομικά υπεύθυνη του Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης
- Φλώρα Σαρτζετάκη, διοικητικά υπεύθυνη Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης, διοικητική συντονίστρια Ξενώνων/υπεύθυνη λειτουργίας

Εξωτερικοί Συνεργάτες

- Κώστας Φαρμακίδης, εξ. συνεργάτης, νομικός
- Εύη Αγγελοπούλου, εξ. συνεργάτης, νομικός
- Ευδοκία Δαβίλλα, εξ. συνεργάτης, ψυχίατρος παιδιών και εφήβων
- Ευσταθία Σαβογιάννη, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτικός παράλληλης στήριξης
- Μίνα Παλαιολόγου, εξ. συνεργάτης, επόπτρια μονάδας, ψυχίατρος παιδιών και εφήβων
- Μαργαρίτα Ράντεβα, εξ. συνεργάτης, εκπαιδευτρια εικαστικών
- Πέτια Σίμοβα, εξωτερική συνεργάτης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη”), υπεύθυνη καθαριότητας
- Σοφία Δαπόντε, εξωτερική συνεργάτης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη”), υπεύθυνη καθαριότητας
- Ευτυχία Αλεξίου, εξωτερική συνεργάτης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη”), γεωπόνος, υπεύθυνη ομάδας κηπουρικής
- Παναγιώτης Κουγιουμτζόγλου, εξωτερικός συνεργάτης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη”), ομάδα κηπουρικής
- Έφη Λαδοπούλου, εξωτερική συνεργάτης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη”), ομάδα κηπουρικής
- Γιώργος Κεσίσογλου, εξωτερικός συνεργάτης (ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. “Πλώρη”), ομάδα κηπουρικής
- Ιωάννα Κουτσούκη, εθελόντρια, εκπαιδευτρια εικαστικών
- Αλέξης Μπάσιος, εθελοντής, πρόγραμμα προεπαγγελματικής κατάρτισης

Υπεύθυνοι συγγραφής έκθεσης

Αντρέας Γανίμας | Ελεονώρα Γκουσιάρη
Κατερίνα Παπανδρέου | Μιχάλης Παπαντωνόπουλος

Το πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής παρέμβασης

Το **Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης Εφήβων** περιλαμβάνει τη λειτουργία τριών δομών, δυο Ξενώνων και ενός Κέντρου Ημέρας με κινητό κλιμάκιο επαγγελματιών για εφήβους και έφηβες ηλικίας 12-18 ετών. Αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας (του αρ. 11 του ν.2716/1999) και υπάγονται στον 4ο Τομέα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων, που περιλαμβάνει τους δήμους των νοτίων προαστίων και τις νοτιοανατολικές συνοικίες της Αθήνας, αλλά λειτουργούν διατομεακά.

Το Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης Εφήβων απευθύνεται σε εφήβους-ες που αντιμετωπίζουν ψυχοκοινωνικές δυσκολίες, χωρίς σοβαρές ψυχιατρικές ή αναπτυξιακές διαταραχές, αλλά και στις οικογένειές τους. Μέσω υπηρεσιών ψυχικής υγείας, πολιτισμικών εργαστηρίων και κοινοτικών παρεμβάσεων, προωθείται η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και η κοινωνική και πολιτισμική ένταξη των εφήβων. Σημαντική μέριμνα του προγράμματος αποτελεί η εξασφάλιση της συνέχειας της φροντίδας των εφήβων και των οικογενειών τους, μέσα από την κατάρτιση ενός εξατομικευμένου πλάνου ψυχοκοινωνικής παρέμβασης, με στόχους που αφορούν :

1. Στην ατομική υποστήριξη των εφήβων.
2. Στην υποστήριξη του οικογενειακού και υποστηρικτικού πλαισίου των εφήβων.
3. Στην αποκατάσταση των σχέσεων των μελών της οικογένειας.
4. Στην ανάπτυξη ισότιμων και λειτουργικών σχέσεων με τους άλλους.
5. Στην αυτονόμηση των εφήβων.
6. Στη μαθησιακή ενίσχυση και την υποστήριξη στην εκπαιδευτική διαδικασία.
7. Στην πολιτισμική ενίσχυση.
8. Στην προεπαγγελματική κατάρτιση.

Το Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης Εφήβων ξεκίνησε τη δράση του τον Ιούλιο του 2019, μέσα από την υποστήριξη εφήβων που φιλοξενούνταν στα νοσηλευτικά ιδρύματα παιδιών της Αττικής. Αυτή τη στιγμή, λειτουργεί διατομεακά υποδεχόμενο αιτήματα παραπομπής από φορείς των τομέων δικαιοσύνης, παιδείας, πρόνοιας και μετανάστευσης για εφήβους-ες από όλη την Αττική και την επικράτεια.

Το Κέντρο Ημέρας Εφήβων

Το **Κέντρο Ημέρας Εφήβων** αποτελεί έναν ανοικτό, πολιτισμικό χώρο για εφήβους και έφηβες. Περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής, πολιτισμικής, μαθησιακής και προεπαγγελματικής υποστήριξης για τους εφήβους και τις οικογένειές τους, το οποίο αναπτύσσεται μέσα από πολιτισμικά εργαστήρια και εκπαιδευτικά προγράμματα, ατομικές, οικογενειακές και ομαδικές συναντήσεις συμβουλευτικής και κοινοτικές παρεμβάσεις. Το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων δεν περιορίζεται στους φιλοξενούμενους των δύο ξενώνων του προγράμματος, απευθύνεται και σε εφήβους από άλλες δομές, αλλά και στην **κοινότητα**.

Η συμμετοχή εφήβων διαφορετικής κοινωνικής και πολιτισμικής προέλευσης και αναγκών, συμβάλλει στη δημιουργία ενός πεδίου συνάντησης και επικοινωνίας που προωθεί την άρση του στίγματος και των αποκλεισμών, το σεβασμό στη διαφορετικότητα και τη διαπολιτισμικότητα.

Ο **χώρος** του Κέντρου Ημέρας Εφήβων αποτελεί έναν πυλώνα διασύνδεσης των εφήβων με σημεία κοινωνικού, εκπαιδευτικού και πολιτισμικού ενδιαφέροντος, τόσο στη γειτονιά όσο και στην ευρύτερη περιοχή αναφοράς. Τα **πολιτισμικά εργαστήρια** (ομάδες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης) στοχεύουν στην κοινωνικοποίηση, μέσα από τη συνεργασία, στην πολιτισμική ενίσχυση και στην προεπαγγελματική κατάρτιση. Οι **υπηρεσίες ψυχικής υγείας** (συμβουλευτική εφήβων, γονέων, ομάδων και οικογενειών, παιδοψυχιατρική παρακολούθηση κλπ.) διασφαλίζουν την υλοποίηση ενός πλάνου εξατομικευμένης ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Οι **κοινοτικές παρεμβάσεις**, μέσω του κινητού κλιμακίου επαγγελματιών, διευκολύνουν την αποκατάσταση της αποσπασματικότητας που προκύπτει από τις ελλείψεις του δικτύου υποστήριξης των ανηλίκων, μέσα από δυναμικές εξωτερικές παρεμβάσεις ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, για τη συνέχεια της φροντίδας.

Η λειτουργία του Κέντρου Ημέρας Εφήβων βασίζεται στη διάκριση των εφήβων με βάση το **Επίπεδο Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης**, στη διάρθρωση της υποστήριξης με αναφορά στους **Άξονες Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης** και, κυρίως, στην υλοποίηση των αποκαταστασιακών στόχων του **Πλάνου Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης** για κάθε έφηβο και έφηβη.

Το Κέντρο Ημέρας Εφήβων στελεχώνεται από πολυκλαδική επιστημονική ομάδα (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, επ. υγείας, εκπαιδευτικοί). Βρίσκεται στην περιοχή “Σούλι” στο Δήμο Αγίου Δημητρίου (Κορυτσάς 33, πλησίον του Μετρό Ηλιούπολης).

Επίπεδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης

Το επίπεδο ψυχοκοινωνικής παρέμβασης αφορά στη δέσμη, την ένταση και το χρόνο των παρεμβάσεων, ενώ καθορίζεται από τρεις παράγοντες: (α) από το καθεστώς στέγασης των εφήβων (Ξενώνες Προγράμματος - άλλη στεγαστική δομή - οικογένεια), (β) από τη διάρκεια παρέμβασης και την ηλικία των εφήβων και (γ) από τις ανάγκες υποστήριξης των εφήβων και των οικογενειών τους. Κάθε επίπεδο παρέμβασης συνδέεται με με το εξατομικευμένο Πλάνο Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης, στο οποίο αποτυπώνονται διακριτές δέσμες παρεμβάσεων ενώ ορίζεται συγκεκριμένη διάρκεια. Παρακάτω, περιγράφονται αναλυτικά οι προϋποθέσεις ένταξης στο κάθε επίπεδο παρέμβασης.

Επίπεδο Α | Έφηβοι-ες που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Εφήβων του Προγράμματος

Το **επίπεδο Α** αφορά στην ψυχοκοινωνική παρέμβαση εφήβων που διαμένουν στον Ξενώνα Α ή στον Ξενώνα Β του προγράμματος οι οποίοι έχουν την ευθύνη για την πραγματική φροντίδα. Η υποστήριξη στο επίπεδο Α σχεδιάζεται και υλοποιείται μέσα από τη συνεργασία των επαγγελματιών των Ξενώνων και του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.

Το επίπεδο Α αποτελεί ένα επίπεδο αυξημένης υποστήριξης και διαρκεί από 6-12 μήνες (σε εξαιρετικές περιπτώσεις ο χρόνος αυτός διαμορφώνεται από τη διάρκεια φιλοξενίας του εφήβου).

Ο **απολογισμός** πραγματοποιείται στο τέλος του επιπέδου παρέμβασης (σε περίπτωση παρέμβασης που ξεπερνά το έτος, στο τέλος της παρόδου των 12 μηνών).

Επίπεδο Β | Έφηβοι-ες που βρίσκονται σε διαδικασία μεταπαρακολούθησης

Το **επίπεδο Β** αφορά στην ψυχοκοινωνική παρέμβαση εφήβων που βρίσκονται σε διαδικασία μεταπαρακολούθησης μετά τη φιλοξενία στον Ξενώνα Α ή στον Ξενώνα Β του προγράμματος. Η μεταπαρακολούθηση αφορά σε εφήβους που:

1. Έχουν επιστρέψει στην οικογένειά τους, η οποία υποστηρίζεται συνολικά.
2. Έχουν μεταβεί σε άλλη στεγαστική δομή.
3. Έχουν μεταβεί σε πλαίσιο εξωιδρυματικής φροντίδας (αναδοχή, συγγενική αναδοχή, επαγγελματική αναδοχή).
4. Έχουν ενηλικιωθεί.

Στο επίπεδο Β οι επαγγελματίες του Κέντρου Ημέρας και των Ξενώνων Εφήβων του προγράμματος συνεργάζονται στενά με τους επαγγελματίες ή τους κοινοτικούς πόρους των εφήβων που ασκούν την πραγματική φροντίδα, με σκοπό την αποτελεσματική υποστήριξη των ίδιων και των εφήβων.

Το επίπεδο Β αποτελεί ένα επίπεδο **ενδιάμεσης υποστήριξης** και διαρκεί από **6-12 μήνες**, ανάλογα με τον προτεινόμενο σχεδιασμό της πολυκλαδικής ομάδας. Ακολουθεί πάντα το επίπεδο Α. Το επίπεδο Β αποτελεί μεταπαρακολούθηση του πλάνου που υλοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της παραμονής των εφήβων στους ξενώνες του προγράμματος.

Ο **απολογισμός** πραγματοποιείται στο τέλος του επιπέδου παρέμβασης (σε περίπτωση παρέμβασης που ξεπερνά το έτος, στο τέλος της παρόδου των 12 μηνών).

Επίπεδο Γ | Έφηβοι-ες που διαμένουν σε άλλες στεγαστικές δομές ή στην κοινότητα

Το **επίπεδο Γ** αφορά στην ψυχοκοινωνική υποστήριξη εφήβων που είτε δεν έχουν φιλοξενηθεί ποτέ σε Ξενώνα του προγράμματος, είτε έχει παρέλθει η περίοδος μεταπαρακολούθησης (επίπεδο Β).

Στο επίπεδο Γ οι επαγγελματίες του Κέντρου Ημέρας Εφήβων συνεργάζονται στενά με τους επαγγελματίες ή τους κοινοτικούς πόρους των εφήβων που ασκούν την πραγματική φροντίδα, με σκοπό την αποτελεσματική υποστήριξη των ίδιων και των εφήβων.

Το επίπεδο Γ αποτελεί ένα επίπεδο **λιγότερο αυξημένης υποστήριξης** και διαρκεί από **6 έως 24 μήνες**, ανάλογα με τον προτεινόμενο σχεδιασμό της πολυκλαδικής ομάδας.

Ο **απολογισμός** πραγματοποιείται στο τέλος του επιπέδου παρέμβασης (σε περίπτωση παρέμβασης που ξεπερνά το έτος, στο τέλος της παρόδου των 12 μηνών).

Επίπεδο Δ | Επανεένταξη

Το επίπεδο Δ αφορά σε εφήβους-ες ή σε νεαρούς-ες ενηλίκους-ες που είτε έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση του πλάνου ψυχοκοινωνικής παρέμβασης των επιπέδων Β ή Γ, είτε έχουν ενηλικιωθεί.

Το επίπεδο Δ περιλαμβάνει μία δέσμη στόχων και ενεργειών που αφορούν κυρίως στην αυτονόμηση των εφήβων ή των νεαρών ενηλίκων και των οικογενειών τους από την υποστήριξη των επιμέρους υπηρεσιών και την ομαλή ένταξη στην κοινότητα.

Το επίπεδο Δ διαρκεί από 6 μήνες έως 3 χρόνια.

Ο **απολογισμός** πραγματοποιείται στο τέλος του επιπέδου παρέμβασης (σε περίπτωση παρέμβασης που ξεπερνά το έτος, στο τέλος της παρόδου των 12 μηνών).

Σε περίπτωση που κριθεί απαραίτητο, ένας έφηβος-η μπορεί να ενταχθεί εκ νέου από το επίπεδο Δ στο επίπεδο Γ, μετά από σύμφωνη γνώμη της πολυκλαδικής ομάδας.

Σε κάθε Πλάνο Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης ορίζεται το Επίπεδο Παρέμβασης, η διάρκεια των οποίων ταυτίζεται. Όταν παρέλθει η διάρκεια, μπορεί να σχεδιαστεί εκ νέου το Πλάνο, σε άλλο Επίπεδο Παρέμβασης.

Άξονες Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης

Οι δράσεις του Κέντρου Ημέρας Εφήβων δεν περιορίζονται μόνο στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας που παρέχει, αλλά περιλαμβάνουν κοινοτικές παρεμβάσεις, πολιτισμικά εργαστήρια, εξωτερικά προγράμματα, με αναφορά στην τέχνη, την εκπαίδευση και την προεπαγγελματική κατάρτιση. Στο σύνολο τους οργανώνονται γύρω από τον ανοικτό χώρο του Κέντρου Ημέρας, ο οποίος λειτουργεί ως κοινωνικός χώρος συνάντησης συλλειτουργίας και συνεργασίας των εφήβων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Η πολυεπίπεδη λειτουργία του διαρθρώνεται σε τέσσερις άξονες:

Άξονας 1 | Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας για την πρόληψη, την έγκαιρη παρέμβαση και την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση περιλαμβάνουν:

1. Τη συμβουλευτική εφήβων
2. Τη συμβουλευτική γονέων.
3. Τη συμβουλευτική οικογένειας.
4. Την παιδοψυχιατρική παρακολούθηση.
5. Τα προγράμματα αγωγής υγείας

Άξονας 2 | Πολιτισμικά Εργαστήρια

Τα πολιτισμικά εργαστήρια αποτελούν βασικό άξονα της ψυχοκοινωνικής παρέμβασης του Κέντρου Ημέρας Εφήβων. Οργανώνονται ως ομάδες εφήβων με αντικείμενο την παραγωγή έργων με αναφορά στις τέχνες, τον πολιτισμό και την τεχνολογία. Τα πολιτισμικά εργαστήρια υλοποιούνται από έναν εκπαιδευτή και έναν επαγγελματία ψυχικής υγείας. Οι στόχοι που τίθενται είναι ταυτόχρονα εκπαιδευτικοί και ψυχοκοινωνικοί. Ζητήματα όπως, (α) η συνεργασία

με τους άλλους και η λειτουργία σε ομάδα, (β) η κοινωνική ταυτότητα, (γ) οι σχέσεις με τους συνομηλίκους και τους ενήλικες, (δ) η συμπεριφορά και (ε) η επαφή και η σύνδεση με την κοινότητα, τίθενται στο επίκεντρο των παρεμβάσεων στα πολιτισμικά εργαστήρια.

Άξονας 3 | Κοινοτικές Παρεμβάσεις

Οι κοινοτικές παρεμβάσεις αποτελούν άξονα - κόμβο της λειτουργίας του Κέντρου Ημέρας Εφήβων και υλοποιούνται χάρη στο κινητό κλιμάκιο επαγγελματιών. Δίνουν τη δυνατότητα για τη συνολική υλοποίηση του σχεδιασμού με δυναμικό και ενεργητικό τρόπο, διασφαλίζοντας τη συνέχεια της υποστήριξης των εφήβων και του υποστηρικτικού τους δικτύου. Συγκεκριμένα, οι κοινοτικές παρεμβάσεις επιτρέπουν:

1. Την υλοποίηση του πλάνου ψυχοκοινωνικής παρέμβασης μέσω δυναμικής ανατροφοδότησης (follow-up).
2. Τον κεντρικό συντονισμό του δικτύου υπηρεσιών και φορέων που είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των στόχων του πλάνου για τον κάθε έφηβο-η.
3. Την έγκαιρη παρέμβαση μέσω έκτακτων υποστηρικτικών συναντήσεων και παρεμβάσεων.
4. Τον προγραμματισμό εξωτερικών παρεμβάσεων και συναντήσεων (κατ' οίκον, σε προσωρινές δομές φιλοξενίας, σε κέντρα κράτησης κα.).
5. Τη διενέργεια παρεμβάσεων στο δρόμο (streetwork).
6. Την υλοποίηση δράσεων πρόληψης, αλλά και μεταπαρακολούθησης με στόχο την ενίσχυση και υποστήριξη της οικογένειας για την παραμονή των εφήβων εντός του οικογενειακού ιστού.
7. Την υλοποίηση παρεμβάσεων όπου εντοπίζεται κενό υποστήριξης.

Άξονας 4 | Ανοικτός χώρος

Ο ανοικτός χώρος του Κέντρου Ημέρας Εφήβων αποτελεί διακριτό άξονα των παρεμβάσεων του Κέντρου Ημέρας Εφήβων. Η λειτουργία του δεν περιορίζεται στο πεδίο υλοποίησης των υπηρεσιών ή των εργαστηρίων, αφενός γιατί ο χρόνος των εφήβων στο χώρο δεν αφορά μόνο στην παρακολούθηση δράσεων, αφετέρου, γιατί, ως χώρος, διατίθεται στους εφήβους για την επαφή τους με την κοινότητα των επαγγελματιών και των εφήβων (πεδίο συνάντησης), αλλά και για την ενεργητική διαχείριση (αυτοδιαχείριση του πολυχώρου) από πλευράς τους. Η σύνδεση των εφήβων με τον ανοικτό χώρο καθορίζει την ποιοτική αποτίμηση της συμμετοχής τους στα εργαστήρια και τις άλλες υπηρεσίες.

Οι παραπάνω άξονες αποτελούν **εργαλεία - μέσα - λειτουργικούς στόχους** για την επίτευξη των αποκαταστασιακών στόχων του πλάνου ψυχοκοινωνικής παρέμβασης.

Πλάνο Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης

Το Πλάνο Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης αντιστοιχεί στο ατομικό θεραπευτικό πλάνο υποστήριξης και φροντίδας και περιλαμβάνει (α) τους στόχους (λειτουργικούς και αποκαταστασιακούς) που κρίνονται απαραίτητοι για την υλοποίηση της παρέμβασης, (β) τη διάρκεια των ενεργειών και (γ) τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες.

Στο πλάνο τίθενται οι αποκαταστασιακοί στόχοι (γενικοί στόχοι που αφορούν σε ποιοτικά δεδομένα σχετικά με την κοινωνική ταυτότητα, την αυτονόμηση και την ατομική υποστήριξη των εφήβων), αλλά και οι λειτουργικοί στόχοι (ειδικοί στόχοι που αφορούν στις επιμέρους προγραμματισμένες παρεμβάσεις, όπως είναι, ενδεικτικά, οι συναντήσεις συμβουλευτικής, η συμμετοχή στα πολιτισμικά εργαστήρια ή ακόμη και η υποστήριξη για την έκδοση νομιμοποιητικών εγγράφων. Σε κάθε πλάνο προσδιορίζεται το επίπεδο παρέμβασης, καθώς και η χρονική διάρκειά του, όπως προσδιορίζεται από τη διάρκεια των λειτουργικών στόχων.

Το πλάνο καταρτίζεται από την εστιασμένη ομάδα ψυχοκοινωνικής παρέμβασης (πρόσωπα αναφοράς και υπεύθυνοι κοινωνικοί λειτουργοί για κάθε έφηβο-η) σε συνεργασία με τον ίδιο τον έφηβο-η και την οικογένειά του (ή τα μέλη του υποστηρικτικού του δικτύου, όπου κρίνεται απαραίτητο). Κάθε πλάνο κοινοποιείται στους εμπλεκόμενους, ενώ για την υλοποίηση είναι απαραίτητη η ενημέρωση και η συναίνεση από όλους-ες.

Μέχρι τώρα έχει καταρτιστεί εξατομικευμένο πλάνο ψυχοκοινωνικής παρέμβασης για κάθε έφηβο-η που συμμετέχει στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.

Ενδεικτική παρουσίαση λειτουργικών και αποκαταστασιακών στόχων

ΑΑ	Αποκαταστασιακοί Στόχοι	Λειτουργικοί Στόχοι
1	Αυτονόμηση	Δράσεις Αυτονόμησης Εφήβων (πρόγραμμα)
2	Κοινωνικοποίηση	Πολιτισμικά Εργαστήρια
3	Αποκατάσταση σχέσεων με την οικογένεια	Οικογενειακές Συναντήσεις Συμβουλευτικής
4	Διαφοροποίηση	Κατ'οίκον υποστηρικτικές συναντήσεις
5	Πολιτισμική ενίσχυση	Εξωτερικά προγράμματα σε χώρους τέχνης-πολιτισμού
6	Πολιτισμική Ένταξη	Επαφή με την κοινότητα καταγωγής (για πρόσφυγες ή μετανάστες)
7	Προεπαγγελματική κατάρτιση	Πρόγραμμα επαγγελματικής ένταξης

Γενικά δεδομένα για τη συμμετοχή των εφήβων στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων

Εισαγωγικά Στοιχεία

Το Κέντρο Ημέρας Εφήβων, το διάστημα μεταξύ του **Σεπτεμβρίου 2021 και του Ιουλίου 2022** υποστήριξε και υποστηρίζει **84 εφήβους και έφηβες** (42 εφήβους και 40 έφηβες), που έχουν παραπεμφθεί από Νοσοκομεία Παιδών, από Γενικά Νοσοκομεία και από δομές και υπηρεσίες του συστήματος δικαιοσύνης, του συστήματος παιδείας, της πρόνοιας και του προσφυγικού. Από τις **84** περιπτώσεις οι **48** αποτελούν νέες εντάξεις, οι **11** έχουν διακόψει, ενώ **για τις 25 συνεχίζονται οι ενέργειες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης**.

Το **σύνολο των εφήβων** που έχουν υποστηριχθεί από την αρχή λειτουργίας του Κέντρου Ημέρας Εφήβων είναι **131**.

Φορείς Παραπομπής

Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζονται αναλυτικά οι φορείς παραπομπής προς το Κέντρο Ημέρας Εφήβων, για το διάστημα Σεπτέμβριος 2019 - Ιούλιος 2020, Σεπτέμβριος 2020 - Ιούλιος 2021 και Σεπτέμβριος 2021- Ιούλιος 2022.

ΑΑ	Φορέας Παραπομπής	Αριθμός Εφήβων 2019-2020	Αριθμός Εφήβων 2020-2021	Αριθμός Εφήβων 2021-2022
A	Νοσοκομεία	Συν.: 17	Συν.: 12	Συν.: 9
1	Νοσοκομείο Παιδών Πεντέλης	3	-	-
2	Νοσοκομείο Παιδών "Π.&Α. Κυριακού"	5	3	1
3	Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"	5	3	5
4	Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Αττικών	1	1	-
5	Γ.Ν. Ασκληπιείο Βούλας	1	-	-
6	Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο Νίκαιας	2	-	-
7	Γ.Ν. "Τζάνειο"	-	2	1

8	Γ.Ν.Ν.Θ.Α. “Η Σωτηρία”	-	1	-
9	Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής “Δρομοκαΐτειο”	-	1	-
10	Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Ιατρείο Οικογένειας	-	1	-
11	Γενικό Νοσοκομείο Αττικής “Σισμανόγλειο- Αμαλία Φλέμιγκ”	-	-	2
B	Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων	Συν.: 0	Συν.: 1	Συν.: 7
12	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Κορυδαλλού	-	1	-
13	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Περιστερίου	-	-	2
14	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Πειραιά	-	-	1
15	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Αγίου Δημητρίου	-	-	1
16	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Αθηναίων	-	-	2
17	Σχολική Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Νέας Σμύρνης	-	-	1
Γ	Στεγαστικές Δομές Ασυνόδευτων Ανηλίκων	Συν.: 11	Συν.: 11	Συν.: 10
18	Ξενώνας Ασυνόδευτων Κοριτσιών ΔΟΜ (Ιλιον)	5	1	2
19	Ξενώνας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Σύλλογος Μερίμνης Ανηλίκων και Νέων	3	-	-
20	Ξενώνας Ασυνόδευτων Ανηλίκων ΜΕΤΑδραση	3	1	-
21	Ξενώνες Ασυνόδευτων Ανηλίκων “Ιατρική Παρέμβαση”	-	8	3
22	Ζεύξης, Safe Zone Μαλακάσας	-	1	-
23	Ξενώνας Ασυνόδευτων Ανηλίκων “Ευρωπαϊκή Έκφραση	-	-	2
24	Διεθνές Κέντρο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ICSD)- Εποπτευόμενα Διαμερίσματα για	-	-	1

	Ασυνόδευτους Ανήλικους 16+			
25	Ξενώνας Ασυνόδευτων Ανηλίκων “Ζεύξις”	-	-	1
26	Ξενώνας Ασυνόδευτων Ανηλίκων “Νόστος”	-	-	1
Δ	Προνοιακές Στεγαστικές Δομές	Συν.: 0	Συν.: 4	Συν.: 5
27	Στέγη Θηλέων “Ο Άγιος Αλέξανδρος”	-	2	4
28	Εστία Κοριτσιού “Φιλοθέη η Αθηναία”	-	2	-
29	Παράρτημα Προστασίας Παιδιού Αττικής “Η Μητέρα”	-	-	1
Ε	Δομές Τομέα Παιδείας - Εκπαίδευσης	Συν.: 2	Συν.: 0	Συν.: 4
30	2ο Λύκειο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ελληνικού	1	-	-
31	ΚΕΣΥ Παγκρατίου	1	-	-
32	1ο ΕΠΑΛ Αμαρουσίου	-	-	1
33	Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Αθήνας	-	-	1
34	2ο ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Α Αθήνας	-	-	2
Στ	Κοινοτικές Δομές / Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας	Συν.: 1	Συν.: 1	Συν.: 1
35	Ε.ΚΕ.Ψ.Υ.Ε. - Παράρτημα Πειραιά	1	1	1
Ζ	Δομές / Υπηρεσίες Δικαιοσύνης	Συν.: 7	Συν.: 5	Συν.: 1
36	Εισαγγελία Ανηλίκων Αθήνας	1	-	-
37	Εισαγγελία Ανηλίκων Πειραιά	-	1	-
38	Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Αθήνας	-	-	1
39	Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά	1	2	-
40	Εισαγγελία Πρωτοδικών Αγρινίου	-	1	-
41	Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Περισσού	5	1	-
Η	Άλλες Υπηρεσίες	Συν.: 2	Συν.: 1	Συν.: 0

42	Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού	-	1	-
43	Δίκτυο Επιτροπείας - ΜΕΤΑδραση	1	-	-
44	Κέντρο Αλληλεγγύης Αθηνών - Solidarity Now	1	-	-
Θ	Κοινότητα	-	8	11
	Σύνολο	40	43	48

Στον παραπάνω πίνακα παρουσίασης των φορέων παραπομπής, για την περίοδο 2021-2022, παρατηρείται:

1. **Σημαντική αύξηση** του αριθμού παραπομπών από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων της Αττικής.
2. **Μικρή αύξηση** του αριθμού των εφήβων που εντάσσονται στο Κέντρο Ημέρας από την κοινότητα.
3. **Μικρή αύξηση** του αριθμού των εφήβων που εντάσσονται στο Κέντρο Ημέρας από δομές και υπηρεσίες του τομέα εκπαίδευσης.
4. **Μείωση** του αριθμού παραπομπών από νοσοκομεία.

Η σημαντική αύξηση της συνεργασίας με τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων (με ταυτόχρονη μείωση των παραπομπών από νοσοκομεία), δηλώνει την επικέντρωση σε παρεμβάσεις πρόληψης, που έχουν ως στόχο την **αποφυγή της απομάκρυνσης και την κοινοτική υποστήριξη στην οικογένεια**.

Προφίλ συμμετεχόντων-ουσών εφήβων

Οι έφηβοι-ες που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας παρουσιάζουν ετερογένεια ως προς την καταγωγή, την εμπλοκή με το σύστημα δικαιοσύνης, τους λόγους απομάκρυνσης από το οικογενειακό περιβάλλον και άλλα. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το **προφίλ των ενεργών περιπτώσεων τον Ιούλιο του 2020, του 2021 και του 2022**.

Οι δείκτες που έχουν επιλεγεί αφορούν σε χαρακτηριστικά, πρακτικές και ιδιότητες που φαίνεται να επιδρούν στους λόγους παραπομπής και ένταξης στο Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης Εφήβων.

ΑΑ	Ιδιότητα - Χαρακτηριστικά - Πρακτικές	Ιούλιος 2020 Ποσοστό %	Ιούλιος 2021 Ποσοστό %	Ιούλιος 2022 Ποσοστό %
1	Προσφυγικό υπόβαθρο	35%	20%	16,5%
2	Ασυνόδευτα ανήλικα	32,5%	18%	13,5%
3	Μεταναστευτικό υπόβαθρο (Μετανάστης δεύτερης γενιάς)	17,5%	25%	20,5%
4	Εμπλοκή με το σύστημα δικαιοσύνης	12,5%	15%	17,5%
5	Περιπτώσεις παραμέλησης	75%	36%	59,5%
6	Περιπτώσεις κακοποίησης και παραμέλησης	22,5%	22%	15%
7	Απο μονογονεϊκή οικογένεια	50%	42%	50%
8	Απομάκρυνση από την οικογένεια με εισαγγελική εντολή	50%	45%	50%
9	Με διάγνωση ψυχιατρικής διαταραχής	12,5%	24%	35%
10	Με διάγνωση νοητικής υστέρησης	7,5%	9%	13,5%
11	Με διάγνωση αναπτυξιακής διαταραχής	0%	4%	3%
12	Σε φαρμακευτική αγωγή	15%	31%	32,5%
13	Με εμπειρία αστεγίας	5%	9%	2,7%
14	*Με ιστορικό κακοποίησης στην οικογένεια καταγωγής	50%	25%	32,5%
15	*Με ιστορικό ψυχιατρικών διαταραχών στην οικογένεια καταγωγής	30%	33%	21,5%
16	*Με ιστορικό εξαρτήσεων στην οικογένεια καταγωγής	35%	20%	16,5%
17	Περιπτώσεις υιοθεσίας - αναδοχής	2,5%	7%	12%
18	Συγκρουσιακές σχέσεις με οικογένεια	2,5%	20%	19%
19	Ιστορικό ψυχιατρικών νοσηλειών	5%	24%	23%
20	Ηλικιακό εύρος 12-14 ετών	52,5%	25%	27%

21	Ηλικιακό εύρος 15-18 ετών	47,5%	75%	64,9%
22	Ηλικιακό εύρος 18+	0	0	8,1%

Στον παραπάνω πίνακα παρατηρείται, το 2022, μικρή και σταθερή αύξηση στην **ένταξη εφήβων που έχουν εμπλοκή με το νόμο**. Αυτή η τάση πιθανώς οφείλεται στην συστηματοποίηση της συνεργασίας με τις υπηρεσίες επιμελητών ανηλίκων σε Αθήνα και Πειραιά, αλλά και στη σταθερή συνεργασία με τις εισαγγελικές και δικαστικές αρχές ανηλίκων.

Αύξηση παρατηρείται και στις εντάξεις εφήβων στο Κέντρο Ημέρας, που **έχουν λάβει διάγνωση ψυχιατρικής διαταραχής** με πιο συχνές τις διαγνώσεις διαταραχής διαγωγής, εναντιωματικής διαταραχής, άγχους, συναισθήματος και ΔΕΠΥ. Η αύξηση των περιπτώσεων αυτών, όπου παρουσιάζεται επιτυχημένη ένταξη, στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων, αναδεικνύει τη σημασία των ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων (κοινωνικοποίηση, αυτονόμηση, ενίσχυση κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας) σε αυτόν τον πληθυσμό.

Το ηλικιακό εύρος των 15-18 παραμένει αυξημένο τονίζοντας την ανάγκη υπηρεσιών για την ύστερη εφηβεία και την πρώτη νεότητα, διατηρώντας την επιφύλαξη πως μπορεί να σχετίζεται με καθυστερήσεις παραπομπών εφήβων σε μονάδες ψυχικής υγείας και παιδικής προστασίας. Η παραπομπή εφήβων στο Κέντρο Ημέρας, ακολουθεί συχνά, τη γραμμή παραπομπής που εμπλέκει τις εισαγγελικές αρχές, τις κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων και τις νοσηλευτικές δομές, εμπλέκοντας ενδιάμεσα, πολλές φορές, σχολικές μονάδες, ψυχιατρικές κλινικές ή λοιπές κοινοτικές δομές ψυχικής υγείας.

Στον παραπάνω πίνακα **δεν περιλαμβάνεται το ποσοστό των εφήβων που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα από το Σεπτέμβριο του 2021 και έχουν διακόψει ή ολοκληρώσει**.

***Οι δείκτες που αφορούν σε στοιχεία του ιστορικού της οικογένειας καταγωγής** παρουσιάζονται προσεγγιστικά, ειδικά λόγω των ελλιπών πληροφοριών από τη λήψη του κοινωνικού ιστορικού στις περιπτώσεις των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων.

****Παρακάτω, στην ενότητα “Συσχετίσεις Δεδομένων και Συμπεράσματα”** επιχειρείται παραγοντική ανάλυση των δεδομένων του πίνακα “Προφίλ Συμμετεχόντων Εφήβων”.

Γεωγραφική κατανομή κατοικίας - δομής φιλοξενίας σε ΤΟΨΥΠΕ και καταγωγή

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, επίσης, η **γεωγραφική κατανομή, όπως διαμορφώνεται από την περιοχή κατοικίας (οικία ή στεγαστική δομή)** των περιπτώσεων που έχουν ενταχθεί στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα δεδομένα για όλες τις περιπτώσεις που έχουν υποστηριχθεί ή υποστηρίζονται από το Κέντρο Ημέρας Εφήβων, με αναφορά στον Τομέα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων.

ΑΑ	Περιοχή κατοικίας - δομής φιλοξενίας	Καταγωγή	Αριθμός Εφήβων	Τομέας ΨΥ Παιδιών Εφήβων
1	Σεπόλια	Ελλάδα	2	3ος Αττικής
2	Αίγινα	Ελλάδα - Αλβανία	1	1ος Αττικής
3	Κολωνός	Βουλγαρία, Αλβανία	3	3ος Αττικής
4	Λάρισα	Ελλάδα	1	Εκτός Αττικής
5	Ίλιον	Ελλάδα, Αφγανιστάν, Πακιστάν, Ζιμπάμπουε, Συρία, Μπαγκλαντές, Σομαλία	11	2ος Αττικής
6	Αγία Παρασκευή	Αλβανία	1	2ος Αττικής
7	Πειραιάς	Ελλάδα, Φιλιππίνες, Κολομβία, Αφγανιστάν	17	1ος Αττικής
8	Σαλαμίνα	Ελλάδα	3	1ος Αττικής
9	Φυλής, Αθήνα	Ελλάδα	3	3ος Αττικής
10	Μενίδι	Ελλάδα, Αλβανία	4	2ος Αττικής

11	Νίκαια	Ελλάδα	2	1ος Αττικής
12	Νέος Κόσμος	Αλβανία, Ελλάδα, Ρουμανία	3	4ος Αττικής
13	Σταθμός Λαρίσης, Αθήνα	Βουλγαρία, Ρωσία, Αφγανιστάν, Πακιστάν, Συρία	8	3ος Αττικής
14	Κυψέλη	Αλβανία, Αφγανιστάν, Συρία	6	3ος Αττικής
15	Λήμνος	Ελλάδα	1	Εκτός Αττικής
16	Ασπρόπυργος	Ελλάδα	1	1ος Αττικής
17	Αγρίνιο	Ελλάδα	1	Εκτός Αττικής
18	Αργυρούπολη	Ελλάδα	1	4ος Αττικής
19	Αιγάλεω	Ελλάδα	1	1ος Αττικής
20	Ηλιούπολη	Ελλάδα- Αλβανία	4	4ος Αττικής
21	Γλυφάδα	Ελλάδα, Μαρόκο, Παλαιστίνη	4	4ος Αττικής
22	Πεντέλη	Κονγκό	1	2ος Αττικής
23	Νέα Σμύρνη	Ελλάδα - Νιγηρία	2	4ος Αττικής
24	Κορυδαλλός	Πολωνία, Βουλγαρία, Ελλάδα	5	1ος Αττικής
25	Παγκράτι	Ελλάδα- Σρι Λάνκα	2	4ος Αττικής
26	Περιστέρι	Ελλάδα	6	1ος Αττικής
27	Άγιος Δημήτριος	Ελλάδα	3	4ος Αττικής
28	Βύρωνα	Ελλάδα	2	3ος Αττικής
29	Νέο Ηράκλειο	Ελλάδα	1	2ος Αττικής
30	Εξάρχεια	Αφγανιστάν, Πακιστάν, Μαρόκο, Κονγκό	9	3ος Αττικής

31	Κόρινθος	Ελλάδα	1	Εκτός Αττικής
32	Δάφνη	Ελλάδα	2	4ος Αττικής
33	Σχιστό	Ελλάδα	1	1ος Αττικής
34	Μαρούσι	Ελλάδα	2	2ος Αττικής
35	Παλαιό Φάληρο	Ελλάδα	5	4ος Αττικής
36	Νέο Φάληρο	Ελλάδα	1	1ος Αττικής
37	Πατήσια	Αίγυπτος, Αλβανία, Μπουρούντι	3	3ος Αττικής
38	Αγία Βαρβάρα	Ελλάδα	1	1ος Αττικής
39	Αμπελόκηποι	Ελλάδα, Μπαγκλαντές, Σομαλία	4	3ος Αττικής
40	Κάρπαθος	Ελλάδα	1	Εκτός Αττικής
41	Πετράλωνα	Λίβανος	1	4ος Αττικής

Το Κέντρο Ημέρας Εφήβων εντάσσεται στον 4ο Τομέα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων. Στον παραπάνω πίνακα αναδεικνύεται η διατομεακή λειτουργία της δομής, μιας και η γεωγραφική προέλευση κατοικίας των περισσότερων εντάξεων αφορά σε περιπτώσεις εκτός του τομέα ευθύνης του Κέντρου Ημέρας.

Τομέας ΨΥ Παιδιών - Εφήβων Αττικής	Αριθμός Εντάξεων
1ος Τομέας	38
2ος Τομέας	20
3ος Τομέας	41
4ος Τομέας	27
Εκτός Αττικής	5

Τα σύνολα του αριθμού εντάξεων ανά Τομέα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων της Αττικής, καταδεικνύουν την **ανάγκη για αντίστοιχες υπηρεσίες στον 1ο και στον 3ο τομέα και**

συγκεκριμένα, στις περιοχές του κέντρου της Αθήνας (41 περιπτώσεις) και στην ευρύτερη περιοχή του Πειραιά (38 περιπτώσεις).

Τομείς Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων Αττικής

Τομέας	Υ.ΠΕ.	Περιοχή Κάλυψης
1ος Τομέας Αττικής	2η	Δήμοι Αιγάλεω, Περιστερίου, Χαϊδαρίου, Πετρούπολης, Αγ. Βαρβάρας, Ασπροπύργου, Ελευσίνας, Μάνδρας-Ειδυλλίας, Μεγαρέων (Α' Υποτομέας), Πειραιώς, Κερατσινίου - Δραπετσώνας, Περάματος, Κορυδαλλού, Νίκαιας - Ρέντη και Περιφερειακή Ενότητα Νήσων Αττικής (Δήμος Αγκιστριού, Δήμος Αίγινας, Δήμος Κυθήρων, Δήμος Πόρου, Δήμος Σαλαμίνας, Δήμος Σπετσών, Δήμος Τροιζηνίας-Μεθάνων, Δήμος Ύδρας) (Β' Υποτομέας). Περιλαμβάνει 2 Υποτομείς.
2ος Τομέας Αττικής	1η	Δήμοι Αγ. Αναργύρων, Καματερού, Φυλής, Ιλίου (Α' Υποτομέας), Ν. Φιλαδέφειας, Ν. Χαλκηδόνας, Ν. Ιωνίας, Μεταμόρφωσης, Ν. Ηρακλείου, Λυκόβρυσης-Πεύκης, Αχαρνών-Θρακομακεδόνες (Β' Υποτομέας), Πεντέλης (Μελίσσια-Πεντέλη-Νέα Πεντέλη), Βριλησίων, Χαλανδρίου, Αγ. Παρασκευής, Κηφισιάς, Αμαρουσίου, Διονύσου, Ωρωπού (Γ' Υποτομέας), Μαραθώνα, Παιανίας, Παλλήνης, Ραφήνας-Πικερμίου, Σπάτων-Αρτέμιδος (Δ' Υποτομέας). Περιλαμβάνει 4 Υποτομείς.
3ος Τομέας Αττικής	1η	Δήμος Γαλασίου, 4ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων, που περικλείει τις Δυτικές Συνοικίες (Κολωνός, Ακαδημία Πλάτωνος, Σεπόλια μέχρι Πατήσια), 5ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων, που περικλείει τις Βορειοδυτικές Συνοικίες, 6ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων, που περικλείει τις Βόρειες Κεντρικές Συνοικίες (Πατήσια, Κυψέλη) (Α' Υποτομέας), Δήμοι Φιλοθέης-Ψυχικού, Παπάγου-Χολαργού, Ζωγράφου, 7ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων, που περικλείει τις Βορειοανατολικές Συνοικίες (Αμπελόκηποι, Ερυθρός, Πολύγωνο) (Β' Υποτομέας), Δήμοι Βύρωνα, Καισαριανής, Δάφνης-Υμηττού (Γ' Υποτομέας). Περιλαμβάνει 3 Υποτομείς.
4ος Τομέας Αττικής	2η	Δήμοι Ταύρου-Μοσχάτου, Καλλιθέας, Ηλιούπολης, 1ο Δημοτικό Διαμέρισμα Δήμου Αθηναίων που περικλείει το Κέντρο της Αθήνας, 2ο Δημοτικό Διαμέρισμα Δήμου Αθηναίων που περικλείει τις Νοτιοανατολικές Συνοικίες της Αθήνας, 3ο Δημοτικό Διαμέρισμα Δήμου Αθηναίων που περικλείει τις Νοτιοδυτικές Συνοικίες της Αθήνας (Α' Υποτομέας), Δήμοι Π. Φαλήρου, Αγ. Δημητρίου, Ν. Σμύρνης, Ελληνικού-Αργυρούπολης, Αλίμου, Γλυφάδας, Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Σαρωνικού, Λαυρεωτικής, Κρωπίας, Μαρκόπουλου (Β' Υποτομέας). Περιλαμβάνει δύο Υποτομείς.

Παρεμβάσεις Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης και ενέργειες του Κέντρου Ημέρας Εφήβων

Στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων την περίοδο **μεταξύ του Σεπτεμβρίου 2021 και του Ιουλίου 2022** πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις που αφορούν σε όλους τους άξονες ψυχοκοινωνικής παρέμβασης, όπως περιγράφηκαν παραπάνω, περιλαμβάνοντας: (α) ατομικές συναντήσεις με εφήβους και έφηβες, (β) ατομικές και ομαδικές παρεμβάσεις στον ανοικτό χώρο, σε εξωτερικούς χώρους και στους Ξενώνες του προγράμματος, (γ) συναντήσεις μαθησιακής υποστήριξης (δ) ενημερωτικές συναντήσεις και συνεδρίες συμβουλευτικής με γονείς και οικογενειακό-υποστηρικτικό περιβάλλον, (ε) κατ' οίκον επισκέψεις και (στ) πολιτισμικά εργαστήρια.

Επίσης, Καθόλη τη διάρκεια της περιόδου πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις (α) σε εφήβους-ες που διαμένουν στους ξενώνες του προγράμματος, (β) σε εφήβους-ες που φιλοξενούνταν στους ξενώνες αλλά έχουν μεταβεί, είτε στην οικογένεια, είτε σε άλλη στεγαστική δομή (μεταπαρακολούθηση), (γ) σε εφήβους-ες που φιλοξενούνται σε λοιπές στεγαστικές δομές, (δ) σε εφήβους-ες από την κοινότητα και (ε) σε εφήβους-ες που βρίσκονταν σε αστεγία, σε φυγή ή σε προστατευτική φύλαξη.

Άξονας 1 | Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

Συναντήσεις συμβουλευτικής

Από την έναρξη της λειτουργίας του Κέντρου Ημέρας Εφήβων έχουν πραγματοποιηθεί συναντήσεις συμβουλευτικής, υποστηρικτικές συναντήσεις και απομακρυσμένες παρεμβάσεις με εφήβους-ες και με το οικογενειακό - υποστηρικτικό περιβάλλον τους.

Σκοπός των **συναντήσεων συμβουλευτικής με τους εφήβους-ες** είναι η υποστήριξη σε ζητήματα που αφορούν στην αυτοεικόνα τους, στη διαχείριση αλλαγών που σχετίζονται με την εφηβεία, αλλά και γενικότερα τη συμπεριφορά, τη συναισθηματική κατάσταση και τη σχέση και επαφή με το οικογενειακό περιβάλλον.

Οι **συναντήσεις συμβουλευτικής με το οικογενειακό - υποστηρικτικό περιβάλλον** των εφήβων θέτουν ως στόχο την ενδυνάμωση του γονεϊκού - υποστηρικτικού ρόλου, την αποκατάσταση της σχέσης με τους εφήβους-ες, την ανίχνευση και αποκατάσταση σημαντικών ζητημάτων που αφορούν στους ίδιους-ες, αλλά και τη διαρκή διερεύνηση των συνθηκών του οικιακού περιβάλλοντος (συνθήκες υγιεινής και διαβίωσης).

Οι **κοινές οικογενειακές συναντήσεις συμβουλευτικής** με τη συμμετοχή των εφήβων και των μελών του οικογενειακού-υποστηρικτικού δικτύου έχουν ως στόχο την εύρεση λειτουργικών τρόπων επικοινωνίας μεταξύ των μελών του συστήματος, την ανάδειξη και τον επανακαθορισμό των ρόλων και των “προβληματικών θέσεων” στην οικογένεια και την από κοινού συμφωνία στους απαραίτητους όρους για το συμβόλαιο συνεργασίας της οικογένειας.

Η στοχοθεσία και ο απολογισμός των συναντήσεων και των παρεμβάσεων γίνεται **εξατομικευμένα**, λαμβάνοντας υπόψη τα αιτήματα, τις ανάγκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης και κάθε οικογένειας. Για κάθε συνάντηση **τηρείται αρχείο καταγραφής**.

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρεται **ο αριθμός εφήβων που συμμετέχουν (οι ίδιοι-ες ή οι οικογένειές τους) σε ατομικές συναντήσεις με επαγγελματία ψυχικής υγείας του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, την περίοδο από το Σεπτέμβριο του 2021 έως και τον Ιούλιο του 2022.**

ΑΑ	Κατηγορία	Αριθμός Περιπτώσεων 2020-2021	Αριθμός Συναντήσεων 2020-2021	Αριθμός Περιπτώσεων 2021-2022	Αριθμός Συναντήσεων 2021-2022
1	Έφηβοι-ες που έχουν ενταχθεί σε ατομικές συναντήσεις συμβουλευτικής ή προγραμματισμένες υποστηρικτικές συναντήσεις	7	76	22	138
2	Γονείς ή συγγενείς που έχουν ενταχθεί σε συναντήσεις συμβουλευτικής	24	235	30	195
3	Οικογενειακές συναντήσεις συμβουλευτικής (Κοινές συναντήσεις εφήβων και μελών της οικογένειας)	8	22	21	60

Από τα παραπάνω στοιχεία διακρίνεται:

1. Σημαντική **αύξηση των κοινών οικογενειακών συναντήσεων** (έφηβοι-ες με μέλη της οικογένειάς τους).

2. **Αύξηση του αριθμού των εφήβων που εντάσσονται σε ατομικές συναντήσεις.** Παρότι δεν αφορούν στο σύνολό τους συναντήσεις συμβουλευτικής (πολλές από αυτές έχουν το χαρακτήρα υποστηρικτικών συναντήσεων), φαίνεται ότι οι έφηβοι-ες προοδευτικά δεσμεύονται όλο και περισσότερο σε παρεμβάσεις ατομικής υποστήριξης.

Παιδοψυχιατρική Παρακολούθηση

Το Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης και ειδικότερα το Κέντρο Ημέρας Εφήβων υποστηρίζονται από ψυχίατρο παιδιών και εφήβων. Κατά το αναφερόμενο διάστημα υποστηρίχθηκαν ψυχιατρικά **8 έφηβοι-ες**, οι οποίοι-ες διαμένουν σε άλλες δομές στέγασης, ενώ πραγματοποιήθηκαν **64 συναντήσεις εφήβων με την ψυχίατρο παιδιών και εφήβων**.

Στις συναντήσεις πραγματοποιείται, όπου είναι απαραίτητο, παρακολούθηση και ρύθμιση της φαρμακευτικής αγωγής των εφήβων, ενώ διερευνώνται πιθανοί παράγοντες επικινδυνότητας.

Προγράμματα Αγωγής Υγείας

Το αναφερόμενο διάστημα πραγματοποιήθηκαν προγράμματα αγωγής υγείας από τις επισκέπτριες υγείας του Κέντρου Ημέρας, σε εφήβους που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Οι θεματικές αφορούσαν (α) σε ζητήματα σεξουαλικής αγωγής, (β) σε θέματα διατροφής και (γ) σε συνολικά ζητήματα της εφηβείας. Τα προγράμματα υλοποιήθηκαν είτε ατομικά, είτε σε μικρές ομάδες εφήβων.

ΑΑ	Τίτλος	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Συμμετεχόντων
1	"Love, Sex & Consent" (Σεξουαλική αγωγή για έφηβες)	5	7
2	"Μεγαλώνοντας αλλάζω, τι μου συμβαίνει;" (Σεξουαλική αγωγή και ζητήματα εφηβείας για εφήβους)	4	5
3	"Μεγαλώνοντας αλλάζω, τι μου συμβαίνει;" (Ζητήματα εφηβείας για έφηβες)	4	5
4	"Be a health champion" (Διατροφή και υγεία)	3	7
5	Πρόγραμμα ατομικής υγιεινής	1	2

Άξονας 2 | Πολιτισμικά Εργαστήρια Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης

Τα πολιτισμικά εργαστήρια αποτελούν τον **πυρήνα της ψυχοκοινωνικής παρέμβασης του Κέντρου Ημέρας Εφήβων**. Σε αυτά συμμετέχουν έφηβοι-ες σε μικρές ομάδες (4-10 ατόμων), με στόχο την παραγωγή πολιτισμικών έργων.

Τα **πεδία ανάπτυξης των πολιτισμικών εργαστηρίων** αφορούν στον πολιτισμό, τις τέχνες και την τεχνολογία και ειδικότερα στο βιβλίο, στον κινηματογράφο, στο χορό, στα εικαστικά (ζωγραφική, φωτογραφία, κολάζ, graphic design), στο θέατρο, στη ρομποτική, στα ψηφιακά παιχνίδια κτ.

Τα πολιτισμικά εργαστήρια συντονίζονται από ένα **πολιτισμικό εκπαιδευτή** που προσδιορίζει τους εκπαιδευτικούς στόχους και από έναν **επαγγελματία ψυχικής υγείας** που θέτει τους ψυχοκοινωνικούς στόχους της ομάδας.

Οι **εκπαιδευτικοί στόχοι** αφορούν:

1. **Στην εξοικείωση με το αντικείμενο του εργαστηρίου.** Η εμπλοκή των συμμετεχόντων σε εντελώς άγνωστα αντικείμενα δίνει τη δυνατότητα για **νέες ευκαιρίες εμπλοκής στη μάθηση** (αντιμετώπιση δυσκολιών προσαρμογής σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα), **λειτουργώντας αποκαταστασιακά σε προηγούμενες εκπαιδευτικές εμπειρίες.**
2. Στην λειτουργία τους ως **πύλη επανεισόδου για εφήβους-ες** που έχουν βρεθεί εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας.
3. Στη **δυνατότητα για συνεργατική μάθηση και αλληλοδιδασκτική** μέσα από την εναλλαγή ρόλων μεταξύ του “εκπαιδευτή” και του “εκπαιδευόμενου”.
4. **Στην επαφή με το κείμενο** και στην ενίσχυση **του γλωσσικού πλούτου** των συμμετεχόντων.
5. Στην **πολιτισμική ενίσχυση** των συμμετεχόντων, μέσα από την επαφή με την τέχνη, την τεχνολογία και τον πολιτισμό, καθώς και μέσα από την επίσκεψη σε πολιτιστικά ιδρύματα κλπ.
6. Στη **διερεύνηση των ενδιαφερόντων** τους.
7. Στη **γνωριμία με επαγγελματικές ειδικότητες.** Στο εργαστήριο βιβλιοθήκης οι συμμετέχοντες μπορούν να γνωρίσουν εκδότες, βιβλιοθηκονόμους, τυπογράφους, συγγραφείς, εικονογράφους κλπ.

Οι **ψυχοκοινωνικοί στόχοι** αφορούν:

1. Στη **συμμετοχή σε ομάδες συνομηλίκων** και στη δυνατότητα για συνεργασία, πάνω σε ομαδικά έργα. Μέσα **στην ομάδα αναδεικνύονται δυναμικές** που δεν είναι ορατές σε δυαδικές σχέσεις.

2. Στη διερεύνηση της σχέσης των συμμετεχόντων με συνομηλίκους και σε παρεμβάσεις με στόχο την ανάπτυξη ισότιμων και ειλικρινών σχέσεων μεταξύ τους.
3. Στην ενίσχυση της εικόνας του εαυτού και της κοινωνικής ταυτότητας, μέσα από τη δυνατότητα για την ενασχόληση και την παραγωγή πολιτισμικών έργων με αξία για τους ίδιους-ες.
4. Σε εξατομικευμένους στόχους που σχετίζονται με τα Πλάνα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης και μπορεί να αφορούν σε:
 - Βίαιες ή επιθετικές συμπεριφορές.
 - Απόσυρση ή παραίτηση.
 - Διαχείριση κρίσεων.
 - Εμπιστοσύνη.
 - Υπερεμπλοκή.

Οι επαγγελματίες που συντονίζουν το πολιτισμικό εργαστήριο (πολιτισμικός εκπαιδευτής και επαγγελματίας ψυχικής υγείας) συνεργάζονται στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον απολογισμό των συναντήσεων, ενώ τηρούν από κοινού το Ημερολόγιο των Πολιτισμικών Εργαστηρίων.

Οι πολιτισμικοί εκπαιδευτές μπορεί να είναι μέλη της ομάδας του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, εξωτερικοί συνεργάτες, φοιτητές πρακτικής ή εθελοντές. Υποστηρίζονται και εποπτεύονται από το **Συντονιστή των Πολιτισμικών Εργαστηρίων**.

Τα πολιτισμικά εργαστήρια μπορούν να αναπτύξουν προγράμματα και συγκεκριμένα:

1. Ατομικά προγράμματα
2. Εξωτερικά προγράμματα
3. Προγράμματα προεπαγγελματικής κατάρτισης

Το διάστημα μεταξύ του Σεπτεμβρίου του 2021 και του Ιουλίου του 2022 υλοποιήθηκαν στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων έντεκα (11) τακτικά πολιτισμικά εργαστήρια, το συντονισμό των οποίων ανέλαβαν **επαγγελματίες ψυχικής υγείας** της πολυκλαδικής ομάδας του Κέντρου Ημέρας Εφήβων και **εξωτερικοί συνεργάτες - πολιτισμικοί εκπαιδευτές**¹.

¹ Η συμμετοχή των πολιτισμικών εκπαιδευτών στα πολιτισμικά εργαστήρια πραγματοποιήθηκε, στο μεγαλύτερο βαθμό, μέσα από τη συνεργασία με το **Πρόγραμμα Πολιτισμικής Εκπαίδευσης του ΚοιΣΠΕ “Πλώρη”**.

ΑΑ	Τίτλος Εργαστηρίου	Αρ. Συν.	Μ.Ο. Συμμ.	Παραγόμενο
1	Βιβλιοθήκης	26	5	Δανειστική Βιβλιοθήκη ΚΗ, Επικαιροποίηση του Ηλεκτρονικού Καταλόγου, Δημιουργία Σφραγίδας και Ηλεκτρονικού Καταλόγου Δανεισμού, Δημιουργία ηλεκτρονικού καταλόγου για την καταλογογράφηση ημερήσιου τύπου.
2	Γεωπονίας	21	4	Αποξήρανση αρωματικών φυτών, Εσωτερικό θερμοκήπιο, Διαμόρφωση εξωτερικού χώρου ΚΗ, Διαμόρφωση- περιποίηση φυτών εσωτερικού χώρου σε κατάστημα εστίασης.
3	Ζωγραφικής	34	5	Ατομικά έργα εφήβων, Ομαδικό project με καμβάδες για τη διακόσμηση του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.
4	Θεάτρου	14	7	Ανάγνωση θεατρικών κειμένων.
5	Καλλιτεχνικών Κατασκευών	29	4	Φωτιστικά, σκηνικά για την μικρού μήκους ταινία "ΓΑΤΣΙΚΟ", Κάτοψη Κ.Η.Ε. από πλαστελίνη, Πήλινοι κουμπάρδες, Μαγνητάκια & κοσμήματα από πολυμερικό πηλό, Αρωματικά κεριά, Χριστουγεννιάτικα στολίδια, Λαμπάδες, Scrantches.
6	Κινηματογράφου	29	6	Παραγωγή μικρού μήκους ταινία "ΓΑΤΣΙΚΟ".
7	Ρομποτικής	19	3	Δημιουργία κυκλώματος ελέγχου λυχνίας με διακόπτη, Δημιουργία κυκλώματος προσομοίωσης φωτεινού σηματοδότη, Δημιουργία κυκλώματος ελέγχου λυχνίας με ποτενσιόμετρο, Δημιουργία κυκλώματος αυτόματης λειτουργίας λυχνίας με αισθητήρα φωτός, Δημιουργία και εκτύπωση κουμπιών, Δημιουργία και εκτύπωση πιάτων για κασπί, Δημιουργία και εκτύπωση ετικέτας με αναγραφή προσωπικών στοιχείων.
8	Φωτογραφίας	33	5	Ημερολόγια, Σημειωματάρια, Βίντεο Photo Roman, Δημιουργία και διαχείριση σελίδας του εργαστηρίου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.
9	Χορού	28	7	Χορογραφίες σε μικρές ομάδες, εμπνευσμένες από τους/τις έφηβους/ες, Συμμετοχή σε ομαδικές χορογραφίες, Μουσικές ασκήσεις για την εξοικείωση και την αναγνώριση του ρυθμού, Ασκήσεις για την εξοικείωση με τον προσωπικό χορευτικό χώρο, Ρυθμικές ασκήσεις εμπιστοσύνης, Ασκήσεις ορθοσωμίας, Εκμάθηση διαφορετικών ειδών

				χορού (Latin, Σύγχρονο, Break dance, Oriental, K- pop).
10	Χορωδίας (καλοκαιρινό πρόγραμμα)	3	2	Υπό σχεδιασμό.
11	Graphic Design -Κόμικ (καλοκαιρινό πρόγραμμα)	5	2	Ατομικές αφίσες επιλογής των εφήβων.

Συνολικά, στα πολιτισμικά εργαστήρια του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, συμμετείχαν κατά μέσο όρο 5-6 έφηβοι, έχοντας μέριμνα για την τήρηση των υγειονομικών μέτρων ενάντια στον SARS-COVID-19. Η προσέλευση των εφήβων σε αρκετές περιπτώσεις ήταν αποσπασματική, καθιστώντας ως πρόκληση τη δημιουργία σταθερής ομάδας εφήβων και την εδραίωση της μεταξύ τους συνεργασίας. Για το λόγο αυτό, τα εργαστήρια ανέλαβαν κατά βάση μικρά project, τα οποία ολοκληρώνονταν σε μικρό αριθμό συναντήσεων και οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τα παραγόμενα έργα σε συνομηλίκους και στην κοινότητα (σχολείο, οικογένεια, εκδηλώσεις).

Στις περιπτώσεις εφήβων με ενεργή εμπλοκή στα εργαστήρια, παρατηρήθηκε σημαντική διαφορά στους τρόπους συσχέτισης με τους συνομηλίκους (με θετική επίδραση την ανάπτυξη ισχυρότερων και ισότιμων σχέσεων). Οι έφηβοι με σταθερή παρουσία στα πολιτισμικά εργαστήρια φαίνεται να επινόησαν νέους τρόπους να συστήνονται στους άλλους, αναπτύσσοντας μια “θετική ταυτότητα” ως μέλη ομάδων, κάτι που επέδρασε στην αυτο - εικόνα τους.

Επιπλέον, η επαφή μέσα από τα πολιτισμικά εργαστήρια με διαφορετικές επαγγελματικές ειδικότητες και κατηγορίες και η σύνδεση των παραγόμενων έργων με πεδία προεπαγγελματικής κατάρτισης, έδωσε την ευκαιρία στους εφήβους να ανακαλύψουν νέα ενδιαφέροντα και να σκεφτούν τους εαυτούς τους ως μελλοντικούς επαγγελματίες. Τέλος, σε πολλές περιπτώσεις παρατηρήθηκε πως παλαιότερα μέλη των εργαστηρίων, έπαιρναν συχνά το ρόλο του “οικοδεσπότη” για τα νέα μέλη, ενημερώνοντας σχετικά με τη λειτουργία των εργαστηρίων και τα project που έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε διαδικασία υλοποίησης.

Μαθησιακό πρόγραμμα

Την περίοδο μεταξύ του Σεπτεμβρίου 2021 και του Ιουλίου 2022, υλοποιήθηκε το πρόγραμμα μαθησιακής υποστήριξης του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, το οποίο περιλάμβανε:

- (α) Μαθήματα ελληνικών ως δεύτερη γλώσσα.
- (β) Μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας στη γλώσσα.
- (γ) Μαθήματα ενισχυτικής διδασκαλίας στα μαθηματικά.

(δ) Μαθήματα αγγλικών και γερμανικών.

Στο μαθησιακό πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας έχουν ενταχθεί **14 έφηβοι και έφηβες** (≈19% συνολικά των εφήβων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας). Τα αιτήματα για συμμετοχή μπορεί να προέρχονται από τους/τις ίδιους-ες τους εφήβους-ες, από τη στεγαστική δομή, ή από την οικογένεια. Το αναφερόμενο διάστημα πραγματοποιήθηκαν **195 συναντήσεις μαθησιακής υποστήριξης**.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το μαθησιακό προφίλ **των ενεργών περιπτώσεων τον Ιούλιο του 2021 και τον Ιούλιο του 2022**.

ΑΑ	Κατηγορία	Ιούλιος 2020 Ποσοστό %	Ιούλιος 2021 Ποσοστό %	Ιούλιος 2022 Ποσοστό %
1	Αναλφάβητοι-ες έφηβοι-ες (πλήρως ή μερικώς)	12,5%	13%	12,1%
2	Έφηβοι-ες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	7,5%	5%	72,8%
3	Σε συστηματική σχολική διαρροή	10%	29%	51,5%
4	Παιδιά και έφηβοι-ες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	17,5%	15%	13,6%
5	Έφηβοι-ες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	82,5%	85%	86,4%
6	Με ανάγκη υποστήριξης από εργοθεραπευτή ή λογοθεραπευτή	10%	7%	16,6%

Οι έφηβοι-ες σε συστηματική σχολική διαρροή, που υποστηρίζονται από το Κέντρο Ημέρας Εφήβων, **την περίοδο 2021-2022 συνεχίζουν να παρουσιάζουν αυξητική τάση** γεγονός που πιθανόν να σχετίζεται με την δυσκολία επαναφοράς στην καθημερινή σχολική ρουτίνα μετά από τις δύο διαδοχικές χρονιές σε καθεστώς τηλεεκπαίδευσης. Η σημαντική αύξηση στους έφηβους-ες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες οφείλεται στην προσμέτρηση των εφήβων με προσφυγικό προφίλ και όσων έχουν διαγνωστεί από τα ΚΕΔΑΣΥ με σύνθετες γνωστικές συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες.

Άξονας 3 | Κοινοτικές Παρεμβάσεις

Οι κοινοτικές παρεμβάσεις αποτελούν συμπληρωματικό άξονα στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας και στα πολιτισμικά εργαστήρια, καθώς επιτρέπουν τη δυναμική συνέχεια των παρεμβάσεων και την ευελιξία για το σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων ως προς το χώρο και τον χρόνο. Είναι επίσης, απαραίτητες για την αποτελεσματικότερη ψυχοκοινωνική και θεσμική υποστήριξη παιδιών και εφήβων που βρίσκονται (α) σε **καθεστώς αστεγίας**, (β) σε **προστατευτική φύλαξη**, (γ) σε **φυγή** από οικογενειακό ή από ιδρυματικό περιβάλλον, (δ) σε **επισηφαλείς συνθήκες** λόγω ακαταλληλότητας του πλαισίου και (ε) σε διαδικασία **απομάκρυνσης** από τις οικογένειές τους.

Ειδικά, στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν αναφορές για παραμέληση, κακομεταχείριση και ελλιπούς φροντίδας παιδιών και εφήβων από τις οικογένειές τους, παρατηρείται σημαντικό έλλειμμα στις παρεμβάσεις υποστήριξης της οικογένειας από τις υφιστάμενες δομές, παρεμβάσεις **που θα μπορούσαν να αποτρέψουν την απομάκρυνση των ανηλίκων από το οικογενειακό πλαίσιο** και την μετάβασή τους σε στεγαστικές δομές και ιδρύματα.

Μέσω των κοινοτικών παρεμβάσεων και των δράσεων του **outreach** και του **streetwork**, οι επαγγελματίες του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, έχουν τη δυνατότητα να:

1. Παρεμβαίνουν, σε συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων και με τις εισαγγελικές υπηρεσίες ανηλίκων, στις περιπτώσεις οικογενειών, όπου υπάρχουν αναφορές για παραμέληση ή κακομεταχείριση, πριν την εκκίνηση των διαδικασιών απομάκρυνσης.
2. Υποστηρίζουν, σε συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες, εφήβους-ες με ψυχοκοινωνικά προβλήματα, που φιλοξενούνται προσωρινά σε νοσηλευτικά ιδρύματα, μέχρι τη μετάβασή τους σε καταλληλότερο περιβάλλον.
3. Υποστηρίζουν σε συνεργασία με τα εκπαιδευτικά πλαίσια, εφήβους-ες που είτε βρίσκονται σε σχολική άρνηση, είτε παρουσιάζουν ανησυχητική εικόνα (επιθετικότητα, παραβατικότητα κ.α.) στη σχολική κοινότητα.
4. Υποστηρίζουν, σε περιπτώσεις κρίσεων, εφήβους-ες που διαμένουν σε μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και στεγαστικές δομές και, συγκεκριμένα, εφήβους-ες που συμμετέχουν ήδη στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας.
5. Παρεμβαίνουν με έκτακτες δράσεις ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε εφήβους που βρίσκονται σε καθεστώς αστεγίας και σε επισηφαλείς συνθήκες. Οι έκτακτες παρεμβάσεις αφορούν στην αναζήτηση εφήβων που βρίσκονται σε φυγή, στην ενεργοποίηση της διαδικασίας ψυχιατρικής περίθαλψης, στη διαδικασία προστατευτικής κράτησης εφήβων που βρίσκονται σε καθεστώς αστεγίας και στην υποστήριξη εφήβων σε αστυνομικά τμήματα.

Η ανάπτυξη του κινητού κλιμακίου δίνει τη δυνατότητα υποστήριξης των εφήβων εντός του οικογενειακού πλαισίου, είτε μετά την επανένωση (ύστερα από παραμονή σε ίδρυμα), είτε για την πρόληψη της απομάκρυνσης (μετά από εισαγγελική παρέμβαση).

Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι συνολικές κοινοτικές παρεμβάσεις ψυχοκοινωνικής υποστήριξης:

ΑΑ	Κατηγορία	Αριθμός 2020-2021	Αριθμός 2021-2022
1	Συναντήσεις με Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων για συνεργασία υποστήριξης των εφήβων και των οικογενειών τους	*	8
2	Συναντήσεις με εκπαιδευτικά πλαίσια για την υποστήριξη εφήβων μαθητών	*	10
3	Δια ζώσης υποστήριξη εφήβων που βρίσκονται σε ψυχιατρική ή παιδιατρική νοσηλεία	*	8
4	Παρεμβάσεις Streetwork	6	13
5	Κατ'οίκον επισκέψεις	32	77
6	Επισκέψεις σε δομές φιλοξενίας εφήβων	13	7
7	Συνοδείες από και προς νοσηλευτικά ιδρύματα	33	112
8	Έκτακτες κοινοτικές παρεμβάσεις	*	12

*Δεν υπάρχουν ακριβή δεδομένα.

Νομική Υποστήριξη

Το Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης στελεχώνεται από εξωτερικό συνεργάτη νομικό με σκοπό:

1. Την υποστήριξη σε στρατηγικά ζητήματα λειτουργίας (ζητήματα επιμέλειας, φροντίδας, διαχειριστικές πράξεις, διευκόλυνση διαδικασίας αναδοχής, προσωρινή ανάθεση άσκησης λειτουργικού δικαιώματος επιμέλειας κα.)
2. Πρακτικά ζητήματα (έγγραφα ταυτοπροσωπίας και νομιμοποιητικά έγγραφα, εργασία ανηλίκων μέσω μαθητείας κα.)
3. Τη συμβολή της νομικής συνδρομής στην ψυχοκοινωνική παρέμβαση (ενθάρρυνση και υποστήριξη γονέων για τη διαχείριση νομικών υποθέσεων, νομική εκπροσώπηση κα.)

Την περίοδο μεταξύ του Σεπτεμβρίου 2021 και Ιουλίου 2022 **υποστηρίχθηκαν νομικά 12 έφηβοι και οι οικογένειές τους.**

Συνολικά Δεδομένα Κοινοτικών Παρεμβάσεων

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται **ο αριθμός των εφήβων που υποστηρίζονται εντός οικογενειακού πλαισίου.**

ΑΑ	Κατηγορία	Αριθμός 2020-2021	Αριθμός 2021-2022
1	Έφηβοι-ες που υποστηρίζονται εντός οικογενειακού πλαισίου	26	25
2	Έφηβοι-ες που υποστηρίζονται εντός οικογενειακού πλαισίου (μεταπαρακολούθηση μετά από επανένωση λόγω παραμονής σε ίδρυμα)	4	12
3	Έφηβοι-ες που υποστηρίζονται εντός οικογενειακού πλαισίου (μετά από εισαγγελική εντολή για πρόληψη απομάκρυνσης)	6	10

Συνολικά **22 περιπτώσεις εφήβων** που προτάθηκε η παραμονή σε στεγαστική δομή διαμένουν με τις οικογένειές τους, υποστηριζόμενοι με κοινοτικές παρεμβάσεις πρόληψης ή μεταπαρακολούθησης, αριθμός **λίγο μεγαλύτερος από τη δυναμικότητα δύο στεγαστικών δομών.**

Άξονας 4 | Ανοικτός χώρος

Ο ανοικτός χώρος αποτελεί σημαντικό πεδίο της παρέμβασης που υλοποιείται στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων, καθώς λειτουργεί ως **σημείο συνάντησης των εφήβων**, πριν και μετά από τη συμμετοχή τους στο δομημένο πρόγραμμα, αλλά και σε περιόδους διακοπών. Στον ανοικτό χώρο μπορεί κανείς να συζητήσει, να παίξει επιτραπέζια παιχνίδια, να αναζητήσει πληροφορίες στο διαδίκτυο, να προετοιμαστεί για το σχολείο, να παίξει ring-rong, να δανειστεί και να διαβάσει ένα λογοτεχνικό βιβλίο ή να προτείνει μία παρέμβαση για το χώρο.

Από την έναρξη της λειτουργίας μέχρι τώρα έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση στη χρήση του ανοικτού χώρου από τους/τις εφήβους-ες, γεγονός που φαίνεται να δηλώνει τη σταδιακή οικειοποίηση του χώρου του Κέντρου Ημέρας Εφήβων. Η χρήση του ανοικτού χώρου φαίνεται να αυξήθηκε λίγο πριν την περίοδο των σχολικών εξετάσεων, καθώς αρκετοί έφηβοι αξιοποίησαν τον ανοικτό χώρο προκειμένου να διαβάσουν και να προετοιμαστούν για τις εξετάσεις τους.

Επιπλέον ορισμένοι-ες έφηβοι-ες έχουν εμπλακεί ενεργά με τη λειτουργία του χώρου, συμμετέχοντας τόσο στην καθημερινή φροντίδα και την καθαριότητά του, όσο και στην επαναφορά του χώρου, μετά την υλοποίηση των πολιτισμικών εργαστηρίων. Σε αρκετές περιπτώσεις οι έφηβοι-ες που αξιοποιούν τον ανοικτό χώρο, συμμετέχουν στη διαδικασία υποδοχής και ξενάγησης νέων εφήβων, στη λογική της αυτοδιαχείρισης, δίνοντάς του χαρακτηριστικά κοινωνικού χώρου (λέσχης).

Η επαφή των εφήβων με τον ανοικτό χώρο του Κέντρου Ημέρας Εφήβων φαίνεται να διευκολύνει την εμπλοκή τους στους άλλους άξονες ψυχοκοινωνικής παρέμβασης, αφού στις περιπτώσεις αυτές αυξάνεται η συμμετοχή στις συναντήσεις και στα πολιτισμικά εργαστήρια.

Κατά μέσο όρο **καθημερινά 10-12 έφηβοι και έφηβες** αξιοποιούν τον ανοικτό χώρο. Την περίοδο 2020-2021 υλοποιήθηκαν δράσεις στον ανοικτό χώρο με περίπου **60 εφήβους-ες**, που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και με περίπου **10 εφήβους-ες, που προσήλθαν μετά από πρόσκληση των εγγεγραμμένων εφήβων**, για να γνωρίσουν το χώρο.

Συνολική αποτίμηση παρεμβάσεων ψυχοκοινωνικής παρέμβασης

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται αναλυτικά οι παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν από τον Ιούλιο του 2021 μέχρι και τον Ιούλιο του 2022.

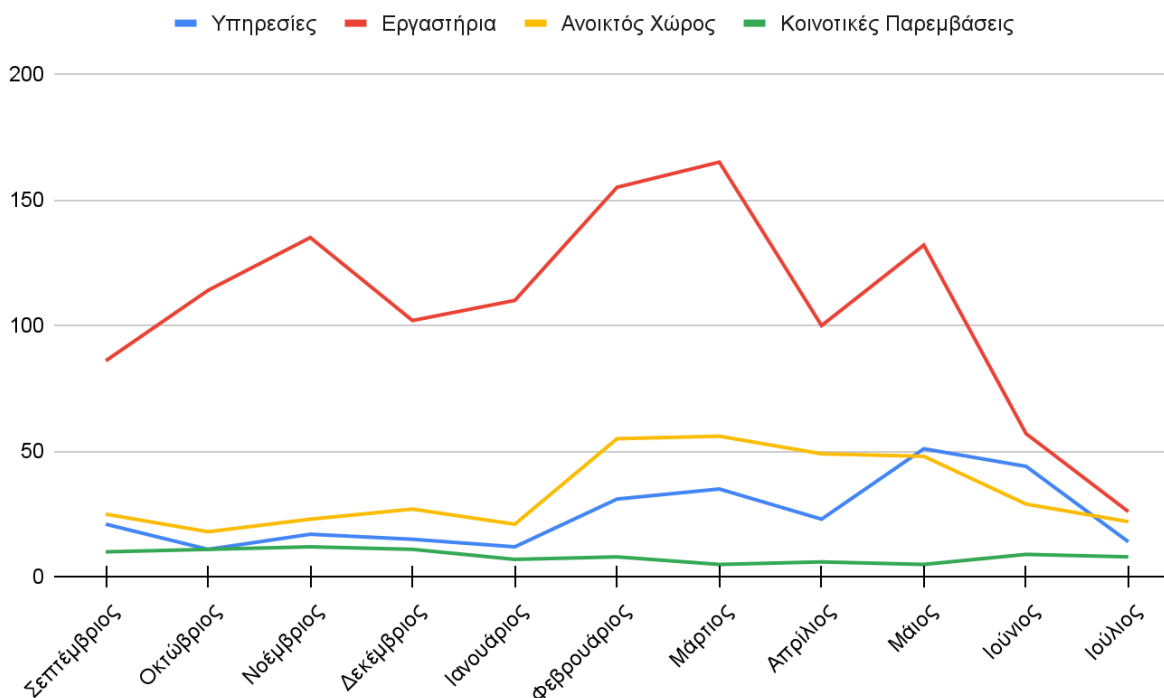
ΑΑ	Κατηγορία Ενέργειας	Αριθμός 2019-2020	Αριθμός 2020-2021	Αριθμός 2021-2022
1	Ατομικές Συναντήσεις με έφηβο-η	25	76	138
2	Υποστηρικτικές συναντήσεις με έφηβο-η	33	62	75
3	Ατομικές-Ομαδικές Παρεμβάσεις σε εξωτερικό χώρο	40	71	62
4	Συναντήσεις συμβουλευτικής με γονείς	46	234	195
5	Ενημερωτικές συναντήσεις με οικογενειακό/υποστηρικτικό πλαίσιο	*	29	25
6	Απομακρυσμένες συναντήσεις υποστήριξης εφήβων ή/ και υποστηρικτικού πλαισίου	*	102	120
7	Συναντήσεις για λήψη Κοινωνικού Ιστορικού	*	16	32
8	Επισκέψεις κατ'οίκον	15	32	77
9	Επισκέψεις σε δομές φιλοξενίας εφήβων	5	13	7
10	Συνοδείες από και προς νοσηλευτικά ιδρύματα	107	33	112
11	Συναντήσεις για ψυχιατρική παρακολούθηση εφήβων	*	20	64
12	Περιπτώσεις εφήβων σε μεταπαρακολούθηση (είτε λόγω οικογενειακής επανένωσης, είτε λόγω μετάβασης σε άλλη στεγαστική δομή)	*	10	14
13	Προγράμματα αγωγής υγείας	*	3	5
14	Συνολικές συναντήσεις εργαστηρίων	73	223	241

* Δεν υπάρχει καταγραφή για τη συγκεκριμένη περίοδο.

** Δεν υλοποιήθηκαν τη συγκεκριμένη περίοδο.

Ανάλυση δεδομένων²

Η εμπλοκή των εφήβων στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας επιμερίστηκε σε τέσσερις άξονες, τα πολιτισμικά εργαστήρια, τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας, τον ανοιχτό χώρο και τις κοινοτικές παρεμβάσεις. Για την περίοδο 2021-2022 η χρονική εξέλιξη της εμπλοκής στον κάθε άξονα όπως προέκυψε από τις καθημερινές καταγραφές φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Η αυξητική τάση στον άξονα των εργαστηρίων τους μήνες Σεπτέμβριο και Ιανουάριο συμπίπτει με την έναρξη του χειμερινού και εαρινού προγράμματος των πολιτισμικών εργαστηρίων ενώ η πτώση του Απριλίου και του Ιουνίου σχετίζεται με τις διακοπές του Πάσχα και την περίοδο των προαγωγικών εξετάσεων αντίστοιχα. Για το μήνα Ιούλιο οι μειωμένες καταγραφές οφείλονται στα ελλιπή στοιχεία κατά τη διάρκεια της σύνταξης της έκθεσης αποτίμησης ενώ η καταγραφή των ενεργειών του άξονα των κοινοτικών παρεμβάσεων δεν είναι πλήρης, λόγω της βραχείας λειτουργίας του κινητού κλιμακίου του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.

² Η ανάλυση αφορά σε δεδομένα των συμμετεχόντων εφήβων στο Κέντρο Ημέρας. Σε αυτούς-ες περιλαμβάνονται και οι έφηβοι-ες που φιλοξενούνται στους Ξενώνες Εφήβων.

Συνολική εμπλοκή σε σχέση με το προφίλ των εφήβων

Διερευνήθηκε η ύπαρξη στατιστικά σημαντικών διαφορών της ανεξάρτητης μεταβλητής της συνολικής εμπλοκής στο πρόγραμμα μεταξύ των διαφορετικών δειγμάτων των εξαρτημένων μεταβλητών του προφίλ των εφήβων (φύλο, ηλικιακή ομάδα, λόγος παραπομπής, απομάκρυνση, παραμέληση, κακοποίηση, προσφυγικό προφίλ, ψυχιατρική διάγνωση, νομική εμπλοκή, νοητικά ζητήματα, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μονογονεϊκή οικογένεια, υιοθεσία ή αναδοχή και ψυχιατρική αγωγή)

Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκαν διαδοχικοί έλεγχοι με το μη παραμετρικό τεστ Wilcoxon-Mann-Whitney, στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS, δίνοντας τα παρακάτω αποτελέσματα³:

- Η συνολική εμπλοκή της ομάδας των **κοριτσιών** ήταν στατιστικά **σημαντικά υψηλότερη** σε σύγκριση με την ομάδα των αγοριών ($U=361$, $p=.019$).
- Η συνολική εμπλοκή της ομάδας των 12-15 δεν ήταν στατιστικά σημαντικά διαφορετική σε σύγκριση με την ομάδα των 15-18 ($U=424$, $p=.914$).
- Η συνολική εμπλοκή της ομάδας παραπομπής για λειτουργικούς λόγους δεν ήταν στατιστικά σημαντικά διαφορετική σε σύγκριση με την ομάδα παραπομπής για αποκαταστασιακούς λόγους ($U=156$, $p=.600$).
- Η συνολική εμπλοκή της ομάδας με εισαγγελική **απομάκρυνση** ήταν στατιστικά **σημαντικά υψηλότερη** σε σύγκριση με την ομάδα χωρίς εισαγγελική απομάκρυνση ($U=321$, $p=.004$).
- Η συνολική εμπλοκή της ομάδας με ιστορικό **παραμέλησης** ήταν στατιστικά **σημαντικά υψηλότερη** σε σύγκριση με την ομάδα χωρίς ιστορικό παραμέλησης ($U=331$, $p=.028$).

Η συνολική εμπλοκή των ομάδων παραπομπής για υπηρεσίες ψυχικής υγείας, για συμμετοχή σε εργαστήρια, για κοινοτική παρέμβαση, για τον ανοιχτό χώρο, με προσφυγικό προφίλ, με ψυχιατρική διάγνωση, με νομική εμπλοκή, με νοητικά ζητήματα, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, από μονογονεϊκή οικογένεια, από υιοθεσία ή αναδοχή, με ψυχιατρική αγωγή, με ιστορικό κακοποίησης δεν ήταν στατιστικά σημαντικά διαφορετική σε σύγκριση με τις συμπληρωματικές τους ομάδες.

Προβλεπτικοί παράγοντες νομικής εμπλοκής και ψυχιατρικής διάγνωσης

Διερευνήθηκε η ύπαρξη προβλεπτικών παραγόντων για τις εξαρτημένες μεταβλητές της εμπλοκής με το νόμο και την ύπαρξης ψυχιατρικής διάγνωσης στους κοινωνικούς παράγοντες του προφίλ των εφήβων (παραμέληση, κακοποίηση, μονογονεϊκή οικογένεια, απομάκρυνση,

³ Οι αναλυτικοί πίνακες των αποτελεσμάτων παρατίθενται στο Παράρτημα

αναδοχή, υιοθεσία, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, νοητικά ζητήματα και λήψη φαρμακευτικής αγωγής)

Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκε πολυωνυμική (διχοτομική) λογιστική παλινδρόμηση (Multinomial logistic regression), στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS, δίνοντας τα παρακάτω αποτελέσματα:

- Η **παραμέληση** αποτελεί **στατιστικά σημαντικό προβλεπτικό παράγοντα** για την ποινική εμπλοκή ($p=.006$). Είναι πιο πιθανό να μην υπάρχει ποινική εμπλοκή εάν δεν υπάρχει ιστορικό παραμέλησης.
- Η **χορήγηση αγωγής** αποτελεί στατιστικά σημαντικό προβλεπτικό παράγοντα για την ψυχιατρική διάγνωση ($p=.00$). Είναι πιο πιθανό να μην υπάρχει ψυχιατρική διάγνωση εάν δεν υπάρχει ιστορικό χορήγησης αγωγής. Το παραπάνω συμπέρασμα κρίνεται προφανές και μη αξιοποιήσιμο.

Συνολική εμπλοκή σε σχέση με την αποτίμησης λειτουργικών και αποκαταστασιακών στόχων

Διερευνήθηκε η ύπαρξη συσχέτισης μεταξύ της ανεξάρτητης μεταβλητής της συνολικής εμπλοκής στο πρόγραμμα και των εξαρτημένων μεταβλητών της αποτίμησης των λειτουργικών και αποκαταστασιακών στόχων.

Για το σκοπό αυτό υπολογίστηκε το μη παραμετρικό μέτρο του συντελεστή συσχέτισης Spearman rho, στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS, δίνοντας τα παρακάτω αποτελέσματα:

- Ο υπολογισμός του συντελεστή Spearman rho έδειξε **μέτρια θετική συσχέτιση** μεταξύ της συνολικής εμπλοκής και της αποτίμησης των λειτουργικών στόχων, η οποία ήταν και στατιστικά σημαντική ($r_s=.484$, $p=.000$).
- Ο υπολογισμός του συντελεστή Spearman rho έδειξε **χαμηλή θετική συσχέτιση** μεταξύ της συνολικής εμπλοκής και της αποτίμησης των αποκαταστασιακών στόχων, η οποία ήταν και στατιστικά σημαντική ($r_s=.350$, $p=.004$).

Πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες

Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης στο Κατάστημα Κράτησης Ανηλίκων Κορίνθου

Γενική Περιγραφή

Περίοδος παρέμβασης:	Φεβρουάριος - Ιούλιος 2022
Συν. αριθμός ομαδικών συναντήσεων:	9
Συν. αριθμός ατομικών συναντήσεων:	5
Συν. αριθμός συμμετεχόντων εφήβων:	30 ανήλικοι, 16-18 ετών
Συν αριθμός συναντήσεων με επαγγελματίες:	4 (Διεύθυνση, Κοινωνική Υπηρεσία, Εκπαιδευτικοί Καταστήματος)

Το Κέντρο Ημέρας Εφήβων, μέσω κινητού κλιμακίου επαγγελματιών και του άξονα κοινοτικής παρέμβασης, σχεδίασε και υλοποίησε ένα **εθελοντικό**⁴ πρόγραμμα ψυχοκοινωνικής παρέμβασης για τους ανήλικους κρατούμενους του Καταστήματος Κράτησης Ανηλίκων Κορίνθου, την περίοδο μεταξύ του Φεβρουαρίου - Ιουλίου 2022. Αφορμή για το πρόγραμμα στάθηκε η ανάγκη για τη συνέχεια υποστήριξης εφήβου, ασυνόδευτου ανήλικου πρόσφυγα, που υποστήριζε το Κέντρο Ημέρας και τέθηκε υπό κράτηση.

Οι ατομικές συναντήσεις αφορούσαν σε συνεδρίες συμβουλευτικής με έφηβο κρατούμενο, με σκοπό την ψυχοκοινωνική υποστήριξη και την προετοιμασία για την επανένταξη, με άξονες, την διατήρηση και ενίσχυση του υποστηρικτικού του δικτύου, εύρεση σταθερού μέρους φιλοξενίας και της συμμετοχής του στην εκπαίδευση και σε πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης.

Οι ομαδικές συναντήσεις αφορούσαν σε προσαρμογές των πολιτισμικών εργαστηρίων του Κέντρου Ημέρας Εφήβων (εργαστήριο χορού και εργαστήριο μουσικής παραγωγής), ενώ εστίασαν στη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των κρατουμένων, αλλά και στο κοινωνικό και πολιτισμικό προφίλ του, στην ατομική και ομαδική έκφραση και στην ενίσχυση τρόπων συνεργασίας μεταξύ τους.

Συνολικά, οι στόχοι του προγράμματος αφορούσαν:

⁴ Οι παρεμβάσεις υλοποιούνταν κάθε δεύτερο Σάββατο του μήνα, 3-4 ώρες.

- Στη διερεύνηση του προφίλ και των **ψυχοκοινωνικών αναγκών των ανήλικων** κρατούμενων, κατά τη διάρκεια της κράτησης.
- Στη διερεύνηση της υλοποίησης ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων, μετά την αποφυλάκιση, για τους ανήλικους και το υποστηρικτικό δίκτυό τους, αλλά και της **αποτροπής της επανεμπλοκής με το νόμο**.
- Στη διερεύνηση της δυνατότητας **συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς** (Διεύθυνση και προσωπικό Καταστήματος, Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων, εισαγγελικές, δικαστικές και λοιπές αρχές και υπηρεσίες) για την ουσιαστική υποστήριξή τους. κατά τη διάρκεια και μετά την αποφυλάκιση.

Προφίλ πληθυσμού στόχου - Ανάγκες

Στο Κατάστημα Κράτησης Ανηλίκων των Δικαστικών Φυλακών Κορίνθου κρατούνται κατά μέσο όρο (κατά την περίοδο υλοποίησης των παρεμβάσεων) 30 ανήλικοι, 16-18 ετών, οι οποίοι μοιράζονται σε δύο πτέρυγες. Ο πληθυσμός αφορά στη συντριπτική πλειοψηφία ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες (με καταγωγή, κυρίως, από το Ιράκ, τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μαρόκο) και ρομά.

Οι ανήλικοι κρατούμενοι έχουν τη δυνατότητα να φοιτούν σε σχολείο (εσωτερικά του Καταστήματος) πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο στελεχώνεται με εκπαιδευτικούς και λειτουργεί τις πρωινές ώρες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των κρατούμενων είναι λειτουργικά αναλφάβητοι, έχοντας αποσυρθεί πρώιμα από την εκπαιδευτική διαδικασία ή μη έχοντας ενταχθεί. Ο ρυθμός συμμετοχής τους στο σχολείο κρίνεται από τους εκπαιδευτικούς ως ικανοποιητικός.

Πέρα από το σχολείο, οι ανήλικοι κρατούμενοι έχουν τη δυνατότητα να γυμνάζονται κατά τη διάρκεια του προαυλισμού, ή να συμμετέχουν σε εθελοντικές δράσεις (προβολές ταινιών, θέατρο, προγράμματα αγωγής υγείας, ομάδες διαλόγου) που προγραμματίζονται κατά περιόδους.

Ο μέσος χρόνος κράτησης στο κατάστημα φαίνεται να είναι οι 6-8 μήνες, όπου ακολουθεί είτε η αποφυλάκιση, είτε η μεταγωγή στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων του Αυλώνα. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι ένας αρκετά σημαντικός αριθμός ανηλίκων επιστρέφουν με νέες ποινές στο Κατάστημα (“κρατούμενοι της περιστρεφόμενης πόρτας”).

Οι περισσότερες περιπτώσεις των κρατουμένων αφορούν σε ανήλικους που είτε απουσιάζει το οικογενειακό υποστηρικτικό δίκτυο, είτε οι δεσμοί μεταξύ των μελών της οικογένειας δεν είναι ισχυροί. Στη δεύτερη περίπτωση, η παραβατικότητα φαίνεται να αποτελεί στρατηγική επιβίωσης και για τα ενήλικα μέλη της οικογένειας.

Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο που συνδέει την ιστορία των ανήλικων κρατουμένων είναι, εκτός από την απουσία υποστηρικτικού δικτύου, το χαμηλό κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό υπόβαθρο, καθώς και το έλλειμμα σταθερού σημείου αναφοράς. Το σύνολο των ανηλίκων που κρατούνται στο Κατάστημα έχουν στο ιστορικό τους πολλαπλές μεταβάσεις σε διαφορετικούς τόπους και χώρες.

Προβλήματα - Ζητήματα

Το βασικό πρόβλημα που επιβεβαιώθηκε είναι ότι η κράτηση **δεν εντάσσεται σε ένα συνολικό σχέδιο “σωφρονισμού” ή, περισσότερο, υποστήριξης και (επαν)ένταξης των ανηλίκων.** Τα δίκτυα υποστήριξης (όπου υπάρχουν) δεν βρίσκονται σε λειτουργική διασύνδεση με την κοινωνική υπηρεσία του Καταστήματος, κάτι που θα επέτρεπε τη συνέχεια της παρέμβασης στην προοπτική της αποφυλάκισης. Οι ανήλικοι, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν αναμένεται να “επιστρέψουν” σε ασφαλείς ή σταθερές υποστηρικτικές δομές, με αποτέλεσμα, σε πολλές περιπτώσεις, να επαναφυλακίζονται.

Οι δράσεις υποστήριξης που πραγματοποιούνται στο κατάστημα είναι, πέρα από την εντατική και συστηματική δουλειά των εκπαιδευτικών, εξωτερικές, βραχύχρονες και αποσπασματικές, ενώ δεν βρίσκονται σε συνεργασία μεταξύ τους. Επίσης, η υποστελέχωση του Καταστήματος δεν επιτρέπει την υλοποίηση πολλών ή ταυτόχρονων (στις δύο πτέρυγες) δράσεων ή/και υπηρεσιών.

Προτάσεις

Με βάση τα παραπάνω κρίνεται σημαντικός ο σχεδιασμός ενός προγράμματος ψυχοκοινωνικής παρέμβασης, τουλάχιστον δύο (2) ετών, με **πληθυσμό στόχο τους ανήλικους κρατούμενους** και αποκλειστικό σκοπό **την υποστήριξη κατά την επανένταξη και την αποφυγή της επαναφυλάκισης.**

Το πρόγραμμα μπορεί να λειτουργήσει μέσα από την υπηρεσία ενός **διακριτού κινητού κλιμακίου επαγγελματιών** (ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, εκπαιδευτών και νομικών) με ταυτόχρονη παρουσία στο κατάστημα κράτησης και στις περιοχές κατοικίας των ανηλίκων με αρμοδιότητες: (α) την ενίσχυση και την υποστήριξη του οικογενειακού-υποστηρικτικού δικτύου, (β) την ένταξη στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση και (γ) τη συνολική ψυχοκοινωνική αποκατάσταση των ανηλίκων.

Υπηρεσία Αυξημένης Κοινωνικής Υποστήριξης (ΥΑΚΥ)

Γενική Περιγραφή - Πληθυσμός Στόχος

Η πιλοτική αυτή υπηρεσία (ΥΑΚΥ) σχεδιάστηκε με στόχο την αυξημένη υποστήριξη εφήβων με διαγνώσεις διαταραχής διαγωγής, ΔΕΠΥ και εναντιωματικές διαταραχές, που φιλοξενούνται σε στεγαστικές δομές ή βρίσκονται στην κοινότητα και **για τους οποίους-ες προτάθηκε η παραμονή σε κλειστό πλαίσιο, μόνο για λόγους εκδήλωσης παραβατικών συμπεριφορών και διενέργειας συστηματικών φυγών.**

Η ΥΑΚΥ αφορά στην 1 προς 1 κοινωνική υποστήριξη εφήβων (1 επαγγελματίας ανά έφηβο), με πεδίο παρέμβασης τον τόπο κατοικίας ή φιλοξενίας, με αποκλειστικό σκοπό την αποφυγή του εγκλεισμού είτε σε ψυχιατρικό είτε σε σωφρονιστικό ίδρυμα. Υλοποιήθηκε πιλοτικά σε δύο περιπτώσεις εφήβων, με διάρκεια τους 3 και τους 2 μήνες, από επαγγελματία ψυχολόγο, της πολυκλαδικής ομάδας του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.

ΑΑ	Προφίλ	Αρ. Ατομικών Παρεμβ.	Αρ. Παρεμβ. στο Οικογ.-Υποστ.Δίκτυο	Διάρκεια (μήνες)
1	Έφηβος (14 ετών) σε ανάδοχη οικογένεια με διάγνωση ΔΕΠΥ και Διαταραχές Συμπεριφοράς	32	80	3
2	Έφηβος (14 ετών), ασυνόδετος ανήλικος με διάγνωση ΔΕΠΥ και Διαταραχές Συμπεριφοράς	21	15 (δομή φιλοξενίας)	2

Οι στόχοι του προγράμματος αφορούσαν:

1. Στην πρόληψη και την αντιμετώπιση ανεπιθύμητων συμπεριφορών (εκδήλωση επιθετικών ή παραβατικών συμπεριφορών, φυγές κλπ.).
2. Την εκπαίδευση σε δεξιότητες αυτονόμησης.
3. Την υλοποίηση ενός συνεκτικού συνολικού πλαισίου υποστήριξης (σταθερά πρόσωπα υποστήριξης).
4. Την ψυχοεκπαιδευτική υποστήριξη των οικογενειών ή των επαγγελματιών φροντίδας.

Ο επαγγελματίας της υπηρεσίας υποστήριξε με φυσική παρουσία και απομακρυσμένα τους εφήβους καθημερινά και συγκεκριμένα σε ότι αφορούσε:

1. Στην διαβίωσή του σε στεγαστική δομή ή στην παραμονή στην οικογένεια.
2. Στη σχολική συμμετοχή.
3. Στη συμμετοχή σε εξωτερικά προγράμματα και δραστηριότητες.

4. Σε περιστατικά κρίσης ή φυγών.

Ζητήματα - Προβλήματα

Στα **θετικά** της πιλοτικής λειτουργίας της υπηρεσίας περιλαμβάνονται:

1. Η σύνδεση των εφήβων με ένα πρόσωπο και η δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης. Η προνομιακή σχέση εφήβων με έναν επαγγελματία, σε αντίθεση με τα πολλαπλά πρόσωπα των επαγγελματιών βάρδιας σε μία στεγαστική δομή, φαίνεται να λειτουργεί αποκαταστασιακά στο έλλειμμα και στην αποστέρωση της φροντίδας.
2. Η συγκέντρωση των πληροφοριών που αφορούσαν στους εφήβους σε έναν επαγγελματία και η αντιμετώπιση της αποσπασματικότητας της πληροφορίας.
3. Η σταθερότητα του προσώπου φάνηκε να λειτουργεί σταθεροποιητικά στις σχέσεις που σύναπτε ο έφηβος με συνομηλίκους και με τους υπεύθυνους φροντίδας.
4. Η διαρκής παρουσία του επαγγελματία δίπλα στον έφηβο φαίνεται να διασφάλιζε τη συνέχεια της φροντίδας, οργανώνοντας τα επιμέρους πλαίσια υποστήριξης (οικογένεια, στεγαστική δομή, λοιπές υπηρεσίες).

Στα **αρνητικά** της λειτουργίας της υπηρεσίας περιλαμβάνονται:

1. Η εξουθένωση του αρμόδιου επαγγελματία, μιας και στις περισσότερες περιπτώσεις λειτουργούσε υπό πίεση και μόνος, χωρίς να υπάρχει η δυνατότητα να συνεργαστεί σε ομάδα.
2. Η σταθερή παρουσία του επαγγελματία ενδέχεται να λειτούργησε στιγμιστικά για τους εφήβους.
3. Ο ρόλος του επαγγελματία της υπηρεσίας αυξημένης υποστήριξης υπήρξε σε πολλές περιπτώσεις κοινός με τους ρόλους άλλων επαγγελματιών, δημιουργώντας σύγχυση στους εφήβους και στους ίδιους τους επαγγελματίες.
4. Η επιτυχημένη έκβαση μιας υπηρεσίας αυξημένης κοινοτικής υποστήριξης προϋποθέτει την μακρόχρονη παρέμβαση, με δυνατότητα για υποστήριξη από αρμόδιες κοινοτικές δομές ψυχικής υγείας.

Δράση καταγραφής παρουσίας ανηλίκων στο κέντρο της Αθήνας (streetwork)

Μέσα στην προηγούμενη περίοδο και συγκεκριμένα από το Νοέμβριο του 2021 μέχρι και το Μάιο του 2022 πραγματοποιήθηκε **πιλοτική εξωτερική δράση (streetwork) του κινητού κλιμακίου** επαγγελματιών του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, μέσω της **επιτόπιας παρατήρησης**, σε γειτονιές του κέντρου της Αθήνας με σκοπό τη **διερεύνηση της παρουσίας και των πρακτικών διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου παιδιών και εφήβων**.

Η διάκριση των περιοχών έγινε με αναφορά στα γεωγραφικά διαμερίσματα της Αθήνας, ενώ οι δείκτες καταγραφής περιλάμβαναν:

1. Τον συνολικό αριθμό των ανηλίκων που παρευρίσκονταν στο σημείο.
2. Τον αριθμό των υποομάδων (παρεών).
3. Το ηλικιακό εύρος των ανηλίκων.
4. Την παρουσία ενηλίκων.
5. Την παρουσία μεταναστευτικού-προσφυγικού πληθυσμού.
6. Την παρουσία παραγόντων επικινδυνότητας στο κάθε σημείο:
 - a. Χρήση ουσιών.
 - b. Φωτισμός.
 - c. Εγγύτητα σε αυτοκινητόδρομο.
 - d. Παράνομες ενέργειες.
 - e. Trafficking
 - f. Παράνομο εμπόριο.
7. Τα μοτίβα διαχείρισης ελεύθερου χρόνου
8. Σημεία ενδιαφέροντος στην περιοχή (πολιτιστικοί χώροι, σχολεία, αθλητικές εγκαταστάσεις κλπ.).

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι σε κάθε σημείο που πραγματοποιήθηκε η καταγραφή, υπήρξε επαφή με κοινοτικούς πόρους της περιοχής (πρόσωπα αναφοράς).

Περιοχές - σημεία επικέντρωσης:	26
Αριθμός επισκέψεων:	40
Συν.αριθμός ανηλίκων:	125

Εκκρεμεί η δεύτερη φάση υλοποίησης της πιλοτικής δράσης, η οποία θα επιτρέψει την πλήρη καταγραφή της παρουσίας των ανηλίκων στο κέντρο της Αθήνας, αλλά και την επεξεργασία των δεδομένων.

Σχέδιο πολιτισμικής ένταξης εφήβων με προσφυγικό προφίλ

Το αναφερόμενο διάστημα σχεδιάστηκε πιλοτική έρευνα που θα επιτρέψει την **κατάρτιση ενός αποτελεσματικού πλάνου πολιτισμικής ένταξης εφήβων με προσφυγικό υπόβαθρο** και για τους οποίους-ες δεν αναμένεται επανένωση, μετεγκατάσταση ή επαναπατριsmός μέχρι την ενηλικίωση.

Η έρευνα θα διεξαχθεί σε πληθυσμό εφήβων ασυνόδευτων προσφύγων που ζουν στην Ελλάδα και σκοπεύουν να παραμείνουν, με σκοπό να υλοποιηθούν συντονισμένες δράσεις, όπως:

1. Εγγραφή σε αθλητικά σωματεία και κοινωνικά φροντιστήρια (Αντρέας)
2. Εκμάθηση ελληνικών.
3. Σχολική ένταξη-Διαπολιτισμικό σχολείο
4. Επαγγελματική ένταξη (ΕΠΑΣ, ΜΚΟ κα.)
5. Επαφή με την κοινότητα καταγωγής.
6. Mentoring.
7. Θέματα στέγασης, νομιμοποιητικών εγγράφων κλπ.

ΑΑ	Πεδία Πολιτισμικής Ένταξης	Άξονες Πολιτισμικής Ένταξης
1	Εκπαίδευση	Σύνδεση με την κοινότητα καταγωγής
2	Μη τυπική εκπαίδευση - Πολιτισμός	Σύνδεση με την κοινότητα υποδοχής
3	Στέγαση	Σύνδεση με την κοινότητα των προσφύγων
4	Υγεία - Επείγουσα	Προσδοκίες σε σχέση με την παραμονή
5	Υγεία - Πρόληψη	Ενεργητική / Παθητική στάση
6	Εργασία	Ατομική / Συλλογική Στρατηγική
7	Οικονομικό βοήθημα	Παράγοντες Επικινδυνότητας

Λοιπά δεδομένα

Ομάδες επαγγελματιών

Την αναφερόμενη περίοδο πραγματοποιήθηκαν ομάδες προσωπικού, ομάδες εποπτείας, εστιασμένες ομάδες ψυχοκοινωνικής παρέμβασης και εκπαιδευτικές συναντήσεις. Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται αναλυτικά ο αριθμός των ομάδων που υλοποιήθηκαν.

Η ομάδα προσωπικού απαρτίζεται από όλους τους επαγγελματίες του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, πραγματοποιείται εβδομαδιαία και επικεντρώνεται σε όλα τα ζητήματα (γενικά/διαχειριστικά και περιπτώσεων) που αφορούν την επιστημονική λειτουργία της δομής.

Στις ομάδες εποπτείας ο συντονισμός γίνεται από εξωτερικό επόπτη, ψυχίατρο παιδιών και εφήβων, ενώ η θεματολογία αφορά σε ζητήματα δυναμικών της ομάδας επαγγελματιών, σε δυσκολίες/προκλήσεις στη διαχείριση περιπτώσεων, αλλά και σε οτιδήποτε απασχολεί την ομάδα.

Οι εστιασμένες ομάδες ψυχοκοινωνικής παρέμβασης αποτελούνται από τα πρόσωπα αναφοράς και τους λοιπούς υπεύθυνους επαγγελματίες ανά έφηβο-η και έχουν ως αρμοδιότητες της κατάρτιση του πλάνου, τη συνεργασία και την ενημέρωση του εφήβου-ης και του υποστηρικτικού του δικτύου, την παρακολούθηση και τον απολογισμό του.

ΑΑ	Περιγραφή Ομάδας	Συχνότητα	Συμμετοχή	Αριθμός
1	Ομάδες εποπτείας	Ανά 15 ημέρες	Ομάδα κέντρου ημέρας και επόπτης	21
2	Ομάδες προσωπικού	Κάθε εβδομάδα	Ομάδα κέντρου ημέρας	50
3	Εστιασμένες ομάδες ψυχοκοινωνικής παρέμβασης ανά έφηβο-η	Κατά περίπτωση	Οι εμπλεκόμενοι-ες στους στόχους επαγγελματίες ανά έφηβο-η	≈70
4	Ομάδες Συζήτησης Περιπτώσεων	Ανά 15 ημέρες	Οι εμπλεκόμενοι σε συναντήσεις συμβουλευτικής επαγγελματίες	18
5	Ειδικά σεμινάρια (πρώτες βοήθειες)	Κατά περίπτωση	Ομάδα κέντρου ημέρας	1

Συνεργασίες - Δικτύωση

Την περίοδο 2021 - 2022 πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις δικτύωσης με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, του συστήματος ψυχικής υγείας, της πρόνοιας, της δικαιοσύνης, καθώς και με φορείς που εντάσσονται στον τομέα μετανάστευσης και ασύλου και στον πολιτισμό. Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται επιγραμματικά οι φορείς δικτύωσης και το αντικείμενο της συνάντησης.

ΑΑ	Φορέας	Αντικείμενο Συνάντησης
1	14ο Δημοτικό Σχολείο Αχαρνών	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για την υποστήριξη εφήβου που συμμετέχει στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.
2	Κέντρο Κοινότητας Γλυφάδας	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για εκατέρωθεν παραπομπές.
3	Κ.Β.Ε. Παιχνιδόσωμα	Ενημέρωση για το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων και από κοινού υλοποίηση πολιτισμικών εργαστηρίων.
4	Μ.Κ.Ο. Emfasis Foundation	Ενημέρωση για το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων, από κοινού υλοποίηση πολιτισμικών εργαστηρίων και παρέμβασης street work.
5	Κέντρο Αλληλεγγύης Αθηνών - Solidarity Now	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εκατέρωθεν παραπομπές.
6	Ιατρική Παρέμβαση- Δομή Ασυνόδευτων Ανηλίκων	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εκατέρωθεν παραπομπές.
7	1ο Λύκειο Γλυφάδας	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για την υποστήριξη έφηβης που συμμετέχει στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.
8	Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής Αθήνας	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εκατέρωθεν παραπομπές.
9	Γ.Ν.Α. Σισμανόγλειο-Αμαλία Φλέμινγκ	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εκατέρωθεν παραπομπές.
10	Τοπική Ομάδα Υγείας Ν. Κόσμου	Ενημέρωση για το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.
11	ΠΙΚΠΑ Βούλας	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για εκατέρωθεν παραπομπές.

12	Α.Τ. Αγίου Δημητρίου	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
13	Τμήμα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων-ΓΑΔΑ	Ενημέρωση για το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων και συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
14	Α.Τ. Αγίου Παντελεήμονα	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
15	ΠΡΟ.ΚΕ.ΚΑ Αμυδαλέζας	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.
16	2ο Γενικό Λύκειο Αγίου Δημητρίου	Ενημέρωση για το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.
17	ΕΚΕΨΥΕ Δομή Πειραιά	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για εκατέρωθεν παραπομπές.
18	ΠΙΚΠΑ Βούλας	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για εκατέρωθεν παραπομπές.
19	Κέντρο Προστασίας του Παιδιού Αττικής “Η Μητέρα”	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για εκατέρωθεν παραπομπές.
20	Πρόγραμμα “Βοήθεια στο σπίτι”- Δήμος Καρύστου	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
21	Γ. Ν. Π. Π. Καραμανδάνειο	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
22	Σ.Ο.Ψ.Υ. Πάτρας	Ενημέρωση για το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας Εφήβων.
23	Ιερά μονή Αγίας Φιλοθέης της Αθηναίας	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
24	Home Project- Ξενώνας Ασυνόδευτων Ανηλίκων	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
25	Κοινωνικός Ξενώνας Ενηλίκων Βουλιαγμένης	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη νέων ενηλίκων.
26	Ψ.Ν.Α.	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.
27	Γ.Ν. Τζάνειο - Παιδοψυχιατρικό Τμήμα	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.
28	Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών – Τμήμα Ανηλίκων	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.

29	Εισαγγελία Πρωτοδικών Πειραιά – Τμήμα Ανηλίκων και Ενδοοικογενειακής Βίας	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.
30	Γ.Ν.Α. Σισμανόγλειο - Ξενώνας Εφήβων «Όρμος»	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για εκατέρωθεν παραπομπές.
31	Υπηρεσία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής Ανηλίκων Πειραιά	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.
32	Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Αθηνών	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.
33	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Αγίου Δημητρίου	Ενημέρωση για το πρόγραμμα, διερεύνηση για πιθανή συνεργασία και συνέργειες.
34	Στέγη Θηλέων «Ο Άγιος Αλέξανδρος»	Συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων και για παραπομπές στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.
35	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Περιφερειακής ενότητας Νοτίου τομέα Αθηνών (Διεύθυνση δημόσιας υγείας και κοινωνικής μέριμνας, Περιφέρεια Αττικής)	Ενημέρωση για το πρόγραμμα, διερεύνηση για πιθανή συνεργασία και συνέργειες.
36	Κέντρο Πρόληψης «Οδοιπορικό»	Ενημέρωση για το πρόγραμμα, διερεύνηση για πιθανή συνεργασία και συνέργειες.
37	Εργαστήριο Θεατρικής Αγωγής Ωδείου Αθηνών	Ενημέρωση για το πρόγραμμα, διερεύνηση για πιθανή συνεργασία και συνέργειες.
38	Εθνικό Θέατρο- Μικρό Εθνικό	Ενημέρωση για το πρόγραμμα, διερεύνηση για πιθανή συνεργασία και συνέργειες.
39	Κατάστημα Κράτησης Ανηλίκων Κορίνθου	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.
40	Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα	Ενημέρωση για το πρόγραμμα και συνεργασία για εξατομικευμένη υποστήριξη εφήβων.

Εξωτερικές Συνεργασίες και Εθελοντές

Για την υλοποίηση του προγράμματος του Κέντρου Ημέρας Εφήβων είναι σημαντική η συμβολή επαγγελματιών από τους χώρους της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, των τεχνών, της τεχνολογίας, είτε μέσα από εξωτερική συνεργασία, είτε μέσα από την πρακτική άσκηση και την ανάπτυξη δικτύου αλληλεγγύης και εθελοντισμού.

Τη περίοδο 2021-2022 συμμετείχαν στο Κέντρο Ημέρας **δέκα επτά (19) εθελοντές και εξωτερικοί συνεργάτες** με σκοπό τη συνδρομή στην υλοποίηση εργαστηρίων (εργαστήριο χορωδίας, εργαστήριο θεατρικού παιχνιδιού, χορός κ.α.), στην παροχή διερμηνείας (Αραβικά και Βουλγάρικα), στην εκμάθηση φωνητικής, και στο μαθησιακό πρόγραμμα (σχολικά μαθήματα, ελληνική, αγγλική και γερμανική γλώσσα). Παράλληλα, ολοκλήρωσαν στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων την **πρακτική τους άσκηση**, διάρκειας διακοσίων ωρών (200), **δύο (2)** φοιτήτριες του τμήματος Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το Κέντρο Ημέρας Εφήβων προσφέρει τη δυνατότητα για συνεργασία με ανθρώπους από ευάλωτες ομάδες (συνεργασία με Κοι.Σ.Π.Ε. και συνεργασία με εθελοντές ή εξωτερικούς συνεργάτες).

Οι Ξενώνες Εφήβων (A & B)

Οι Ξενώνες Φιλοξενίας Εφήβων Α και Β του φορέα «Πλόδες» Ε.ΨΥ.ΜΕ, αποτελούν μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, βραχείας παραμονής και υψηλού βαθμού φροντίδας. Φιλοξενούν εφήβους και των δύο φύλων, ηλικίας 12-18 ετών. Πρόκειται για δύο κοινοτικά σπίτια στα οποία μπορούν να διαμείνουν έως 20 έφηβοι-ες (Ξενώνας Α, δυναμικότητας 10 εφήβων κοριτσιών και Ξενώνας Β, 10 εφήβων αγοριών), οι οποίοι δεν χρήζουν νοσηλευτικής φροντίδας, αλλά έχουν βρεθεί σε επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης.

Απώτερος σκοπός της λειτουργίας των Ξενώνων Εφήβων είναι η παροχή ενός σταθερού πλαισίου που εστιάζει στην κατάρτιση ενός άμεσου και εντατικού εξατομικευμένου προγράμματος υποστήριξης και ψυχοκοινωνικής παρέμβασης, ικανού να καλύπτει ολόπλευρα τις ανάγκες των εφήβων – φιλοξενούμενων, να ενισχύει την ανάπτυξη των ατομικών και κοινωνικών δεξιοτήτων τους, να προαγάγει τη μοναδικότητά τους, χωρίς να τους/τις αποκόπτει από το κοινοτικό - κοινωνικό τους δίκτυο, ενώ ταυτόχρονα να μεριμνά για την ενίσχυση των οικογενειακών σχέσεων με σκοπό την επαναφορά τους στην οικογενειακή εστία. Πυρήνας της προσπάθειας είναι ο ίδιος-α ο έφηβος-η, που ενισχύεται να συμμετέχει μαζί με τους/τις άλλους-ες φιλοξενούμενους-ες στη διαμόρφωση του πλάνου του, αλλά και στις καθημερινές λειτουργίες των Ξενώνων ως ενεργό και ισότιμο μέλος της κοινότητας. Οι Ξενώνες υποστηρίζονται από Πολυκλαδική Ψυχοκοινωνική Ομάδα και βρίσκονται στο Δήμο Αλίμου.

Ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τον Ιανουάριο του 2020 και μέχρι σήμερα έχουν φιλοξενήσει **34 εφήβους-ες**. Εξ αυτών **14 έφηβοι-ες** εξακολουθούν να υποστηρίζονται από τους Ξενώνες, **13** έχουν επιστρέψει στην οικογενειακή εστία, ενώ **7** έχουν μεταβεί σε άλλο στεγαστικό πλαίσιο.

Προφίλ φιλοξενούμενων εφήβων

Η απόφαση για την ένταξη ενός εφήβου ή έφηβης στους Ξενώνες Εφήβων λαμβάνεται από την **Επιτροπή Διαχείρισης της Μετάβασης** της αρμόδιας Υγειονομικής Περιφέρειας, σύμφωνα με την με Αρ.Πρωτ. Γ3α,β/Γ.Π.οικ.131/4-1-2021 εγκύκλιο της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας, με τίτλο: “Διαδικασία Μετάβασης Ψυχικά Ασθενών σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης”, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Για την ένταξη ακολουθούνται οι απαραίτητες διαδικασίες, οι οποίες περιλαμβάνουν:

(α) Συνεργασία με την κοινωνική υπηρεσία του φορέα παραπομπής για τη λήψη INTAKE και κοινωνικού ιστορικού του εφήβου ή της έφηβης από τον αρμόδιο κοινωνικό λειτουργό και τη συμπλήρωση της φόρμας παραπομπής.

(β) Γνωριμία με τον έφηβο ή την έφηβη και παραπομπή του στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων, μέχρι και την έγκριση της απόφασης από την αρμόδια επιτροπή. Σε περιπτώσεις που το αίτημα δεν γίνει δεκτό, δύναται να συνεχιστεί η υποστήριξη του εφήβου στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων.

(γ) Προετοιμασία των υπόλοιπων φιλοξενούμενων ατομικά, αλλά και ομαδικά μέσα από την κοινοτική ομάδα.

(δ) Προετοιμασία του έφηβου ή της έφηβης που πρόκειται να φιλοξενηθεί (κοινοποίηση Συμβολαίου Διαμονής και Συνεργασίας, γνωριμία με τους εφήβους και τη γειτονιά κλπ.).

(ε) Προετοιμασία της οικογένειας των εφήβων (κοινοποίηση Συμβολαίου Συνεργασίας με την Οικογένεια).

(στ) Προετοιμασία του έφηβου ή της έφηβης για σχολική ένταξη.

Παρακάτω παρατίθεται πίνακας με το προφίλ των εφήβων που εντάχθηκαν στους Ξενώνες Εφήβων τα έτη **2021** και **2022**.

Ξενώνας Α - Έφηβες					
ΑΑ	Ημ. Ένταξης	Ηλικία	Φορέας Παραπομπής	Καταγωγή	Κατάσταση
1	14/04/2021	15	Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Αθηνών "Παναγιώτη και Αγλαΐας Κυριακού"	Ελλάδα - Καζακστάν	Επιστροφή στην οικογένεια (24/12/2021)
2	28/09/2021	15	ΤΕΝ Γ.Ν. Παιδών "Η Αγία Σοφία"	Ελλάδα	Φιλοξενείται
3	28/12/2021	17	Γ.Ν. Αττικής Σισμανόγλειο - Αμαλία Φλέμινγκ - Ψυχιατρική Κλινική παιδιών και εφήβων	Αλβανία	Φιλοξενείται
4	14/04/2022	16	Γενικό Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"	Ελλάδα	Φιλοξενείται
5	06/06/2022	16	Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Αθηνών "Παναγιώτη και Αγλαΐας Κυριακού"	Ελλάδα	Φιλοξενείται

Όπως φαίνεται κατά την περίοδο αναφοράς πραγματοποιήθηκαν πέντε νέες εντάξεις στον Ξενώνα Α' εκ των οποίων οι τέσσερις φιλοξενούνται, ενώ η μία επέστρεψε στην οικογενειακή

εστία και υποστηρίζεται στο επίπεδο της μεταπαρακολούθησης από το Πρόγραμμα. Παράλληλα, τέσσερις ακόμη έφηβες, που εντάχθηκαν στον Ξενώνα Α' κατά την περίοδο 2020-2021, επανήλθαν στην οικογένειά τους - είτε λόγω ενηλικίωσης, είτε λόγω ολοκλήρωσης του εξατομικευμένου πλάνου ψυχοκοινωνικής παρέμβασης - οι οποίες υποστηρίζονται από το Πρόγραμμα σε επίπεδο μεταπαρακολούθησης.

Ξενώνας Β - Έφηβοι					
ΑΑ	Ημερομηνία Ένταξης	Ηλικία	Φορέας Παραπομπής	Καταγωγή	Κατάσταση
1	17/02/2021	17	Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής Πειραιά	Ελλάδα	Αποχώρηση λόγω μετάβασης σε προνοιακή δομή εκτός Αττικής (14/12/2021)*
2	20/07/2021	17	Χαμόγελο του Παιδιού - Παράρτημα Κορίνθου	Ελλάδα	Αποχώρηση λόγω ενηλικίωσης - Μετάβαση στη μητρική οικία (28/02/2022)
3	09/09/2021	13	Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Αθηνών	Ελλάδα	Αποχώρηση λόγω επιστροφής στην ανάδοχη οικογένεια (24/02/2022)
4	27/12/2021	16	Γ.Ν. Παίδων "Η Αγία Σοφία"	Ελλάδα	Φιλοξενείται
5	09/02/2022	15	TEN Γ.Ν. Παίδων "Η Αγία Σοφία"	Ελλάδα	Φιλοξενείται
6	22/03/2022	17	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Πειραιά	Φιλιππίνες	Αποχώρηση λόγω ενηλικίωσης - Επιστροφή στη μητρική οικία (19/05/2022)
7	13/04/2022	13	Γ.Ν. Παίδων «Η Αγία Σοφία»	Ελλάδα	Φιλοξενείται

Κατά την περίοδο αναφοράς πραγματοποιήθηκαν επτά νέες εντάξεις στον Ξενώνα Β', εκ των οποίων οι τρεις φιλοξενούνται, τρεις επέστρεψαν στην οικογενειακή εστία, οι δύο εξ αυτών λόγω

ενηλικίωσης και ένας παραπέμφθηκε σε δομή προνοιακού τύπου εκτός Αττικής. Παράλληλα, πέντε ακόμη έφηβοι που εντάχθηκαν στον Ξενώνα Β' κατά την περίοδο 2020-2021, επέστρεψαν στην οικογενειακή εστία, ο ένας εξ αυτών κατόπιν ενηλικίωσης και οι υπόλοιποι λόγω ολοκλήρωσης του εξατομικευμένου πλάνου ψυχοκοινωνικής παρέμβασης. Όλες οι άνωθι περιπτώσεις υποστηρίζονται σε επίπεδο μεταπαρακολούθησης.

Κατά την περίοδο αναφοράς, δεν πραγματοποιήθηκε καμία παραπομπή σε άλλη μονάδα ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Η μετάβαση εφήβου σε προνοιακή δομή εκτός Αττικής, συνδεόταν με την έλλειψη οικογενειακού ή άλλου υποστηρικτικού δικτύου και ως εκ τούτου αδυναμία επαναφοράς, που θεωρήθηκε πρόσφορο μέτρο με στόχο την χωροταξική του απομάκρυνση από παραβατικά δίκτυα, στα οποία εμπλεκόταν σε Αθήνα και Πειραιά. Εκ των περιπτώσεων που ενηλικιώθηκαν και αρχικά επέστρεψαν στην οικογένεια, δύο νεαροί ενήλικες (ένας άνδρας και μια γυναίκα) διαβιούν αυτόνομα, ενώ ένας νεαρός ενήλικας αποχώρησε από τη μητρική οικία και διαβιεί προσωρινά σε Κοινωνικό Ξενώνα Νέων, αναζητώντας εργασία.

Παρεμβάσεις Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης και ενέργειες των Ξενώνων Εφήβων

Ατομικές και Ομαδικές Συναντήσεις με εφήβους και το οικογενειακό - υποστηρικτικό περιβάλλον

Το αναφερόμενο διάστημα πραγματοποιήθηκαν καθημερινές παρεμβάσεις στους φιλοξενούμενους-ες έφηβους-ες από επαγγελματίες ψυχικής υγείας των Ξενώνων. Οι βασικοί στόχοι που τέθηκαν σε αυτές ήταν:

- Η προσαρμογή στο πλαίσιο λειτουργίας των Ξενώνων.
- Η συνεργασία με τους επαγγελματίες.
- Η κατάρτιση ατομικού καθημερινού προγράμματος των φιλοξενούμενων, η εποπτεία και τήρησή του.
- Η επικοινωνία με οικογένεια – συγγενείς στο πλαίσιο του συμβολαίου συνεργασίας με την οικογένεια και το υποστηρικτικό δίκτυο, αλλά και στο πλαίσιο των αποκαταστασιακών στόχων που τίθενται με τους εφήβους-ες με βάση το εξατομικευμένο πλάνο ψυχοκοινωνικής παρέμβασης.
- Οι σχέσεις με συνομηλίκους (εντός και εκτός των ξενώνων).
- Οι διαφυλικές σχέσεις.
- Η δυναμική της ομάδας συνομηλίκων και η διαμεσολάβηση για την επίλυση συγκρούσεων.
- Τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των φιλοξενούμενων.

- Η ενημερωμένη συγκατάθεση των εφήβων για τις ενέργειες των επαγγελματιών σχετικά με το αποκαταστασιακό τους πλάνο.
- Η διαχείριση του χρόνου.
- Η καλλιέργεια λειτουργικής αυτονομίας των εφήβων και η ανάπτυξη πρωτοβουλιών.
- Θέματα εκπαίδευσης.
- Θέματα εφηβείας (ανάπτυξη, σεξουαλικότητα κτλ.)
- Ο επαγγελματικός προσανατολισμός

Ταυτόχρονα, πραγματοποιήθηκαν **πάνω από 200 συναντήσεις με γονείς ή το συγγενικό περιβάλλον των εφήβων** που διαμένουν στους Ξενώνες. Οι συναντήσεις αυτές είχαν είτε ενημερωτικό χαρακτήρα, σε σχέση με τη λειτουργία των Ξενώνων και την προσαρμογή των εφήβων σε αυτόν είτε συμβουλευτικό χαρακτήρα με σκοπό την αποκατάσταση των σχέσεων των εφήβων με την ευρύτερη οικογένεια. Σε περιπτώσεις κρίσης ή ανάγκης πραγματοποιήθηκαν και έκτακτες, μη προγραμματισμένες συναντήσεις.

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται ο αριθμός και το είδος των συναντήσεων, ανά Ξενώνα.

Ξενώνας Α Ατομικές - Ομαδικές Συναντήσεις			
ΑΑ	Είδος Συνάντησης	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Συμμετεχόντων
1	Υποστηρικτικές Συναντήσεις με έφηβες	438	12
2	Υποστηρικτικές-ενημερωτικές συναντήσεις με μέλος οικογένειας	68	30
3	Συναντήσεις Συμβουλευτικής με μέλος οικογένειας	15	6
4	Κατ οίκον Επισκέψεις	21	12

Ξενώνας Β Ατομικές - Ομαδικές Συναντήσεις			
ΑΑ	Είδος Συνάντησης	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Συμμετεχόντων
1	Υποστηρικτικές Συναντήσεις με εφήβους	428	12

2	Υποστηρικτικές-ενημερωτικές συναντήσεις με μέλος οικογένειας	34	24
3	Συναντήσεις Συμβουλευτικής με μέλος οικογένειας	10	3
4	Κατ οίκον Επισκέψεις	10	4

Σε όλη τη διάρκεια της αναφερόμενης περιόδου, πραγματοποιήθηκαν πολλές **έκτακτες ατομικές και ομαδικές παρεμβάσεις** σε εφήβους-ες με αντικείμενο τη διαχείριση κρίσης, την επείγουσα υποστήριξη σε θέματα σωματικής και ψυχικής υγείας, την υποστήριξη στη σχολική συμμετοχή και αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής, την αντιμετώπιση εναντιωματικών - παραβατικών συμπεριφορών.

Παιδοψυχιατρική Παρακολούθηση

Το Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης και ειδικότερα οι Ξενώνας Εφήβων υποστηρίζονται από ψυχίατρο παιδιών και εφήβων. Κατά το αναφερόμενο διάστημα υποστηρίχθηκαν ψυχιατρικά - στο πλαίσιο της αξιολόγησης, θεραπευτικής πλαισίωσης και συμβουλευτικής **8 έφηβες και 7 έφηβοι**.

Ξενώνας Α			
ΑΑ	Είδος Συνάντησης	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Συμμετεχόντων
1	Ατομικές συναντήσεις παιδοψυχιατρικής παρακολούθησης	34	8

Ξενώνας Β			
ΑΑ	Είδος Συνάντησης	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Συμμετεχόντων

1	Ατομικές συναντήσεις παιδοψυχιατρικής παρακολούθησης	37	7
---	--	----	---

Υποστήριξη από Εξωτερικούς Συνεργάτες, Φορείς και Προγράμματα

Οι Ξενώνες Εφήβων υλοποιούν συνεργασίες με εξωτερικούς συνεργάτες και φορείς με στόχο αφενός τη συνολική υποστήριξη, αφετέρου τη διεύρυνση της εξωστρέφειας των εφήβων και της συμμετοχής τους σε διαφορετικά περιβάλλοντα κοινωνικοποίησης και προαγωγής των γνώσεων και ικανοτήτων τους. Συγκεκριμένα, οι φορείς συνεργασίας και το είδος συνεργασίας παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες.

Ξενώνας Α'			
ΑΑ	Φορέας - Συνεργάτης	Είδος Συνεργασίας	Αριθμός Εφήβων
1	Κέντρο Ειδικών Θεραπειών «Προσέγγιση»	Ατομική Ψυχοθεραπεία	1
2	Σόνια Λαουλάκου	Εργαστήρια Ραπτικής	3
3	Ιωάννα Κουτσούκη	Καλλιτεχνικά εργαστήρια	5
4	Φροντιστήριο ξένων γλωσσών So easy/Θ.ΤΖΟΓΙΑΣ -Δ. ΡΑΜΑΝΤΖΑΣ "SO EASY -EASYWINNET"	Εκμάθηση αγγλικής και γερμανικής γλώσσας και μαθήματα Η/Υ	4
5	Εκπαιδευτήρια "Μέθοδος"	Υποστήριξη στα σχολικά μαθήματα	2

6	Hellenic Youth Participation	Ομάδες Διαβούλευσης Εφήβων - πολιτικής και κοινωνικής συμμετοχής	4
7	Μαργαρίτα Ράντεβα	Ζωγραφική ελεύθερου σχεδίου - Μαθήματα Κεραμικής	5
8	Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού	Εθελοντική συμμετοχή έφηβης σε δράσεις πολιτισμικής ενίσχυσης παιδιών	1
9	Νεφέλη Φασούλη/TZAZ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΜΚΕ	Φωνητική	2
10	Βασιλάκης/TZAZ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΜΚΕ	Φωνητική	2
11	ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. "Πλώρη" - Ευτυχία Αλεξίου	Εργαστήρια Κηπουρικής	2

Ξενώνας Β			
ΑΑ	Φορέας - Συνεργάτης	Είδος Συνεργασίας	Αριθμός Εφήβων
1	Τζαζ Δημοκρατία ΑΜΚΕ	Φωνητική	1
2	Κέντρο Ειδικών Θεραπειών "Προσέγγιση"	Λογοθεραπεία	1
3	Σχολή Kick Boxing Κωστόπουλος	Εκμάθηση πολεμικών τεχνών	3
4	ΑΟ Τράχωνες	Αθλητική Δραστηριότητα	2

5	Φροντιστήριο ξένων γλωσσών So easy/Θ.ΤΖΟΓΙΑΣ -Δ. ΡΑΜΑΝΤΖΑΣ "SO EASY -EASYWINNET"	Εκμάθηση Αγγλικών	2
6	Yava Fitness Center Γυμναστήριο	Αθλητική Δραστηριότητα	1
7	Μπουκουβάλα - Μελίνα Φίλιππος	Εκμάθηση Χορού	1
8	ΚΟΙ.Σ.Π.Ε. "Πλώρη" - Ευτυχία Αλεξίου	Εργαστήρια Κηπουρικής	3

Μαθησιακό Πρόγραμμα

Οι Ξενώνες Εφήβων υποστηρίζονται από δύο ειδικούς παιδαγωγούς με προσανατολισμό σε θεωρητικά και θετικά μαθήματα αντίστοιχα. Στο πρόγραμμα μαθησιακής ενίσχυσης των Ξενώνων συνεισφέρει και εκπαιδευτικός από το Κέντρο Ημέρας Εφήβων. Ο ρόλος των παιδαγωγών δεν περιορίζεται μόνο στη μαθησιακή υποστήριξη, αλλά ταυτόχρονα έχουν την ευθύνη για τη **μαθησιακή αξιολόγηση των φιλοξενούμενων εφήβων**, την **εκπαιδευτική στοχοθεσία**, την προετοιμασία για την **σχολική ένταξη**, την επικοινωνία με τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς, καθώς και με την **κατάρτιση του συνολικού προγράμματος πολιτισμικής ενίσχυσης** των εφήβων.

Στους παρακάτω πίνακες αποτυπώνονται **οι συναντήσεις μαθησιακής υποστήριξης που έχουν πραγματοποιηθεί και ο αριθμός εφήβων** που συμμετείχαν, ανά ξενώνα.

Ξενώνας Α Μαθησιακό Πρόγραμμα			
ΑΑ	Είδος Συνάντησης	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Συμμετεχόντων
1	Ατομικές Συναντήσεις Μαθησιακής Υποστήριξης -	245	13

	ενίσχυσης		
2	Παράλληλη στήριξης έφηβης σε ΕΝΕΕΓΥΛ Αγ. Δημητρίου	60	1
3	Παρεμβάσεις σε σχολεία	104*	13

*Ο αριθμός περιλαμβάνει παρεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν σε σχολεία της περιοχής του Αλίμου από τον Σεπτέμβριο του 2021 μέχρι και τον Ιούλιο του 2022. Οι παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν είτε δια ζώσης είτε τηλεφωνικά και αφορούσαν θέματα που προέκυπταν στα σχολεία αναφορικά με τις έφηβες (απουσίες, πρόοδος, ενημερώσεις, μη συνεργασία με το πλαίσιο του σχολείου, ανατροφοδοτήσεις, ενημερώσεις για τις έφηβες κ.α.).

Ξενώνας Β Μαθησιακό Πρόγραμμα			
ΑΑ	Είδος Συνάντησης	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Συμμετεχόντων
1	Συναντήσεις μαθησιακής υποστήριξης - ενίσχυσης	203	10

Σύνολο, **6 έφηβοι και έφηβες εγγράφηκαν και παρακολούθησαν φροντιστήρια**, είτε ξένων γλωσσών, είτε μαθησιακής ενίσχυσης.

Παρακάτω, αποτυπώνεται ο αριθμός των εφήβων ανάλογα με τη σχολική βαθμίδα και τον τύπο της εκπαίδευσης, ανά ξενώνα.

Ξενώνας Α			
ΑΑ	Σχολική Βαθμίδα	Τύπος Εκπαίδευσης	Αριθμός Εφήβων
1	Δευτεροβάθμια (5ο Γυμνάσιο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	2

2	Δευτεροβάθμια (4ο Λύκειο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	3
3	Δευτεροβάθμια (1ο Λύκειο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	1
4	Δευτεροβάθμια (1ο ΕΠΑΛ Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	1
5	Δευτεροβάθμια (2ο Γυμνάσιο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	1
6	Δευτεροβάθμια (3ο Γυμνάσιο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	2
7	ΕΝΕΕΓΥΛ Αγ. Δημητρίου	Ειδικό	1
8	Δευτεροβάθμια (4ο Γυμνάσιο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	1

Ξενώνας Β			
ΑΑ	Σχολική Βαθμίδα	Τύπος Εκπαίδευσης	Αριθμός Εφήβων
1	Πρωτοβάθμια (1ο Δημοτικό Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	1
2	Δευτεροβάθμια (Εσπερινό Γυμνάσιο Αγ. Δημητρίου)	Γενική Εκπαίδευση	2
3	Δευτεροβάθμια (5ο Γυμνάσιο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	2
4	Δευτεροβάθμια (4ο Γυμνάσιο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	1
5	Δευτεροβάθμια (3ο Γυμνάσιο Αλίμου)	Γενική Εκπαίδευση	1

	Αλίμου)		
6	Δευτεροβάθμια (1ο ΕΠΑΛ Ελληνικού)	Γενική Εκπαίδευση	1
7	Δευτεροβάθμια (1ο ΕΠΑΛ Πειραιά)	Γενική Εκπαίδευση	1
8	Δευτεροβάθμια (ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ Καλαμακίου)	Επαγγελματική Εκπαίδευση	1
9	Τριτοβάθμια (ΔΙΕΚ Χαΐδαρίου)	Μεταλυκειακή Εκπαίδευση	1

Συνεργασία με Διαγνωστικούς φορείς - Εκπαιδευτικά Ιδρύματα			
ΑΑ	Είδος Ενεργειών	Αριθμός ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ/ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ	Αριθμός Εφήβων
1	ΚΕΔΑΣΥ	12	2
2	Εκπαιδ. Ιδρύματα	93	10

Παρεμβάσεις για ιατρικά ζητήματα

Οι Ξενώνες Εφήβων υποστηρίζονται από Επισκέπτρια Υγείας, η οποία είναι υπεύθυνη για (α) την παρακολούθηση της λήψης και των αλλαγών στη φαρμακευτική αγωγή των εφήβων, (β) στην πρόσβαση των εφήβων σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγείας, (γ) στην υποστήριξη σε έκτακτες περιπτώσεις νοσηλείας, (δ) στην τήρηση και παρακολούθηση του ιατρικού αρχείου των εφήβων και (ε) σε συνεργασία με την Επισκέπτρια Υγείας του Κέντρου Ημέρας στη διοργάνωση προγραμμάτων και δράσεων αγωγής υγείας.

Συνολικά οι παρεμβάσεις που αφορούσαν σε ιατρικά ζητήματα καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

ΑΑ	Κατηγορία	Ξενώνας Α	Ξενώνας Β
1	Προγραμματισμένα Ιατρικά Ραντεβού	51	26

2	Νοσηλείες	3	4
3	Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας	7	3

Οι έφηβοι και οι έφηβες υποστηρίχθηκαν, εξωτερικά, από τις παρακάτω **ιατρικές ειδικότητες**:

1. Παθολόγος
2. Γυναικολόγος
3. ΩΡΛ
4. Παιδίατρος
5. Δερματολόγος
6. Ορθοπαιδικός
7. Χειρουργός
8. Οφθαλμίατρος
9. Καρδιολόγος
10. Πνευμονολόγος
11. Γαστρεντερολόγος
12. Ενδοκρινολόγος

Προγράμματα Αγωγής Υγείας

Έφηβες: “Μεγαλώνοντας αλλάζω, τι μου συμβαίνει”;, “Love, Sex and Consent” (σεξουαλική αγωγή), “Προσέχω την υγιεινή μου”, “Η περίοδος μου”, “Αντισύλληψη”, “Διατροφή και ύπνος”.

Έφηβοι: “Μεγαλώνοντας αλλάζω, τι μου συμβαίνει”;, “Be a health champion” (Διατροφή), “Διατροφή και ύπνος”.

Πολιτισμικό Πρόγραμμα Ξενώνων

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται **οι πολιτισμικές δράσεις και τα εργαστήρια** που πραγματοποιήθηκαν στους χώρους των ξενώνων.

Ξενώνας Α - Πολιτισμικό Πρόγραμμα			
ΑΑ	Περιγραφή	Αριθμός συναντήσεων	Αριθμός Εφήβων
1	Εργαστήριο κοσμημάτων	5	8

2	Εργαστήριο "Body shaming"	1	5
3	Εργαστήριο Κηπουρικής	4	3
4	Εργαστήρια Ραπτικής	3	3
5	Καλλιτεχνικά εργαστήρια	4	5

Ξενώνας Β - Πολιτισμικό Πρόγραμμα			
ΑΑ	Περιγραφή	Αριθμός Συναντήσεων	Αριθμός Εφήβων
1	Εργαστήριο Ζαχαροπλαστικής	8	7
2	Εργαστήριο Κατασκευών	3	3
3	Εργαστήριο Χειροτεχνίας	1	3
4	Εργαστήριο Μαγειρικής	12	3

Εξωτερικές Δράσεις - Εκδρομές - Διακοπές

Το αναφερόμενο διάστημα πραγματοποιήθηκαν **βόλτες, εκδρομές και εξωτερικές δράσεις και από τους δύο Ξενώνες**. Επίσης, τους μήνες Ιούλιο-Αύγουστο προγραμματίστηκαν οι διακοπές για τους εφήβους και τις έφηβες. Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται το πρόγραμμα των εξωτερικών δράσεων.

Ξενώνας Α - Πρόγραμμα Εξωτερικών Δράσεων	
ΑΑ	Περιγραφή
1	Escape Room
2	Επίσκεψη στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

3	Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης του Ιδρύματος Γουλανδρή
4	Χειμερινή Εκδρομή στη Δημητσάνα
5	Εκδρομή στο Σούνιο
6	Εκπαιδευτική Εκδρομή στους Δελφούς
7	Παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων

Ξενώνας Β - Πρόγραμμα Εξωτερικών Δράσεων	
ΑΑ	Περιγραφή
1	Εκδρομή στη Καλαμάτα
2	Εκδρομή στο Σούνιο
3	Χειμερινή εκδρομή στον Παρνασσό
4	Εκπαιδευτική Εκδρομή στους Δελφούς
5	Θερινή εκδρομή στον Κάλαμο
6	Επίσκεψη στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος
7	Καρτ

Στοχοθεσία για τη μετάβαση των εφήβων σε πλαίσιο οικογενειακής ή εξω-οικογενειακής φροντίδας - Μεταπαρακολούθηση

Οι Ξενώνες Εφήβων αποτελούν μεταβατικές δομές βραχείας φιλοξενίας και για αυτό το λόγο κρίνεται πολύ σημαντική η άμεση στοχοθεσία, οι απαραίτητες ενέργειες και η προετοιμασία των εφήβων **για τα επόμενα στάδια φροντίδας**. Συγκεκριμένα, η στοχοθεσία μετάβασης μπορεί να περιλαμβάνει (α) την επιστροφή των εφήβων στην οικογένεια, όταν αυτό κρίνεται εφικτό, (β) τη μετάβαση σε εναλλακτικά πλαίσια μη ιδρυματικής φροντίδας (όπως η αναδοχή), ή (γ) η μετάβαση σε άλλη στεγαστική δομή. Σε κάθε περίπτωση, **προβλέπεται από το Πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης η μεταπαρακολούθηση και η συνέχεια στην υποστήριξη για τους εφήβους-ες και τις οικογένειές τους**.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η **στοχοθεσία μετάβασης** για τους φιλοξενούμενους εφήβους-ες, για τα έτη αναφοράς, ανά ξενώνα.

Στοχοθεσία Μετάβασης			
ΑΑ	Κατηγορία	Ξενώνας Α	Ξενώνας Β
1	Επιστροφή στο οικογενειακό περιβάλλον	8	6
2	Ένταξη σε ανάδοχη οικογένεια	1	1
3	Ένταξη σε άλλη Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης	-	1
4	Ένταξη σε δομή προνοιακού τύπου	1	1
5	Ένταξη σε δομή Μονάδα Ασυνοδευτων Ανηλίκων	-	-
6	Προετοιμασία για ημιαυτόνομη ή αυτόνομη διαβίωση λόγω ενηλικίωσης	4	3

Αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε πορεία μεταπαρακολούθησης 5 περιπτώσεις του Ξενώνα Α' (έφηβες και νεαρές ενήλικες) και 8 περιπτώσεις του Ξενώνα Β' (έφηβοι και νεαροί ενήλικες).

Οι ενέργειες μεταπαρακολούθησης κοινοποιούνται στις αρμόδιες τοπικές υπηρεσίες (κοινωνική υπηρεσία, σχολείο κ.ο.κ.) για τη διασφάλιση της συνέχειας της φροντίδας και περιλαμβάνουν:

- Την υποστήριξη των εφήβων μέσω ατομικών συναντήσεων ψυχοκοινωνικής υποστήριξης.
- Την υποστήριξη των εφήβων σε σχολικό και μαθησιακό επίπεδο.
- Την υποστήριξη του συνόλου της οικογένειας των εφήβων σε πρακτικά ζητήματα (θέματα εργασίας, νομικά, υγείας).
- Την υποστήριξη της οικογένειας, μέσω συναντήσεων συμβουλευτικής.
- Κατ οίκον επισκέψεις.
- Τη συμμετοχή των εφήβων στα πολιτισμικά εργαστήρια ψυχοκοινωνικής υποστήριξης του Κέντρου Ημέρας.
- Τακτικές ενημερώσεις προς τις αρμόδιες αρχές (Εισαγγελία Ανηλίκων).

Πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες

Δράσεις αυτονόμησης εφήβων (ΔΑΕ)

Οι ΔΑΕ αφορούν σε ένα ειδικό πιλοτικό πρόγραμμα για την αυτονόμηση των εφήβων που φιλοξενούνται στους Ξενώνες του Προγράμματος, μέσα από δύο άξονες:

1. Την **καταγραφή της παρατήρησης**.
2. Την **καταγραφή της παρέμβασης** (καλών πρακτικών) για την ανάπτυξη δεξιοτήτων και γνώσεων αυτονόμησης.

Η καταγραφή της παρατήρησης πραγματοποιείται για κάθε έφηβο-η που φιλοξενείται στον Ξενώνα από το αρμόδιο πρόσωπο αναφοράς (επαγγελματίας βάρδιας), ενώ η καταγραφή της παρέμβασης από κάθε επαγγελματία που σχεδιάζει και υλοποιεί τις ΔΑΕ. Το πρόγραμμα των δράσεων αυτονόμησης υλοποιείται εντατικά σε εφήβους-ες που πλησιάζουν την ενηλικίωση.

Ο άξονας παρατήρησης περιλαμβάνει δεξιότητες και γνώσεις απαραίτητες για την αυτόνομη ζωή, οι οποίες κατανέμονται σε κατηγορίες, όπως: τεχνολογία, αυτοφροντίδα, μετακίνηση κλπ.

Παρακάτω παρουσιάζονται, ενδεικτικά, ορισμένες δεξιότητες και γνώσεις:

Αναλογική ώρα	Χρήση ΜΜΜ (εύρεση διαδρομής, έκδοση εισιτηρίου κλπ.)	Μαγείρεμα (απλές συνταγές) και συνδρομή στην προετοιμασία γευμάτων	Άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού
Ηλεκτρονικές αγορές	Φροντίδα φυτών (πότισμα, μεταφύτευση, βασικές γνώσεις)	Ανάληψη ευθύνης για οργάνωση συλλογικού προγράμματος (οργάνωση εξωτερικής δραστηριότητας)	Μηνιαίος προϋπολογισμός εσόδων/εξόδων
Αγορές από sm, λαϊκή κλπ. -καταγραφή αναγκών και λίστα αγορών με διαθέσιμο budget	Φροντίδα σώματος	Βασικές έννοιες και λειτουργίες ΑΦΜ + ΑΜΚΑ	Καταγραφή αναγκών και αποταμίευση για την κάλυψή τους
Δημιουργία λογαριασμού email	Αναζήτηση πληροφορίας από έγκυρες πηγές	Ιατρικά Ραντεβού Νοσοκομεία Κέντρα Υγείας ΕΚΑΒ	Αναζήτηση οικίας προς ενοικίαση
Χρήση κινητού τηλεφώνου	Επεξεργασία κειμένου, λογιστικών φύλλων	Οργάνωση και καθαριότητα χώρου	Προγραμματισμός ιατρικών εξετάσεων

		καθημερινές εργασίες σπιτιού	
Χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή	Οργάνωση χρόνου και διαμόρφωση καθημερινού και εβδομαδιαίου προγράμματος	Τρόποι εύρεσης εργασίας	Εξοπλισμός ενοικιαζόμενης οικίας
Χρήση πλοηγού για την αναζήτηση μιας διαδρομής	Χρήση πλυντηρίου	Φροντίδα προσωπικού χώρου	Εξόφληση πάγιων λογαριασμών

Εργαστήρια κοινωνικών θεμάτων

Τα εργαστήρια κοινωνικών θεμάτων αποτελούν μέρος των ομαδικών ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων του Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης. Έχουν διάρκεια 1-2 συναντήσεων και είναι ανοικτά για όλους τους εφήβους-ες. Εισηγητής των εργαστηρίων κοινωνικών θεμάτων μπορεί να είναι οποιοσδήποτε επαγγελματίας του προγράμματος, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις, μπορεί να υπάρξει συνεργασία με εξωτερικούς συνεργάτες ή επαγγελματίες από άλλα πλαίσια.

Τα εργαστήρια κοινωνικών θεμάτων αντλούν τις θεματικές τους από (α) θέματα της επικαιρότητας, (β) θέματα εφηβείας, και (γ) θέματα που τίθενται από τους- τις εφήβους-ες. Σκοπός των εργαστηρίων είναι η ενημέρωση των εφήβων και η συζήτηση αναφορικά με θέματα που τους ενδιαφέρουν ή /και απασχολούν, το μοίρασμα κοινών εμπειριών και η ανταλλαγή απόψεων και πεποιθήσεων.

Οι συντονιστές εργαστηρίων κοινωνικών θεμάτων ακολουθούν την ίδια διαδικασία σχεδιασμού-υλοποίησης- απολογισμού, όπως και οι λοιποί συντονιστές των πολιτισμικών εργαστηρίων.

Τον Μάρτιο του 2022 πραγματοποιήθηκε εργαστήριο κοινωνικών θεμάτων με τη συμμετοχή επτά (7) εφήβων, με αντικείμενο την έννοια του **Body Shaming** (ντροπή για το σχήμα σώματος).

Λοιπά Δεδομένα

Ομάδες επαγγελματιών

Την αναφερόμενη περίοδο πραγματοποιήθηκαν ομάδες προσωπικού, ομάδες εποπτείας, και εστιασμένες ομάδες ψυχοκοινωνικής παρέμβασης. Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται αναλυτικά ο αριθμός των ομάδων που υλοποιήθηκαν.

ΑΑ	Περιγραφή Ομάδας	Συχνότητα	Συμμετοχή
1	Ομάδες εποπτείας	Ανά 15 ημέρες	Ομάδα επαγγελματιών Ξενώνα και επόπτης
2	Ομάδα προσωπικού Ξενώνα	Κάθε εβδομάδα	Όλη η ομάδα των Ξενώνων
3	Μικτή Πολυκλαδική Ομάδα Ξενώνων	Κάθε εβδομάδα	Επαγγελματίες ψυχικής υγείας των δύο Ξενώνων
3	Εστιασμένες ομάδες ψυχοκοινωνικής παρέμβασης ανά έφηβο-η	Κάθε μήνα	Οι εμπλεκόμενοι στους στόχους επαγγελματίες ανά έφηβο-η
4	Εκπαιδευτικές Συναντήσεις	Κάθε μήνα	Όλοι-ες οι επαγγελματίες των Ξενώνων
5	Ομάδες Συνεποπτείας επαγγελματιών - Συζήτηση περιπτώσεων	Κάθε 2 μήνες	Όλοι-ες οι επαγγελματίες του Προγράμματος και προσκεκλημένοι-ες από άλλες Μονάδες Ψυχικής Υγείας και Δομές Παιδικής Προστασίας.
6	Ειδικά σεμινάρια (πρώτες βοήθειες)	Κατά περίπτωση	Ομάδα κέντρου ημέρας

Δικτύωση - Συνεργασίες

Κατά το διάστημα λειτουργίας των Ξενώνων έχουν πραγματοποιηθεί συναντήσεις συνεργασίας με φορείς της τοπικής κοινότητας με σκοπό την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των εφήβων σε δομές της γειτονιάς (σχολείο, δημοτικά προγράμματα άτυπης εκπαίδευσης, αθλητισμού και ψυχαγωγίας), ενώ παράλληλα έχει αναπτυχθεί επαφή με την άμεση γειτονιά και τους περίοικους

των Ξενώνων, με σκοπό την επίλυση προβλημάτων που απορρέουν από τη συνύπαρξη και τη χωροταξική εγγύτητα των Ξενώνων με κατοικίες (ζητήματα όχλησης και διατάραξης κοινής ησυχίας).

Ακόμη, έχει πραγματοποιηθεί συνάντηση αλλά και συνεργασία (παραχώρηση σχολικών αιθουσών) με τα σχολεία της γειτονιάς, με τη δομή κοινωνικής πρόνοιας που βρίσκεται πλησίον των Ξενώνων και με το τοπικό Αστυνομικό Τμήμα και το Τμήμα Ασφάλειας της ΕΛ.ΑΣ.

Το προσωπικό των Ξενώνων διατηρεί συστηματική επικοινωνία και καθημερινή συνεργασία με το ΠΕΔΥ Αλίμου, καθώς στεγάζονται σε κοινές κτιριακές εγκαταστάσεις.

Τέλος, καθημερινά, το προσωπικό και οι έφηβοι από τους Ξενώνες ενισχύουν οικονομικά την τοπική αγορά, υποστηρίζοντας τις υπηρεσίες και τα καταστήματα που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ενδεικτικά **οι φορείς και οι υπηρεσίες με τους οποίους υπήρξε διατομεακή συνεργασία το διάστημα μεταξύ του Σεπτεμβρίου 2021 και του Ιουλίου 2022.**

ΑΑ	Φορέας - Υπηρεσία	Σκοπός - Πλαίσιο Συνεργασίας
1	Κέντρο κοινωνικής πρόνοιας περιφέρειας Ηπείρου - Μονάδα Προστασίας Παιδιού Δήμου Φιλιατών	Συνεργασία για μετάβαση εφήβου από τον Ξενώνα Β' .
2	Τμήμα Ασφαλείας Αλίμου - ΕΛ.ΑΣ.	Συνεργασία για δηλώσεις εξαφανίσεων ή φυγών εφήβων και άλλες υποθέσεις.
3	Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών - Τμήμα Ανηλίκων	Ανάθεση προσωρινής φιλοξενίας εφήβων και λοιπών εξουσιών που σχετίζονται με την πραγματική φροντίδα των εφήβων στους Ξενώνες, συνεργασία και εποπτεία της πορείας τους κατά τη φιλοξενία.
4	Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Αθηνών	Παραπομπή εφήβου για φιλοξενία στον Ξενώνα Β'
5	Πρωτοδικείο Αθηνών – 35° Ανακριτικό τμήμα Αθηνών	Συνεργασία για διενέργεια προανάκρισης σε υπόθεση έφηβης Ξενώνα Α'.

6	Πρωτοδικείο Πειραιά – ΣΤ΄ Ανακριτικό τμήμα Πειραιά	Συνεργασία για διενέργεια προανάκρισης σε υπόθεση έφηβης Ξενώνα Α΄.
7	Τμήμα Ασφαλείας Κυψέλης - ΕΛ.ΑΣ.	Συνεργασία για αναζήτηση εφήβου που είχε εξαφανιστεί στην περιοχή της Κυψέλης
8	Κοινωνικό Κέντρο Ψυχικής Υγείας Παγκρατίου	Συνεργασία για την υποστήριξη οικογένειας εφήβου του Ξενώνα Β΄.
9	Κοινωνικός Ξενώνας Ενηλίκων Βάρης - Βουλιαγμένης - Βούλας	Συνεργασία με σκοπό τη μετάβαση νεαρού ενήλικα από τον Ξενώνα Β΄.
10	Κοινωνικός Ξενώνας Καρέα	Συνεργασία με σκοπό τη μετάβαση νεαρού ενήλικα από τον Ξενώνα Β΄.
11	Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής «Δρομοκαΐτειο»	Συνεργασία για ψυχιατρική νοσηλεία εφήβου του Ξενώνα Β΄.
12	Γενικό Νοσοκομείο «Η Σωτηρία» - Ψυχιατρικό Τμήμα	Συνεργασία για ψυχιατρική νοσηλεία εφήβου του Ξενώνα Β΄
13	Φιλανθρωπικό σωματείο: Εστία Κοριτσιού «Φιλοθέη η Αθηναία»	Επικοινωνία για παραπομπή έφηβης για φιλοξενία στον Ξενώνα Α΄.
14	Κιβωτός του Κόσμου Αιγαίου	Επικοινωνία για παραπομπή έφηβης για φιλοξενία στον Ξενώνα Α΄.
15	Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δ΄ Αθήνας	Συνεργασία για διευθέτηση ζητημάτων σχολικής ένταξης εφήβων των Ξενώνων.

16	Πρεσβείες Φιλιππίνων και Βουλγαρίας	Συνεργασία για έκδοση νομιμοποιητικών εγγράφων εφήβων του Ξενώνα Β'
17	Κοινωνική Υπηρεσία Γ.Ν. Νίκαιας «Άγιος Παντελεήμων»	Παραπομπή έφηβης για φιλοξενία στον Ξενώνα Α'
18	Κοινωνική Υπηρεσία Γ.Ν. Παίδων Πεντέλης	Παραπομπή εφήβου για φιλοξενία στον Ξενώνα Β'
19	Εισαγγελία Πρωτοδικών Πειραιά - Τμήμα Ανηλίκων	Ανάθεση προσωρινής φιλοξενίας εφήβων και λοιπών εξουσιών που σχετίζονται με την πραγματική φροντίδα των εφήβων στους Ξενώνες, συνεργασία και εποπτεία της πορείας τους κατά τη φιλοξενία.
20	Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Αθηνών	Συνεργασία, Διαμεσολάβηση σε εφήβους-ες φιλοξενούμενους των Ξενώνων για ζητήματα ποινικής εμπλοκής. Παραπομπή εφήβου για φιλοξενία στον Ξενώνα Β'.
21	Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Πειραιά	Συνεργασία, Διαμεσολάβηση σε εφήβους-ες φιλοξενούμενους των Ξενώνων για ζητήματα ποινικής εμπλοκής. Παραπομπή εφήβου για φιλοξενία στον Ξενώνα Β'.
22	Χαμόγελο του Παιδιού	Παραπομπή εφήβου για φιλοξενία στον Ξενώνα Β'.
23	Στέγη Ανηλίκων Αρρένων Ηρακλείου	Συνεργασία με στόχο τη μετάβαση εφήβου από τον Ξενώνα Β'.
24	Παράρτημα Προστασίας Παιδιού και Νέων Χανίων	Συνεργασία με στόχο τη μετάβαση εφήβου από τον Ξενώνα Β'.
25	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Ρεθύμνου	Κοινωνική Έρευνα και Συνεργασία για ενέργειες συγγενικής αναδοχής από την πατρική θεία εφήβου του Ξενώνα Β'.
26	Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνης «Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας»	Συνεργασία για ενέργειες συγγενικής αναδοχής από την πατρική θεία εφήβου του Ξενώνα Β'.

27	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Αχαρνών	Συνεργασία με σκοπό τη διενέργεια κοινωνικής έρευνας για επαναφορά εφήβων αδελφών (Ξενώνα Α' και Ξενώνα Β') και συνεργασία στην υλοποίηση των ενεργειών υποστήριξης σε επίπεδο μεταπαρακολούθησης.
28	Κέντρο Κοινότητας Δήμου Αχαρνών	Συνεργασία για την Κοινοτική Υποστήριξη οικογένειας εφήβων (Ξενώνα Α' και Ξενώνα Β'), κατόπιν επαναφοράς στην οικία τους.
30	Λογιστικό Γραφείο Βασιλειάδου - Κρεμμύδας	Τεχνική υποστήριξη οικογένειας εφήβου σε φορολογικά, λογιστικά ζητήματα.
31	2 ^ο ΚΕ.ΔΑ.ΣΥ. Δ' Αθήνας	Αξιολόγηση έφηβης Ξενώνα Α'.
32	Γ.Ν. Παίδων «Η Αγία Σοφία»- Παιδοψυχιατρικό Τμήμα	Παραπομπές εφήβων για φιλοξενία στους ξενώνες Α' & Β'. Παιδοψυχιατρική αξιολόγηση έφηβης του Ξενώνα Α'.
33	Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας - Φλώρινα	Παραπομπή εφήβου για φιλοξενία στον Ξενώνα Β'.
34	Κιβωτός του Κόσμου Αιγαίου - Χίος	Παραπομπή έφηβης για φιλοξενία στον Ξενώνα Α'.
35	1 ^η Υγειονομική Περιφέρεια	Συστηματική συνεργασία με Διαχειριστές Κενών Θέσεων για την από κοινού διαχείριση των νέων εντάξεων εφήβων.
36	2 ^η Υγειονομική Περιφέρεια	Συστηματική συνεργασία με Διαχειριστές Κενών Θέσεων για την από κοινού διαχείριση των νέων εντάξεων εφήβων.
37	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου Καισαριανής	Παραπομπή εφήβου για φιλοξενία στον Ξενώνα Β'.
38	Ειδικό Ιατρείο Θεραπειών Ψυχοσεξουαλικών Διαταραχών της Α' Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής Αιγινήτειου Νοσοκομείου	Παραπομπή φιλοξενούμενου εφήβου στον Ξενώνα για εξειδικευμένη ψυχιατρική υποστήριξη σε ζητήματα φυλομετάβασης.
39	Μονάδα Οικογενειακής Θεραπείας Ψ.Ν.Α.	Υποστήριξη μητέρας φιλοξενούμενου εφήβου στον Ξενώνα Β'.

40	Επαγγελματικές Σχολές ΟΑΕΔ - Καλαμακίου	Συνεργασία για φοίτηση και προεπαγγελματική κατάρτιση εφήβων των Ξενώνων.
----	---	---

Εκπαίδευση - Έρευνα Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης

Η εκπαίδευση των επαγγελματιών του Προγράμματος Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης πραγματοποιείται μέσα από τις συναντήσεις της **Ομάδα Ψυχοκοινωνικού Προβληματισμού** (www.omikropsikappa.gr), η οποία αποτελεί ένα δίκτυο επαγγελματιών που δεν περιορίζεται σε εργαζόμενους του φορέα, αλλά περιλαμβάνει επαγγελματίες από φορείς του τομέα εκπαίδευσης, πρόνοιας, δικαιοσύνης, προσφυγικού-μεταναστευτικού και υγείας.

Οι εκπαιδευτικές συναντήσεις, επικεντρώνονται σε ζητήματα ψυχοκοινωνικής παρέμβασης, αποκλεισμού - περιθωριοποίησης, ένταξης, καθώς και στη σημασία της πολιτισμικής διάστασης (γλώσσα-εκπαίδευση-τέχνη-τεχνολογία-πολιτισμός) και οργανώνονται σε 3 κύκλους:

1. **Κύκλος Επιστημολογικού Προβληματισμού:** Αφορά σε συναντήσεις με σκοπό τη μελέτη και την εισήγηση κειμένων, βιβλίων και επιστημονικών άρθρων με αντικείμενο θεωρητικά και μεθοδολογικά δεδομένα για την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση, τις κοινοτικές παρεμβάσεις σε παιδιά και εφήβους, την κοινωνική ταυτότητα κλπ.
2. **Κύκλος Συμμετοχικού Προβληματισμού:** Αφορά σε συναντήσεις με αντικείμενο κοινωνικές θεματικές (σχολική διαρροή, ιδρυματική φροντίδα κλπ.), οι οποίες οργανώνονται σε κύκλο ομοτίμων.
3. **Συνεπoptεία μέσω της χρήσης οπτικοποιημένων ψυχοκοινωνικών αξόνων:** Αφορά σε συναντήσεις συνεπoptείας περιπτώσεων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα, αξιοποιώντας οπτικά εργαλεία και αναπαράστασεις (πρόγραμμα miro).

ΟΜΙΚΡΟΝ ΨΙ ΚΑΠΠΑ

ΟΜΑΔΑ
ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΑ	Τίτλος συνάντησης	Κύκλος Συνάντησης	Ημερομηνία
1	Η «διαγωγή» ως διαταραχή: Διερεύνηση μεθοδολογίας της παρέμβασης σε παιδιά και εφήβους με προβλήματα συμπεριφοράς.	Επιστημολογικού Προβληματισμού	9/12/2021
2	Σύμπλεγμα Ψ: Το επαγγελματικό περίγραμμα των ψυχολόγων στην Ελλάδα Παρουσίαση αποτελεσμάτων προέρευας.	Επιστημολογικού Προβληματισμού	25/2/2022
3	Πρόληψη και αντιμετώπιση σχολικής διαρροής: Πρακτικές και προτεινόμενη μεθοδολογία παρέμβασης.	Συμμετοχικού Προβληματισμού	1/4/2022
4	Μελέτη περίπτωσης Α.	Συνεπτοπτεία (miro)	13/5/2022
5	Ο ρόλος των επαγγελματιών βάρδιας στις μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και στις μονάδες παιδικής προστασίας.	Συμμετοχικού Προβληματισμού	27/5/2022
6	Μελέτη περίπτωσης Ε.	Συνεπτοπτεία (miro)	8/6/2022
7	Μελέτη περίπτωσης Κ.	Συνεπτοπτεία (miro)	20/7/2022
8	Το ψέμα στην παιδική, εφηβική και ενήλικη ζωή: Εμπειρικά και θεωρητικά δεδομένα.	Επιστημολογικού Προβληματισμού	30/7/2022

Η δραστηριότητα της Ομάδας Ψυχοκοινωνικού Προβληματισμού επεκτείνεται και στο πεδίο της έρευνας, εστιάζοντας στην ανάλυση δεδομένων του πεδίου των ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων και συγκεκριμένα:

1. Στην επίδραση του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών στην παιδική και εφηβική ηλικία.
2. Στην επίδραση ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων στην πρόληψη και την αντιμετώπιση αυτο-ετερο επιθετικών συμπεριφορών.
3. Στο ρόλο πολιτισμικών και ιδεολογικών συνιστωσών στην κοινωνική ένταξη.

Την αναφερόμενη περίοδο (2021-2022) πραγματοποιήθηκε προέρευνα για το επαγγελματικό περίγραμμα των ψυχολόγων στην Ελλάδα, μέσω της χορήγησης ερωτηματολογίου σε 60 επαγγελματίες.

Διασφάλιση δικαιωμάτων και συμμετοχής των εφήβων στις αποφάσεις που τους αφορούν

Κέντρο Ημέρας Εφήβων

Αναφορικά με το Κέντρο Ημέρας Εφήβων, η συμμετοχή των εφήβων σε ζητήματα που τους αφορούν διασφαλίζεται, αφενός μέσα από τη συμμετοχή τους στα πολιτισμικά εργαστήρια και στον ανοικτό χώρο και αφετέρου, μέσα από ατομικές- υποστηρικτικές συναντήσεις με επαγγελματίες. Τα θέματα συζήτησης αφορούν σε:

- Ζητήματα λειτουργίας του χώρου και των εργαστηρίων.
- Ζητήματα συμπεριφορών ή επίλυσης συγκρούσεων.
- Ζητήματα των εφήβων που μπορεί να αφορούν σε προτάσεις και αλλαγές στο χώρο και στα εργαστήρια, καθώς επίσης και άλλα θέματα που τους/τις απασχολούν.
- Ζητήματα επικαιρότητας.

Δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός στην εγγραφή ή συμμετοχή εφήβων στα πολιτισμικά εργαστήρια γεγονός που τους γνωρίζεται από την πρώτη υποδοχή, όπου μέσω εντύπου εγγραφής, συμπληρώνουν τα επιθυμητά εργαστήρια ή/και δηλώνουν την επιθυμία τους να συμμετέχουν σε ατομικές συναντήσεις συμβουλευτικής με επαγγελματία ψυχικής υγείας.

Το δικαίωμα των εφήβων και των οικογενειών του για την ενημέρωση και τη συμμετοχή στις παρεμβάσεις υποστήριξης που τους αφορούν διασφαλίζεται μέσα από την **κοινοποίηση του Πλάνου Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης**. Για αυτό το σκοπό, προβλέπεται ειδική συνάντηση, όπου οι συμμετέχοντες-ουσες έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν, να προτείνουν και να σχεδιάσουν από κοινού το πλάνο που τους αφορά.

Ξενώνες Εφήβων

Αναφορικά με τους Ξενώνες Εφήβων, μετά την εγκριτική απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Μεταβάσεων Ψυχικά Ασθενών σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης για την ένταξη εφήβου-ης στους Ξενώνες, ενεργοποιείται το θεραπευτικό πρωτόκολλο. Μέσα από τις διαδικασίες φιλικές για τους εφήβους-ες για την πρώτη επαφή των επαγγελματιών με τους/τις εφήβους-ες καλλιεργείται σταδιακά σχέση εμπιστοσύνης, διαμέσου συστηματικής και ειλικρινούς ενημέρωσης των εφήβων, αλλά και των προσώπων που τους υποστηρίζουν για ζητήματα που αφορούν τη μετάβαση τους στους Ξενώνες, λαμβάνοντας υπόψη συνοδές δυσκολίες, άγχη και φόβους που είναι λογικό να αναπτύσσουν οι έφηβοι-ες πριν την ένταξή τους στο νέο και αρχικά ανοικτό περιβάλλον των Ξενώνων. Πριν την ένταξη των εφήβων, δίνεται η δυνατότητα ολιγόωρων επισκέψεων στο χώρο, αλλά και προγραμματισμένων εξωτερικών προγραμμάτων

στη γειτονιά αναφοράς, προκειμένου να εξοικειώνονται τόσο με τις εγκαταστάσεις, όσο και με την περιοχή που βρίσκονται οι Ξενώνες. Παράλληλα, στο πλαίσιο της σταδιακής υποδοχής των εφήβων στις εξωτερικές βόλτες γνωριμίας με την γειτονιά, δύνανται να συμμετέχουν πρόσωπα από το οικογενειακό περιβάλλον.

Με την ένταξη εφήβου ή έφηβης στον Ξενώνα πραγματοποιείται ατομική συνάντηση με επαγγελματία ψυχικής υγείας, όπου και γίνεται ενημέρωση για τον κανονισμό λειτουργίας του Ξενώνα, αλλά και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φιλοξενούμενων. Το έντυπο συνυπογράφεται από τον επαγγελματία και τον έφηβο-η. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, το δικαίωμα των εφήβων και των οικογενειών του για την ενημέρωση και τη συμμετοχή στις παρεμβάσεις υποστήριξης που τους αφορούν διασφαλίζεται μέσα από την **κοινοποίηση του Πλάνου Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης**.

Επίσης, σε κάθε Ξενώνα πραγματοποιούνται εβδομαδιαίες κοινοτικές ομάδες με τη συμμετοχή των εφήβων. Στις συναντήσεις αυτές οι έφηβοι εκθέτουν τους προβληματισμούς τους και τα αιτήματά τους, ενώ οι επαγγελματίες έχουν την ευκαιρία να τους ενημερώνουν για θέματα που αφορούν στους/στις ίδιους-ες και τη λειτουργία των Ξενώνων. Οι θεματικές που έχουν μέχρι τώρα συζητηθεί, αφορούν σε ζητήματα:

- Εξόδων βόλτας.
- Διαχείρισης pocket money.
- Καθημερινού προγράμματος.
- Θεμάτων συμπεριφοράς.
- Εκπαίδευσης.
- Ενθάρρυνσης συμμετοχής στο Κέντρο Ημέρας και σε εξωτερικά προγράμματα δραστηριοτήτων.
- Διαχείρισης κρίσεων και συγκρούσεων.
- Ενημέρωσης για ιατρικά θέματα.
- Υποχρεώσεων και δικαιωμάτων.
- Συζητήσεων για εντάξεις και αποχωρήσεις.
- Συγκατοίκησης.
- Επικοινωνίας και επισκέψεων σε και από φίλους / οικογένεια
- Λοιπών προβληματισμών που εκθέτουν οι έφηβοι-ες, συλλογικών ή ατομικών διεκδικήσεων για πραγματοποίηση αλλαγών στο πρόγραμμα ή συζητήσεις περί των κανόνων λειτουργίας του σπιτιού.

Κώδικας Δεοντολογίας Προγράμματος

Για τη συνολική διασφάλιση και τη ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ των επαγγελματιών και μεταξύ των επαγγελματιών και των εφήβων έχει συνταχθεί **Κώδικας Δεοντολογίας** του Προγράμματος, από αντιπροσωπευτική ομάδα επαγγελματιών, ο οποίος αποσκοπεί στη

δέσμευση όλων των δρώντων και συμμετεχόντων-ουσών στο Πρόγραμμα από γενικές αρχές και κατευθύνσεις.

Ειδικότερα, περιλαμβάνει τις θεμελιώδεις αρχές, τους κανόνες και τις αξίες που διαμορφώνουν το πλαίσιο των δραστηριοτήτων των επαγγελματιών και απασχολούμενων εθελοντών και καθορίζουν την καθημερινή τους συμπεριφορά και πρακτική. Πρακτικός σκοπός του κώδικα είναι η καθοδήγηση στη λήψη αποφάσεων, σε περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να δημιουργηθούν διλήμματα σχετικά με το σωστό τρόπο συμπεριφοράς και διαχείρισης θεμάτων που άπτονται των αρχών και των κανόνων ηθικής και δικαιωμάτων.

Ο κώδικας αποβλέπει πρωτίστως, στο να καταστήσει τις αρχές και τα δικαιώματα που περιλαμβάνονται σε αυτόν, κατευθυντήριες γραμμές που θα διέπουν τις επαγγελματικές σχέσεις, θα καθοδηγούν τη συμπεριφορά του προσωπικού του Προγράμματος και θα αποτελούν στέρεα βάση για τη λήψη ορθών αποφάσεων. Είναι αυτονόητο ότι λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς τα συναφή με το αντικείμενο του προγράμματος νομοθετήματα αλλά και τους κώδικες δεοντολογίας των επιμέρους ομάδων επαγγελματιών (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, δικηγόροι κ.τ.λ), οι διατάξεις των οποίων, οφείλουν να τηρούνται από τους επαγγελματίες που απασχολούνται στο Πρόγραμμα .

Προβλήματα - Δυσκολίες - Ελλείψεις του Δικτύου Υπηρεσιών Εφήβων

Οι βασικές δυσκολίες και τα ζητήματα λειτουργίας του Προγράμματος σχετίζονται με την σημαντική απουσία δομών, υπηρεσιών, αλλά και τεχνογνωσίας για εφήβους που έχουν εμπλοκή με το σύστημα δικαιοσύνης. Παρακάτω, επιχειρείται μία αναλυτική περιγραφή του ζητήματος, εστιάζοντας στις διαστάσεις της τυπολογίας των δομών και των υπηρεσιών, της ευθύνης των εποπτευόμενων φορέων, αλλά σε προτάσεις.

Γενική Περιγραφή Ζητήματος

Οι έφηβοι (12-18) που εμφανίζουν παραβατική συμπεριφορά πολλές φορές και για λόγους που μπορεί να σχετίζονται με την ίδια τη συμπεριφορά, αλλά και για λόγους παραμέλησης απομακρύνονται από την οικογένεια με αποτέλεσμα η φροντίδα τους να ανατίθεται σε πλαίσια, δομές και υπηρεσίες νομικών προσώπων ιδιωτικού (Ν.Π.Ι.Δ.) ή δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.).

Τα βασικά ζητήματα που προκύπτουν κατά την υποστήριξη των παραβατικών εφήβων αφορούν, αφενός στο ζήτημα της **στέγασης** και αφετέρου στο ζήτημα της **ευθύνης** που μπορεί να απορρέει από επιθετικές, βίαιες και παραβατικές συμπεριφορές που συντηρούνται και μέσα από τη συμμετοχή τους σε παραβατικά δίκτυα ή συμμορίες.

Πολλές φορές τα πλαίσια και οι υπηρεσίες που απευθύνονται γενικότερα σε εφήβους (όπως είναι οι προνοιακές δομές), δηλώνουν αναρμόδιοι να φιλοξενήσουν ή να υποστηρίξουν εφήβους με παραβατική συμπεριφορά είτε για λόγους που σχετίζονται με την **επικινδυνότητα** είτε για λόγους που σχετίζονται με **ελλείμματα εξειδίκευσής** τους για την αποτελεσματική τους υποστήριξη.

Στην περίπτωση που ως προεξάρχουσα τίθεται η επικινδυνότητα και η εναντίωση στο νόμο, προτείνονται δομές του συστήματος δικαιοσύνης και συγκεκριμένα:

- Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων
- Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων με ή χωρίς Στέγη Προστασίας
- Αναμορφωτήρια (όπως το Ίδρυμα Αρωγής Βόλου).

Στην περίπτωση που τίθενται στο επίκεντρο το έλλειμμα εξειδίκευσης, λόγω των ψυχιατρικών διαγνώσεων που πολλές φορές λαμβάνουν οι συγκεκριμένοι έφηβοι, προτείνονται και παραπέμπονται σε δομές του συστήματος ψυχικής υγείας και συγκεκριμένα:

- Ψυχιατρικές κλινικές παιδιών και εφήβων.

- Κοινωνικά κέντρα ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων.
- Κέντρα Ημέρας.
- Ξενώνες Εφήβων.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι περίπου το 70% των ανηλίκων που εμφανίζουν παραβατικές συμπεριφορές έχουν λάβει διάγνωση Διαταραχών Διαγωγής, όπως **Εναντιωματική Προκλητική Διαταραχή** (Oppositional Defiant Disorder) (DSM-5: 313.81, ICD-10: F91.3), **Αντικοινωνική Διαταραχή Προσωπικότητας** (ICD-10: F60.2).

Οι περισσότερες έρευνες έχουν διαπιστώσει σημαντική συσχέτιση των διαταραχών διαγωγής κατά την παιδική ηλικία με τη φτώχεια, τη σχολική αποτυχία ή την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, την ανεργία, την οικογενειακή δυσλειτουργία (διάλυση οικογένειας έλλειψη ενδοοικογενειακής επικοινωνίας, βία μέσα στο σπίτι είτε μεταξύ των συζύγων είτε προς τα παιδιά), τη γονεϊκή εγκληματικότητα, τον γονεϊκό αλκοολισμό.

Από την εμπειρία ψυχοκοινωνικής παρέμβασης σε εφήβους με διαταραχές διαγωγής διαπιστώνεται ότι αυτά τα παιδιά προέρχονται από οικογένειες με δυσαρμονικές σχέσεις γονέων που χαρακτηρίζονται από βία, λεκτική ή/και σωματική, παραμέληση ή εγκατάλειψη. Έχουν βιώσει αυστηρή, σκληρή και χωρίς συνέπεια γονεϊκή φροντίδα (με συχνές επικρίσεις ελάχιστη στοργή ελάχιστη ενασχόληση και ελλιπή εποπτεία). Παράλληλα, πρόκειται για παιδιά που σημειώνουν διαλείπουσα σχολική συμμετοχή ή σχολική αποτυχία.

Τυπολογία Δομών Υποστήριξης

Αυτή τη στιγμή **όλες οι στεγαστικές δομές που απευθύνονται σε ανηλίκους-ες και συγκεκριμένα σε εφήβους-ες (12-18) αποτελούν ανοικτές δομές**, στις οποίες συγκαταλέγονται:

1. Οι προνοιακές δομές των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας, αλλά και όλων των Ν.Π.Ι.Δ. (Σωματεία, Εκκλησιαστικά Ιδρύματα, Κληροδοτήματα)
2. Οι ειδικές στεγαστικές δομές που έχουν αναπτυχθεί για τη φιλοξενία των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων (Ξενώνες Ασυνόδευτων Ανηλίκων).
3. Οι στεγαστικές δομές του συστήματος δικαιοσύνης (Στέγες των Εταιρειών Προστασίας Ανηλίκων, Ίδρυμα Αρωγής Αρρένων Βόλου).
4. Οι στεγαστικές δομές του συστήματος ψυχικής υγείας (Ξενώνες για εφήβους με προβλήματα ψυχικής υγείας ή με ψυχοκοινωνικά προβλήματα).

Οι παραπάνω τέσσερις κατηγορίες/συστήματα περιλαμβάνουν ανοικτές δομές, οι οποίες είναι ενταγμένες στην κοινότητα. Μια ανοικτή δομή εφαρμόζει έναν εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας που ρυθμίζει όλους τους κανόνες διαμονής που εγγυώνται την ασφάλεια, την υγεία και την προστασία των φιλοξενουμένων, ενώ βασίζεται στην διαμόρφωση μιας καθημερινότητας

που οφείλει να μην διαφέρει από ένα οικιακό - οικογενειακό περιβάλλον. Αυτό σημαίνει ότι οι ανήλικοι που διαμένουν σε στεγαστικές δομές δεν μπορούν να στερούνται δικαιωμάτων που κατέχουν ανήλικοι που διαμένουν σε μια οικογένεια. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό για κάθε στεγαστική δομή να προαγάγει τη σχολική ένταξη και να εφαρμόζει ένα κοινοτικά προσανατολισμένο πρόγραμμα εξωτερικών δράσεων στην κοινότητα.

Συνεπώς, **μια ανοικτή δομή ενταγμένη στην κοινότητα δεν μπορεί να εφαρμόζει μέτρα περιορισμού της ελευθερίας, ενώ οφείλει να συμβάλλει στην ενσωμάτωση των ανηλίκων στην κοινότητα.**

Ζητήματα υποστήριξης εφήβων με παραβατική συμπεριφορά

Αυτή τη στιγμή, οι ανήλικοι με παραβατική συμπεριφορά, είτε έχουν λάβει ψυχιατρική διάγνωση εναντιωματικής - προκλητικής διαταραχής ή διαταραχής διαγωγής, είτε δεν έχουν λάβει, έχουν να αντιμετωπίσουν ζητήματα δύο διαστάσεων:

1. Δεν μπορούν να γίνουν εύκολα δεκτοί σε καμία δομή από τις παραπάνω τέσσερις κατηγορίες και ειδικότερα από τις **δομές που δεν εντάσσονται σε κεντρικό σύστημα διαχείρισης της μετάβασης**. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση των δομών υποστήριξης προσφύγων (Ξενώνες Ασυνόδευτων Ανηλίκων)⁵ και στην περίπτωση των δομών του συστήματος ψυχικής υγείας⁶ υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία που προβλέπει ειδική υπηρεσία ή ειδική επιτροπή που διαχειρίζεται τη μετάβαση των υποψήφιων φιλοξενουμένων. Αντίθετα, οι δομές του συστήματος πρόνοιας και του συστήματος δικαιοσύνης δεν διαθέτουν κεντρικό φορέα ή υπηρεσία διαχείρισης μετάβασης, με αποτέλεσμα η απόφαση για την ένταξη να λαμβάνεται από το εκάστοτε διοικητικό σχήμα της κάθε δομής.

Αυτό το ζήτημα δεν παρατηρείται μόνο στις στεγαστικές δομές, μιας και οι ανήλικοι με παραβατική ή προκλητική συμπεριφορά δύσκολα εντάσσονται σε υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης ή ακόμη και σε δομές νοσηλείας. Ο αποκλεισμός αυτός φαίνεται να επιδρά σημαντικά στον πυρήνα του προβλήματος, που βασίζεται στο αίσθημα παραμέλησης και εγκατάλειψης, ενώ ταυτόχρονα παράγει δευτερογενή παραμέληση και σε πολλές περιπτώσεις θεσμική κακομεταχείριση (πολλαπλές παραπομπές από υπηρεσία σε υπηρεσία, αποσπασματικότητα της φροντίδας, επικέντρωση στο προβληματοποιημένο παιδί και απουσία σχεδιασμού παρέμβασης στην οικογένεια ή/και στο σχολείο).

Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι είναι εξαιρετικά δύσκολη η ένταξη εφήβων και ιδιαίτερα εκείνων με αντίστοιχες συμπεριφορές, σε πλαίσιο εξωιδρυματικής φροντίδας. Παρότι, όλοι

⁵ Διαχείριση αιτημάτων παραπομπής ανηλίκων από την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, που υπάγεται στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.

⁶ Διαχείριση αιτημάτων παραπομπής ανηλίκων από τις Υγειονομικές Περιφέρειες και την αρμόδια επιτροπή διαχείρισης μεταβάσεων ψυχικά ασθενών σε μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Βλ. σχετική εγκύκλιο της Δ/νσης Ψυχικής Υγείας με Αρ. Πρωτ.: Γ3α,β/Γ.Π.οικ.131 και θέμα: Διαδικασία Μετάβασης Ψυχικά Ασθενών σε Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (ΑΔΑ: 60ΘΚ465ΦΥΟ-046).

οι έφηβοι που φιλοξενούνται σε στεγαστικές δομές είναι ενταγμένοι στο Εθνικό Μητρώο Υιοθεσίας και Αναδοχής, είναι σπάνιες οι αιτήσεις ενδιαφερόμενων οικογενειών.

2. Οι φορείς, οι δομές και οι υπηρεσίες δυσκολεύονται να υποστηρίξουν αποτελεσματικά ανηλίκους με παραβατική ή προκλητική συμπεριφορά, στις περιπτώσεις που εντάσσονται σε αυτές. Η υποστήριξη και ειδικότερα η φιλοξενία ανηλίκων με παραβατική ή προκλητική συμπεριφορά σε στεγαστική δομή καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη και απαιτητική, καθώς αφενός δυσχεραίνει τη λειτουργία της και αφετέρου δεν βελτιώνεται η ψυχοκοινωνική κατάσταση του ανηλίκου. Συγκεκριμένα:

- Τα μοτίβα εκδηλώσεων προκλητικής, επιθετικής και παραβατικής συμπεριφοράς, καθώς και τα περιστατικά φυγών δυσχεραίνουν τη συνεργασία των ανηλίκων αυτών με τους υπόλοιπους φιλοξενούμενους και με τους επαγγελματίες. Οι καθημερινές πολύωρες φυγές, η βίαιη λεκτικά και σωματικά συμπεριφορά προς όλους, οι κλοπές, οι υλικές φθορές κ.α. μπορούν να αποδομήσουν την καθημερινή λειτουργία και το αίσθημα ασφάλειας σε μια στεγαστική δομή.
- Οι προκλητικές - παραβατικές συμπεριφορές (που πολλές φορές ευθύνονται για την απομάκρυνση και την πρόταση ένταξης σε στεγαστική δομή) δεν αμβλύνονται κατά την ένταξη σε ξενώνα, παρά οξύνονται. Ταυτόχρονα, οι έφηβοι-ες δεν εμφανίζουν βελτίωση της συναισθηματικής και ψυχοκοινωνικής τους κατάστασης, παρά το αντίθετο, αποτιμώντας, πολλές φορές, την έκβαση ως αρνητική, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις εφήβων άνω των 15 ετών στους οποίους τα μοτίβα παραβατικής συμπεριφοράς είναι εμπεδωμένα σε τέτοιο βαθμό που χαρακτηρίζουν το σύνολο των κοινωνικών τους συνδιαλλαγών.

Πρόληψη του ζητήματος και προτάσεις

1. Συνεργασία ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών με την εκπαιδευτική κοινότητα για την έγκαιρη υποστήριξη ανηλίκων σε κίνδυνο να εκδηλώσουν παραβατική συμπεριφορά και στις οικογένειές τους

Έχει παρατηρηθεί ότι περιπτώσεις ανηλίκων με παραβατική - προκλητική συμπεριφορά φτάνουν να παραπέμπονται σε δομές της πρόνοιας, της δικαιοσύνης ή της ψυχικής υγείας τουλάχιστον **δύο έτη μετά από σχετικές αναφορές που τις περισσότερες φορές υποβάλλονται από εκπαιδευτικούς φορείς** και συχνά σχετίζονται με:

- Παραμέληση - εγκατάλειψη.
- Σχολική διαρροή.
- Ενδοοικογενειακή βία.
- Εγκληματικότητα.

Οι υπηρεσίες που καλούνται να παρέμβουν ψυχοκοινωνικά έχουν χάσει πολύ χρόνο. Ως εκ τούτου, η αναζήτηση κατάλληλης δομής που θα καλείται να υποστηρίξει τον ανήλικο-η αποτελεί

το τελευταίο στάδιο μιας μεγάλης σειράς από παρεμβάσεις υποστήριξης που θα μπορούσαν να είχαν υλοποιηθεί. Συνεπώς, κρίνεται σημαντική η δημιουργία ενός δικτύου υπηρεσιών που θα παρεμβαίνει άμεσα και αποτελεσματικά πριν την έξαρση της συμπτωματολογίας που πολλές φορές οδηγεί στην απόφαση για την απομάκρυνση από την οικογένεια, η οποία καθυστερεί, χωρίς να μεσολαβούν στο μεταξύ ενέργειες υποστήριξης.

2. Λειτουργία κοινοτικών δομών ψυχοκοινωνικής παρέμβασης με κινητά κλιμάκια επαγγελματιών και υπηρεσίες αυξημένης υποστήριξης

Σε περιπτώσεις που δεν έχει αποφευχθεί η απομάκρυνση του ανηλίκου και χρήζει φιλοξενίας σε στεγαστική δομή, είναι σημαντική η υποστήριξη από κοινοτικές (μη στεγαστικές) δομές, οι οποίες αφενός μπορούν να διασφαλίσουν τη συνέχεια στην παρέμβαση και υποστήριξη των ανηλίκων και των οικογενειών τους, αφετέρου να υποστηρίξουν συνολικά τις στεγαστικές δομές.

Στην τυπολογία μιας κοινοτικής δομής είναι σημαντικό να περιλαμβάνονται υπηρεσίες που θα προάγουν:

1. Την ατομική υποστήριξη των ανηλίκων μέσω της παροχής συμβουλευτικής με θεραπευτικό προσανατολισμό.
2. Την υποστήριξη της οικογένειας και των λοιπών κοινοτικών πόρων των ανηλίκων.
3. Την εκπαιδευτική και την πολιτισμική ενίσχυση των ανηλίκων, καθώς και την προεπαγγελματική ένταξη, ενέργειες που θα επιτρέψουν τη συγκρότηση μιας θετικής ταυτότητας με νόημα.
4. Την υποστήριξη των επαγγελματιών της στεγαστικής δομής, με παρεμβάσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των κρίσεων
5. Τη δυνατότητα αυξημένης κοινοτικής υποστήριξης μέσω κινητών κλιμακίων επαγγελματιών ψυχικής υγείας

Οι κοινοτικές δομές μπορούν να εξασφαλίσουν τη σταθερότητα στο περιβάλλον φιλοξενίας των ανηλίκων. Η σταθερή διαμονή μπορεί να λειτουργήσει ως προϋπόθεση για μία συστηματική (χωρίς διακοπή και αποσπασματικότητα) ψυχοκοινωνική υποστήριξη που θα περιλαμβάνει τους παρακάτω άξονες:

1. Την **έκφραση των συναισθημάτων τους και την επεξεργασία και τη διαχείριση των τραυματικών τους εμπειριών**, προκειμένου να σταματήσουν να εκδραματίζουν, μέσω προκλητικότητας και επιθετικότητας, την ψυχική κατάσταση στην οποία βρίσκονται.
2. Την **ποιοτική επαφή και τη σύνδεση με συνομηλίκους και επαγγελματίες**, μιας και οι ανήλικοι με προκλητική - παραβατική συμπεριφορά φαίνεται να έχουν στρεβλή αίσθηση του «σχετίζεσθαι» και του «ανήκειν σε μία ομάδα».
3. Την **ανάληψη λειτουργικών ρόλων**, που θα τους επιτρέψουν να επανασυστηθούν και να συμμετέχουν ισότιμα στην κοινότητα.

3. Δημιουργία και λειτουργία κεντρικών συστημάτων διαχείρισης μετάβασης για την πρόληψη του αποκλεισμού

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η αίσθηση εγκατάλειψης και παραμέλησης αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα της έκφρασης του προβλήματος για τους ανήλικους με παραβατική ή προκλητική συμπεριφορά. Αυτή η συνθήκη επιδεινώνεται με τη δυσκολία να γίνουν αποδεκτοί και να παραμείνουν στα επιμέρους συστήματα υποστήριξης (σχολείο, στεγαστικές ή λοιπές κοινοτικές δομές), με αποτέλεσμα να υφίστανται δευτερογενή θεσμική κακομεταχείριση.

Είναι σημαντική η ανάπτυξη κεντρικών συστημάτων διαχείρισης των αιτημάτων από υπηρεσίες ή επιτροπές και στα τέσσερα συστήματα υποστήριξης ανηλίκων (Πρόνοια, Δικαιοσύνη, Προσφυγικό-Μεταναστευτικό, Ψυχική Υγεία), που δεν θα σχετίζονται ούτε με το φορέα παραπομπής, ούτε με το φορέα υποδοχής, όπως στην περίπτωση του τομέα της ψυχικής υγείας (Επιτροπή Διαχείρισης Μετάβασης) και του προσφυγικού τομέα (Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων).

Οι επιτροπές αυτές μπορούν να διασφαλίσουν ότι η προτεινόμενη μετάβαση πληροί τα κριτήρια που θέτει η εκάστοτε δομή (φύλο, ηλικιακό εύρος κλπ.), στα οποία είναι επίφοβο να περιλαμβάνονται χαρακτηριστικά τα οποία αναπαράγουν την περιθωριοποίηση (“δύσκολη συμπεριφορά”, φυγές, παραβατικότητα).

Επίσης, μπορούν να διασφαλίσουν ότι ανήλικοι-ες με παραβατική - προκλητική συμπεριφορά θα μπορούν να εντάσσονται σε δομές με τυπικό πληθυσμό παιδιών και εφήβων χωρίς αυτά τα χαρακτηριστικά, μιας και η συγκέντρωση ανηλίκων με παραβατική - προκλητική συμπεριφορά σε “ειδικά” πλαίσια (όπως οι ξενώνες παραβατικών εφήβων) ενέχει τον κίνδυνο:

- Αύξησης του αισθήματος περιθωριοποίησης και εγκατάλειψης, αισθήματος που έχει κριθεί ως παράγοντας που παράγει και αναπαράγει το πρόβλημα.
- Αύξησης των παραβατικών - προκλητικών συμπεριφορών, μιας και η περιθωριοποίηση οδηγεί στην παραβατικότητα ως διαθέσιμη στρατηγική επιβίωσης, αφού έχει παρατηρηθεί ότι ανήλικοι δανείζονται μεταξύ τους μοτίβα προκλητικής - παραβατικής συμπεριφοράς (δημιουργία συμμοριών κλπ.).
- Εξουθένωση των επαγγελματιών που γίνονται οι άμεσοι αποδέκτες των προκλητικών - επιθετικών συμπεριφορών και αδυναμία αντιμετώπισης του φαινομένου στο μικροκοινωνικό επίπεδο της δομής.
- Στιγματισμός του πλαισίου από την κοινότητα - γειτονιά (καθώς οι περίοικοι και άλλοι φορείς της κοινότητας, όπως τα σχολεία, γίνονται αποδέκτες της παραβατικής συμπεριφοράς).

Σε κάθε περίπτωση είναι σημαντικό, οι αρμόδιοι εποπτικοί φορείς και μηχανισμοί (αρμόδιες Εισαγγελίες, υπηρεσίες επιμελητών ανηλίκων και κοινωνικής αρωγής, βοηθός συνήγορος του παιδιού κλπ.) να διασφαλίζουν τη συνεργασία με σκοπό την αποτελεσματική υποστήριξη με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον των ανηλίκων.

Συμπερασματικά

Η υποστήριξη ανηλίκων και κυρίως εφήβων με προκλητική - παραβατική συμπεριφορά εμφανίζει πολλές προκλήσεις και δυσκολίες, τις οποίες τις περισσότερες φορές δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν οι δομές και οι υπηρεσίες.

Οι δυσκολίες που εμφανίζουν και σχετίζονται με το μοτίβο συμπεριφοράς (επιθετικότητα, προκλητικότητα, παραβατικότητα, φυγές, βανδαλισμοί κλπ.), φαίνεται να οφείλονται:

(α) Στο **υπόβαθρο εγκατάλειψης και παραμέλησης**, καθώς και στην κοινωνική, συναισθηματική και πολιτισμική αποστέρηση που έχουν βιώσει από τους βασικούς φροντιστές (οικογένεια).

(β) Στη **δυσκολία υποστήριξής τους από τους υφιστάμενους θεσμούς**, οι οποίοι, είτε δεν τους δέχονται (προτάσσοντας είτε τον παράγοντα της ψυχικής υγείας, είτε τον παράγοντα της παραβατικότητας-επικινδυνότητας), είτε τους απορρίπτουν σε σύντομο χρονικό διάστημα, αναπαράγοντας το μοτίβο της εγκατάλειψης και ενισχύοντας την ταυτότητα του ψυχικά ασθενή, είτε του παραβάτη.

(γ) Στο γεγονός ότι **τα προβληματικά μοτίβα συμπεριφοράς αποτελούν μία προσπάθεια να ανακτήσουν βίαια τον έλεγχο για τη ζωή τους** (τον έλεγχο που δεν υπήρχε στο οικογενειακό περιβάλλον, το οποίο δεν μπορούσε να προσφέρει προστασία και ασφάλεια), να αποκτήσουν μία κοινωνική ταυτότητα, μία κατηγορία υπαγωγής που να μπορεί να τους δεχθεί ή να τους “αντέξει”.

Οι φορείς υποστήριξης και ειδικότερα οι στεγαστικές δομές, οι οποίες φτάνουν να παρεμβαίνουν καθυστερημένα, σε σχέση με την εμφάνιση των ανησυχητικών ενδείξεων ή συμπεριφορών παρουσιάζουν μεγάλες δυσκολίες στην υποστήριξη των ανηλίκων αυτών, για μια σειρά από λόγους και συγκεκριμένα:

(α) **Καλούνται να αποκαταστήσουν την αποσπασματικότητα των δράσεων υποστήριξης** των ανηλίκων, όπως έχει προκύψει από την εμπλοκή πολλών φορέων και υπηρεσιών, όπως και από το καθυστερημένο χρονικά στάδιο υποστήριξης, από το οποίο παρεμβαίνουν.

(β) **Καλούνται να αναλάβουν τη συνολική ευθύνη** (από τη στιγμή που ασκούν την πραγματική φροντίδα) για τις συμπεριφορές των ανηλίκων, απέναντι στην κοινότητα (σχολείο, γειτονιά κλπ.), στο νόμο (αστυνομία, αρμόδιες εισαγγελικές αρχές κλπ.) και απέναντι στους ίδιους τους ανήλικους, ευθύνη που πολλές φορές αντιστοιχεί στην ίδια τη διαδικασία ανατροφής.

(γ) **Καλούνται να λειτουργήσουν απομονωμένες, χωρίς υποστήριξη και κοινό σχεδιασμό** από κοινοτικές δομές και από τους υπόλοιπους θεσμούς, ενώ συχνά δέχονται επιθετικότητα

πανταχόθεν (από τις αρχές, την κοινότητα, την οικογένεια των ανηλίκων και από τους ίδιους τους ανήλικους)⁷.

Κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός ο επιμερισμός της ευθύνης και των αρμοδιοτήτων του αναγκαίου δικτύου υποστήριξης των ανηλίκων με παραβατική - προκλητική συμπεριφορά, επιμερισμός που μπορεί να διασφαλιστεί με την άρση των δυσκολιών ένταξης στις δομές και με την αναγκαία εποπτεία από τις αρμόδιες αρχές.

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις θα πρέπει να είναι προσανατολισμένες στην πρόληψη (ανάπτυξη κοινοτικών υπηρεσιών που θα υποστηρίζουν τις στεγαστικές δομές και τις οικογένειες), ενώ οι παρεμβάσεις αποκατάστασης θα πρέπει να γίνονται με απόλυτο συντονισμό από όλους τους εμπλεκόμενους και με αναφορά στους άξονες της οικογενειακής υποστήριξης, της εκπαιδευτικής ένταξης και της επαγγελματικής κατάρτισης, προλαμβάνοντας την περιθωριοποίηση και την απόσχιση.

⁷ Επιθετικότητα, η οποία οδηγεί συχνά στην εργασιακή εξουθένωση και συχνές παραιτήσεις επαγγελματιών, οι οποίες δεν βοηθούν στην σταθεροποίηση της ομάδας υποστήριξης.

Παράρτημα

Συνολική εμπλοκή σε σχέση με το προφίλ των εφήβων

Ranks

	Φύλο	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Συνολική Εμπλοκή	Άρρεν	33	27,95	922,50
	Θύλη	33	39,05	1288,50
	Total	66		

Test Statistics^a

	Συνολική Εμπλοκή
Mann-Whitney U	361,500
Wilcoxon W	922,500
Z	-2,349
Asymp. Sig. (2-tailed)	,019

a. Grouping Variable: Φύλο

Ranks

	Ηλικιακή Κατηγορία	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Συνολική Εμπλοκή	12-15	18	33,08	595,50
	15-18	48	33,66	1615,50
	Total	66		

Test Statistics^a

	Συνολική Εμπλοκή
Mann-Whitney U	424,500
Wilcoxon W	595,500
Z	-,108
Asymp. Sig. (2-tailed)	,914

a. Grouping Variable: Ηλικιακή Κατηγορία

Ranks

Λόγοι Παραπομπής	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Συνολική Εμπλοκή	6	37,42	224,50
Αποκαταστασικοί	60	33,11	1986,50
Λειτουργικοί			
Total	66		

Test Statistics^a

	Συνολική Εμπλοκή
Mann-Whitney U	156,500
Wilcoxon W	1986,500
Z	-,525
Asymp. Sig. (2-tailed)	,600
Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,609 ^b

a. Grouping Variable: Λόγοι Παραπομπής

b. Not corrected for ties.

Ranks

Εισαγγελική	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Συνολική Εμπλοκή	31	26,37	817,50
Όχι	35	39,81	1393,50
Ναι			
Total	66		

Test Statistics^a

	Συνολική Εμπλοκή
Mann-Whitney U	321,500
Wilcoxon W	817,500
Z	-2,842
Asymp. Sig. (2-tailed)	,004

a. Grouping Variable: Εισαγγελική

Ranks

	Παραμέληση	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Συνολική Εμπλοκή	Όχι	23	26,41	607,50
	Ναι	43	37,29	1603,50
	Total	66		

Test Statistics^a

	Συνολική Εμπλοκή
Mann-Whitney U	331,500
Wilcoxon W	607,500
Z	-2,195
Asymp. Sig. (2-tailed)	,028

a. Grouping Variable:
Παραμέληση

Προβλεπτικοί παράγοντες νομικής εμπλοκής και ψυχιατρικής διάγνωσης

Likelihood Ratio Tests

Effect	Model Fitting Criteria	Likelihood Ratio Tests		
	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	34,436 ^a	,000	0	.
single	36,205	1,770	1	,183
neglection	41,876	7,440	1	,006
abuse	36,072	1,636	1	,201
prosecutor	35,664	1,228	1	,268
adoption	34,700	,264	1	,607
special_edu	36,325	1,889	1	,169
mental	34,546	,111	1	,739
medication	35,373	,937	1	,333

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.

- a. This reduced model is equivalent to the final model because omitting the effect does not increase the degrees of freedom.

Parameter Estimates

Νομική Εμπλοκή ^a	B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% Confidence Interval for Exp (B)	
							Lower Bound	Upper Bound
Όχι	Intercept	3,716	1,933	3,696	1	,055		
	[single=0]	-1,059	,807	1,725	1	,189	,347	,071 1,685
	[single=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[neglecton=0]	3,512	1,497	5,506	1	,019	33,526	1,783 630,273
	[neglecton=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[abuse=0]	-1,355	1,178	1,322	1	,250	,258	,026 2,598
	[abuse=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[prosecutor=0]	-1,098	,990	1,230	1	,267	,334	,048 2,322
	[prosecutor=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[adoption=0]	-,740	1,482	,249	1	,618	,477	,026 8,715
	[adoption=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[special_edu=0]	1,210	,893	1,837	1	,175	3,353	,583 19,292
	[special_edu=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[mental=0]	-,360	1,091	,109	1	,741	,698	,082 5,916
	[mental=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
[medication=0]	-,897	,962	,869	1	,351	,408	,062 2,688	
[medication=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.	

a. The reference category is: Ναι.

b. This parameter is set to zero because it is redundant.

Likelihood Ratio Tests

Effect	Model Fitting Criteria	Likelihood Ratio Tests		
	-2 Log Likelihood of Reduced Model	Chi-Square	df	Sig.
Intercept	25,552 ^a	,000	0	.
single	28,520	2,968	1	,085
neglecton	28,374	2,821	1	,093
abuse	25,750	,198	1	,656
prosecutor	25,565	,013	1	,910
adoption	25,651	,099	1	,753
special_edu	26,357	,805	1	,370
mental	26,318	,765	1	,382
medication	68,316	42,763	1	,000

The chi-square statistic is the difference in -2 log-likelihoods between the final model and a reduced model. The reduced model is formed by omitting an effect from the final model. The null hypothesis is that all parameters of that effect are 0.

a. This reduced model is equivalent to the final model because omitting the effect does not increase the degrees of freedom.

Parameter Estimates

Ψυχιατρική Διάγνωση ^a	B	Std. Error	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% Confidence Interval for Exp (B)	
							Lower Bound	Upper Bound
Όχι	Intercept	-2,876	2,205	1,701	1	,192		
	[single=0]	1,777	1,127	2,487	1	,115	5,910	,649 53,769
	[single=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[neglection=0]	-2,552	1,694	2,269	1	,132	,078	,003 2,156
	[neglection=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[abuse=0]	,683	1,541	,196	1	,658	1,980	,097 40,580
	[abuse=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[prosecutor=0]	-,141	1,256	,013	1	,911	,869	,074 10,189
	[prosecutor=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[adoption=0]	,338	1,072	,100	1	,752	1,402	,172 11,460
	[adoption=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[special_edu=0]	1,012	1,128	,805	1	,370	2,751	,302 25,097
	[special_edu=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[mental=0]	-1,358	1,609	,713	1	,399	,257	,011 6,020
	[mental=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.
	[medication=0]	5,820	1,545	14,190	1	,000	337,044	16,313 6963,721
	[medication=1]	0 ^b	.	.	0	.	.	.

a. The reference category is: Ναι.

b. This parameter is set to zero because it is redundant.

Συνολική εμπλοκή σε σχέση με την αποτίμησης λειτουργικών και αποκαταστασιακών στόχων

Correlations

			Συνολική Εμπλοκή	Αποτίμηση Λειτουργικών
Spearman's rho	Συνολική Εμπλοκή	Correlation Coefficient	1,000	,484**
		Sig. (2-tailed)	.	,000
		N	66	66
	Αποτίμηση Λειτουργικών	Correlation Coefficient	,484**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,000	.
		N	66	66

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Correlations

			Συνολική Εμπλοκή	Αποτίμηση Αποκαταστασι- ακών
Spearman's rho	Συνολική Εμπλοκή	Correlation Coefficient	1,000	,350**
		Sig. (2-tailed)	.	,004
		N	66	66
	Αποτίμηση Αποκαταστασι- ακών	Correlation Coefficient	,350**	1,000
		Sig. (2-tailed)	,004	.
		N	66	66

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).